

ምዕራፍ ፴፯

የደቡብን የጦር ሠራዊት ስለ ማደራጀት ።

የደቡብን የጦር ሠራዊታችንን በቀኝና በግራ ፣ በመሃል አድርገን በሦስት ክፍል አደራጀነው ።

ለቀኙ ደቡብ ክፍል የጦር ሠራዊት ዋናው አዝማች የሐረርን መስፍን እንደራሴ ደጃዝማች ነሲቡን አድርገን ፣ ለርሱ ረዳቶች ደጃዝማች ሀብተ ሚካኤልንና ደጃዝማች ዓምዴን ፣ ደጃዝማች አበበ ዳምጠውንና ደጃዝማች መኰንን እንዳልካቸውን ጨመርንለት ። ደግሞ ጄኔራል ውሂብ ፓሻ የተባለ የቱርክ ተወላጅ የሆነ ሰው ፣ ኢጣልያ በኢትዮጵያ ላይ የግፍ ጦርነት ለማድረግ መነሣቷን ስለ ዐወቀ ፣ እኛ ሳንጠይቀው በፈቃዱ ለመርዳት መጥቶ ነበርና ፣ ለማናቸውም ለጦርነቱ አኳኋን ለደጃዝማች ነሲቡ አማካሪ አድርገን ሰጠነው ። ስለ ሕዝምናው ሥራ አዲስ አበባ በተፈሪ መኰንን ስም በቆመው በአሜሪካ ሚሲዮን ሆስፒታል ይሠራ የነበረው ደክቶር ሆክ ማን ቀራሽሎችን ለማከም ወደ ደጋሀቡር ለመውረድ ፈቃዱ መሆኑን በኢትዮጵያ ሕዝብ የቀይ መስቀል ማኅበር በኩል ስለ አስታወቀ ፣ ለጊዜው እርሱ ብቻ ወረደ ። በኋላ ግን ስለ ኢትዮጵያ ሕዝብ እርዳታ በምስር ከተማ በካይሮ የቀይ መስቀል ማኅበር ቆሞ ነበርና ፣ ፕሪንስ እስማኤል ዳውድ የተባለው ከቤተ መንግሥት ትውልድ ያለው ሰው ከማኅበሩ ተልኮ ከጅ የሚበዙ ሐኪሞችና ረዳቶች ይዞ ከሙሉ አምቡላንስ ጋራ መጥቶ ነበርና እርሱ በቀኝ ደቡብ ያለውን የጦር ሠራዊት በማከም እንዲረዳ ተደረገ ።

ለግራው ደቡብ ክፍል የጦር ሠራዊት ዋና አዝማች ራስ ደስታን አድርገን ፣ ለርሱ ረዳቶች ደጃዝማች ገብረ ማርያምንና ደጃዝማች መኰንን ወሰኔን ፣ ደጃዝማች ደባይ ወልደ አማኔልን ፣ ፊታውራሪ ታደሰ ገነሚን አደረግን ። ለሕዝምናውም ሥራ ለጊዜው ከሱዳን ማኅበር ተልኮ የወረደው ደክቶር ሆክማን የቦምቡን አኳኋን ለመመርመር መዘውሩን እያወላለቀ ሲያይ እንደገና ፈንድቶ ስለ መታው ፣ ወዲያው ሞተና በአይሮፕላን አስመጥተው አዲስ አበባ ተቀበረ ።

በቆራሌ ያስቀመጥነው የጦር አለቃ ጀግናው ግራዝማች አፈወርቅ ለመታኮሻና ለአይሮፕላን ቦምብ መከላከያ እንዲመች መሬቱን እያስቆፈረ ደገና አድርጎ መሸጎት ነበር ። ስለዚህ የኢጣልያ ወታደሮች ሁለት ጊዜ በመጡ ሁለት ጊዜም ድል እያደረገ መለሳቸው ። ኢጣልያኖችም በቆራሌ ከግራዝማች አፈ ወርቅ ጋራ ፊት ለፊት ተጋጥመው የእግር ጦርነት ለማድረግ የማይችሉ መሆናቸውን ከተረዱት በኋላ በአይሮፕላን እየተመላለሱ የቦምብ ዝናብ ያዘንቡበት ጀመር ። አንድ ጊዜ የቦምብ ጣሉበት ። ግን የጥንቃቄውን ትእዛዝ ያልጠበቁትን ፮ ሰዎች ከመግደልና ፲፭ ሰዎች ከማቀሳሰል በቀር ብዙ ጉዳት አላደረገም ።

በጥቅምት ፳፫ ቀን ፳ አይሮፕላኖች እንደ ገና ተመልሰው መጥተው ቦምብ ሲጥሉ ጀግናው ግራዝማች አፈ ወርቅ በአርሊኮን ተክሶ አይሮፕላን ለማውረድ ሲያነጣጥር ባጠገቡ የወደቀው የቦምብ ፍንጣሪ እግሩን መትቶ አቁሰለው ። ከቁሰለም በኋላ ጀግንነቱ እያበረታታው የቀሰሉን ሕመም ታግሞ ሥራውን ይሠራ ጀመር ።

ነገር ግን ጥቂት ከቆየ በኋላ ኃይሉ መድከሙንና ለመተኮስ አለመቻሉን ስለ ዐወቀ ፣ እንሠኝ ብሎ ወደ ማረፊያው ስፍራ ወሰዱት ። ሐኪምም ያለበት ጀጅክ ሌሎ ሜትር ያህል በሚርቅ በደጋሀቡር ነበርና ወደዚያ እንዳይሄድ ወታደሮቹ ይበተናሉ ብሎ ስለ ሠጋ ፣ በዚያው እንደ ሆነ እኔ በብርቱ ቁስያለሁና ምናልባት የሞትሁ እንደ ሆነ በእኔ ምትክ ቆራሌ ላይ የጦር አለቃ በፍጥነት ይላኩ ብሎ ወደ ዋናው የጦር አዝማች ወደ ደጃዝማች ነሲቡ በራዲዮ ቴሌግራም አስታወቀ ።

ደጃዝማች ነሲቡም ለቆራሌ የጦር አለቃ ፊታውራሪ ንንጉል ኩላሴ የሚባለውን ላከው ። ግራዝማች አፈወርቅ ወልደ ሰማዕትንም ለማላከም ወደ ደጋሀቡር ሲወስዱት በመንገድ ዐረፈና ደጋሀቡር ባለው በቅዱስ ጊዮርጊስ ቤተ ክርስቲያን በክብር ቀበሩት ።

በዚህም ጊዜ አንድ ኢንቴርፎር ሚሲዮናዊ ሐኪም በፈቃዱ ለመርዳት እሑዳለሁ ብሎ ወደ ሲዳሞ ሔደ ፣ በኋላ ግን የስዊድን የቀይ መስቀል ማኅበር ደክቶር ሂላንደርን ዋና አድርጎ ሐኪሞችና ረዳቶች ከሙሉ አምቡላንስ

ጋራ ስለላከ እነርሱ ወደ ግራ ደቡብ እንዲሄዱ ተደረገ።

ለመሃል ደቡብ ክፍል የጦር ሠራዊት፣ ደጃዝማች በየን መርድን ዋና አዝማች አድርገን ለርሱ ረዳቶች በጅርንድ ፍቅረ ሥላሴ ከተማን፣ ፊታው ራሪ አጥፍፍ ሰገድ ወልደ ጊዮርጊስን፣ ቀኛዝማች አስፋው ወልደ ጊዮርጊስን፣ እንደዚሁም ከጠላት ጋር ሆነን አገራችንን አንወጋም ብለው ኢጣልያንን ከድተው የመጡትን ቀኛዝማች ሰላባንና ቀኛዝማች አንደምን ሩምር አደረግንለት። ለሕክምና ሥራ ግን ለጊዜው ሐኪም አልተገኘም ነበርና ለቀሥል ማሰር ብቻ ዕውቀት ያላቸው ያገር ልጆች ሔደው ነበር። በኋላም ወደ ራስ ደስታ ከሔዱት ከስዊድን ሐኪሞች ተከፍለው ወደ ደጃዝማች በየን መርድ እንዲሄዱ ተደረገ።

ከዚህም በቀር ጦርነቱ ሳይጀመር በቀኝ ደቡብ አውራጆች በደጋሀቡ ርና በቡላሌ፣ በሳሰበኔና በደጋሐመዶ፣ በቡርቆት፣ በቆራሔና በሐራዲጌት፣ በቀብሪደሐርና በፋፈን፣ በጭቆ እና በዋቢ ሸበሌ፣ በቡርደዴና በተፈሪ ከተማ እነዚህንም በመሰሉት በግራ ደቡብና በመሃል ደቡብ ባሉት ትንንሾች ከተሞች ሁሉ ጥቂት ጥቂት ወታደሮች እየያዙ የሚጠባበቁት የጦር አለቆቹ ሁሉ በየታዘዙበት ስፍራ ሆነው ኢጣልያኖች እየገፉ ሲመጡባቸው እስከሚቻላቸው እየተከላከሉ ሲበረቱባቸው ወደ ኋላ እንዲያፈገፍጉ ትእዛዝ ሰጠናቸው።

ኢጣልያኖች ግን በአይሮፕላን እየበረሩ ከዚህ በላይ በተቆጠሩት በትንንሾቹ ከተሞች ሁሉ የቦምብ ዝናብ ያዘንቡባቸው ጀመር። ነገር ግን የውጋዴን አውራጃ መሬት ድቡሽትና አሻዋማ ስለ ሆነ፣ ከቦምቡ የሚበዛው ሳይፈነዳ በአሸዋ ውስጥ እየተቀበረ ይገኝ ነበር። እንደዚሁም አንድ ጊዜ በደጋሀቡር አጠገብ የወደቀው ቦምብ ሳይፈነዳ ተገኘ።

ኢጣልያኖችም እንደ ገና በጥቅምት ፳፬ና ፳፭ ቀን ሃያ ሃያ አይሮፕላን አምጥተው ቦምብ እየጣሉ ቆራሔን በጭራሽ አጠፉት።

በቆራሔም ዙሪያ ከብተቻቸውን ውሃ ለማጠጣት የመጡትን ሱማሌዎች ከነከብቶቻቸው ገድለው በቆራሔ ገቡ።

በግራዝማች አፈወርቅ ስፍራ የተተካው ፊታውራሪ ንንጉል ከላሴ፣ ኢጣልያኖች ቆራሔ መግባታቸውን ሳይሰማ ፳፻ ያህል ወታደሮች ይዞ ሲገሠግሥ ከሳሰበኔ በስተምሥራቅ ሐነሌይ በሚባል ስፍራ ሲደርስ፣ የጠመንጃ ተኩስ ስለ ሰማ ወታደሮቹን በፍጥነት በየቁጥቋጦውና በየፈረፈሩ በየግሩ ውስጥ እየተራራቁ እንዲበተኑ አዘዛቸው።

ጥቂትም እንደ ቆዩ የኢጣልያ ወታደሮች በካሚዮን እየሆኑ ብዙ ታንክም እያሰከተሉ ሲመጡ ባዩዋቸው ጊዜ ወደ ፊት እስቲቀድሙ ዝም ብለው ተኙ። በኋላ ግን በየታንኩ ውስጥ ያሉት ከታንኩ እየወጡ የላላ መኪና ሲያ

ጠባብቁ፣ በየካሚዮኑም ያሉት እየወረዱ ቀኝና ግራ፣ ፊትና ኋላ ሲመለከቱ ንንጉል ምልክት ባሳየ ጊዜ ወታደሮቹ በርምታ ተኩሰው ሁሉንም ፈጅዋቸው። በዚሁም በጣም በሚያስደንቀው ጦርነት ከንንጉል ወታደሮች የሞቱት ጥቂት ናቸው። ነገር ግን ንንጉል ራሱ ቁስሎ ነበርና ወታደሮቹ ወደ ፊት ለመግፋት ስለአልተቻላቸው በዚያው ቆይተው የድሉን ነገር ለደጃዝማች ነሲቡ አስታወቀ።

ደጃዝማች ነሲቡም ይህን የጀግንነት ሥራቸውን በሰማ ጊዜ ሁለት ካሚዮን ልኮ ቁስለኞቹን ወደ ደጋሀቡር አስወስዶ እንዲታከሙ አደረገ።

በዚህም ድል ውስጥ ከተበላሹት መትረየሶች በቀር አራት ማለፊያ ማለፊያ መትረየሶችና ብዙ ጠመንጃና ጥይቶች ተማርከው ወደ ደጋሀቡር ተወሰዱ።

እኛም የግራዝማች አፈወርቅን መሞትና ቆራሔም በኢጣልያኖች መያዙን ከሰማን በኋላ፣ ደግሞ በሰሜን በኩል የመጡት ኢጣልያኖች ከአድዋ ወደ መቀሌ መግፋታቸውን፣ የመቀሌ ገዥ ደጃዝማች ኃይለ ሥላሴ ጉግሣም እናት አገሩን ኢትዮጵያን፣ ንጉሠ ነገሥቱን እኛን ከድቁ ወደ ኢጣልያኖች መግባቱን ስለ ሰማን፣ የጠቅላይ ጦር ሰፈራችንን በደሴ አድርገን፣ በሰሜንና በደቡብ ያለውን የጦር ሠራዊት አኳኋን እያዳመጥን ለመቆየት ስለ አሰብን፣ ወደ ደሴ ከመሔዳችን አስቀድሞ በገዳር ፱ ቀን በአይሮፕላን ወደ ፳፭ጋ ወረድን።

በማግስቱም ስለ ሀገሩ ነፃነትና ስለ ንጉሠ ነገሥቱ ክብር በጀግንነት ሕይወቱን አሳልፎ ለሰጠው ለግራዝማች አፈወርቅ፣ የደጃዝማችነት ማዕርግ ሰጠነው። ይኸውም ለትውልዱና ለታሪኩ መታሰቢያ ሆኖ እንዲኖር ነው። ወዲያውም ላንዳንድ ሰዎች የጦር አለቅነት ሹመት ሰጠን። በሦስተኛውም ቀን የጦር አለቆችን በሙሉ ሰብሰበን ከአይሮፕላን ቦምብና ከሌላ ውም አደጋ የሚጠበቁበትን ምክር በቃል ነግረን፣ ወዲያውም ስለዚሁ ቀጥሎ የተጻፈውን የምክር ቃል እንዲታደል አደረግን።

«የዛሬ ፵ ዓመት የኢጣልያ መንግሥት በግፍ የኢትዮጵያን ነፃነት ለማጥፋት ስለ ተነሣ በዚያ ጊዜ የነበራችሁት አሁንም በሕይወት ያላቻሁት አርበኞች በአድዋም ያልነበራችሁት በዚያው የነበሩ አባቶቻችሁ ደማቸውን በማፍሰስ አርበኝነታቸውን አሳይተው ያገራቸውንና የርስታቸውን ነፃነት ከጠላታቸው ከኢጣልያ አዳኑ አሁን የኢጣልያ መንግሥት ያንኑ የዛሬ ፵ ዓመት ድል የሆነበትን ጦርነት ብድር ለመመለስ በኢትዮጵያ የጦር ሠራዊቱ አልቋልና አለችግር እንዋጋቸዋለን ብሎ ለሕዝቡ ሰብኮ ያልሞታችሁትን እንደ ሞታችሁ አድርጎ፣ የታወቀውን በዓለም ታሪክ ተጽፎ የሚገኘውን የኢትዮጵያን ልጆች ጀግንነት አዋርዶ ነፃነታችሁን ለማጥፋት፣ ርስ

ታችሁንና ቤታችሁን ለመውረር፡ አሮጌ አባት እና ታችሁን በባርነት ለመግዛት ፡ ልጆቻችሁን ስደተኞች ለማድረግ ፡ የኢትዮጵያን ጀግኖች እንደሌሎች አድርጎ ለማስቈጠር ፡ በሰሜንም በደቡብም ጦር አምጥቶ ለማጥቃት ጦርነት ጀመረ ። የዓለም መንግሥታት ሁሉ ኢጣልያ በኢትዮጵያ ላይ በግፍ መነግቷን ዐውቀው ሁሉም ለኛ ረዳቶች ሁነዋል ። ኢጣልያ የኢትዮጵያ አርበኞች ምንም ያለቁ ቢመስላትና ያሉትንም ከምንም ሳትቁጥራቸው ብትቀር በዘራችሁና በኢትዮጵያ ላይ የተደረገባትን ግፍ ጠላታችንን በማሸነፍና በግፍ ከያዙት ግዛታችን በማባረር ጀግንነታችሁን ማደስ የተገባችሁ ዋና ነገር ነው ። ሰው ለዘላለም ነዋሪ ሊሆን አልተፈጠረም ። መጨረሻውም ከዓለም የሚለየው ሞት ነው ። ይህ ሞት ይቀድማል ይከተላል እንጂ ለሰው ልጅ ሁሉ አይቀርለትም ። ከመቃብር በላይ እየሰፈረ የሚታይ ዓለም እስኪያልፍ ድረስ መታሰቢያ ሁኖ የሚኖር ስም ነው ።

የዛሬ ግዓዓዎች በአድዋ ይህ ጠላታችን በተዋጋን ጊዜ የኢትዮጵያ ጀግኖች ድል ስለ መቱት እንኳንስ በሕይወት ያላችሁት በዚያውም የቀሩት ቢሆኑ ስማቸው ሳይረሳ ለዘላለም ሲጠራ ይኖራል ። አሁንም ላለው ትውልድ ዋና የሚያከራ ነው ። ደግሞ ለወንድ ልጅ እንኳንስ አገሩንና ርስቱን የሚቀማ ፡ ወገኑን ወደ ስደት የሚያደርስ ጠላት ተነሥቶበት እንዲያውም ቢሆን ዋና ምኞቱና የሚያከራው ሞት በጦርነት የሚደርስበት ነው ።

ዶሮ እንኳን ጫጫቶቿን ከአሞራ ለማዳን ትተናነቃለች ። ይህ ከሆነ በአእምሮም በጉልበትም ብዙ ሺ ጊዜ የሚበልጠው ሰው ምን ያህል ከጠላቱ ጋራ መታገል እንደሚገባው ዕውቁ ።

እንግዲህ ለሰው ልጅ ሞት በመጨረሻው የማይቀርለት ከሆነ የማይጠፋ ስሙን ለመትከል አሮጌ አባትና እናቱ ፡ ሚስቱ ፡ ልጆቹ እንዳይሰደዱበትና ዛሬ በነፃ እገራቸው በኢትዮጵያ ተከብረው ሲኖሩ ነፃነት የጠፋ እንደሆነ ይህ ከብራቸው ቀርቶ በውርደት እንዳይወድቁ ለማድረግ የመጣውን ጠላት በመውጋት ሕይወታችሁን ብታሳልፉ ከብራችሁ የቱን ያህል ይሆናል ። የከበረ ስማችሁም በልጆቻችሁና በወገኖቻችሁ ዘንድ ሲመሰገንና በዓለም ታሪክ ሲጠራ ይኖራል ። ከዚህም ቀደም ጠላታችን ይህንኑ ያጥቂ ነት አሳቡን ለመፈጸም ማሰቡን ዐውቀን በሰላም ጊዜ የምንገዛችሁ ንጉሠ ነገሥታችሁ በጦርነትም ጊዜ ከመካከላችሁ ሆነን ደማችንን ለማፍሰስ መቁረጣችንን ነግረናችሁ ነበር ። ይኸው አሁንም ከናንተ ጋራ አለን ።

ኢጣልያኖች ልዩ ልዩ የጦር መሣሪያ ቢያበዙ ካወቃችሁበት ምንም ሊጉዱችሁ አይችሉም ። አይሮፕላንም የተባለው በሚጥለው በምብጨኸት ለማስደገገጫና ልብ ለማሰነፍ ነው እንጂ ሌላ የሚጠቅም ሥራ

አይሠራም ። ስለ ዛሬው ዘመን የጦርነት አኳኋን ብዙ ጉዳት ሳያገኛችሁ ጠላታችሁን ለማጥቃት እንድትችሉ በያለቃችሁ በኩል የሰጠናችሁን ምክር መከተል ነው ። ላገራችሁ ነፃነት ለመከላከል ፡ በዚህም ባላችሁበት ስፍራ በችግራችሁ ሁሉ በገንዘብም በሥንቅም ችግራችሁን ለማቅለል እርዳታችንን እናገድልባችሁም ። አሁንም ለሀገራቸውና ለወገኖቻቸው ክብር የተገባ ሥራቸውን ሲሠሩ ሕይወታቸውን ላሳለፉ አርበኞች ለወገኖቻቸውና ለቤተ ዘመዶቻቸው ሁሉ ችግር እንዳያገኛቸው ንጉሠ ነገሥትም አባትም ሆነን እንጠብቃቸዋለን ። ስለዚህም በያለቃቸው ስማቸው ተጽፎ እንዲቀርብልን የጦር እንደራሴዎቻችንን አዘናል ። እኛም ሕይወታችን እስኪያልፍ ድረስ ዘወትር ከናንተ ጋራ ነን ። ጎዳር ፲ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. »

ስለ ጦርነቱም አደራረግ ወደ መሃል ውጋዴን የወረዱ እንደሆነ አገሩ ለሠራዊት የሚበቃ ውሃና ምግብ ፣ ለከብትም ሣርና እህል የማይገኝበት ጽኑ በረሃ ስለሆነ ፣ ከጅጅጋ እስከ ደጋሀቡር ባለው አውራጃ እየተዛወሩ ቆይተው የኢጣልያ የጦር ሠራዊት በረሃውን አልፎ መጥቶ ወደነሱ ሲጠጋ ጦርነት እንዲጀምሩ በየጊዜውም የሚሆነውን ሁሉ ጠቅላይ ሠፈራችን ወደ አለበት እየላኩ እንዲያስታውቁን ትእዛዝ ሰጠናቸው ።

ከዚህም በኋላ በአውቶሞቢል ከጅጅጋ ወደ ሐረር ወጥተን በሐረር ከተማ ለተከታዮቻችን የምሳ ግብጥ አድርገን ወደ ድሬዳዋ ወረድን ። በማግስቱም በጎዳር ፲፩ ቀን በአይሮፕላን ወደ አዲስ አበባ ተመለስን ።

ምዕራፍ ፴፯

ስለ ደጃዝማች ኃይለ ሥላሴ ጉግሣ ክዳት ።

ኢጣልያኖች በጀግንነት ጦርነት ሳይሆን በአይሮፕላን ዐምብ እየጣሉ አድዋ ከገቡ በኋላ ብዙ የኢትዮጵያ መኳንንቶች፣ ከንጉሠ ነገሥቱ እየከዱ ወደ እኛ ገቡ እያሉ በዕለት ወሬ ገልጠው ነበር ። ይህም ወሬ ሙሉ እውነት አይደለም ። እንደ ሀገራችን እንደ ኢትዮጵያ ልማድ የጦር አለቆች ወይም አገረ ገዥዎች የነበሩ መኳንንቶች፣ በዕድሜ ሽምግለው ወይም በደቁ ምክንያት ሥራ ለመሥራት የማይችሉ ሆነው ሹመታቸውን ሲለቁ፣ እንዳንዶቹ ደግሞ ጥፋት እየተገኘባቸው ከሹመታቸው ሲሻሩ በየርስታቸው ላይ ሆነው እያሳረሱና እያስነገዱ፣ ወይም እየተጠሩ የሚኖሩ ብዙ ናቸው ። እንደዚህ ሆነው ሲኖሩም በቀድሞ የማዕርግ ስማቸው መጠራታቸው አይቀርም ።

ኢጣልያኖች ግን እነዚህን የመንግሥት ሥራቸውን ለቀው የሚኖሩትን መኳንንቶች በኃይልም በማስፈራራትም ወደነርሱ እንዲገቡ አድርገው ደጃዝማች እገሌ፣ ፊታውራሪ እገሌ፣ ቀኛዝማች እገሌ፣ ከንጉሠ ነገሥታቸው እየከዱ ወደ እኛ ገቡ፣ አገር ተቀብሎናል፣ ሕዝቡ ወዶናል እያሉ በራዲዮ መግለጥ ጀመሩ ።

ነገር ግን ከትግራይ መኳንንቶች መካከል የደጃዝማች ኃይለ ሥላሴ መካዳት ሐሰት ነው ተብሎ ሊካድ የማይቻል ነው ።

ደጃዝማች ኃይለ ሥላሴ የትግራው መስፍን የራስ ጉግሣ አርአያ ልጅ ነው ። የመስፍንም ልጅ ስለ መሆኑ ልጃችንን ዘነበ ወርቅን አግብቶ ነበር ።

ነገር ግን እርሰዋን አግብቶ አንድ ዓመት ያህል ከቆየ በኋላ ባለሙታደል ሚስቱና አባቱ ተከታትለው ስለ ሞቱ በትልቅ ጎዘን ወድቆ ነበር ። እኛ ግን ምንም ሚስቱና አባቱ ቢሞቱ ከማዕርቱ እንዲዋረድ አላብ አልነበረንምና ያባቱን ግዛት እንደርታን፣ አጋሜን፣ በራ ሰለዋን፣ የዕዳ መሆኔንና የሁለት አውላሎን የበላይነት ሰጥተን በዋናው ከተማ በመቀሌ እንዲቀመጥ አደረግን ።

አባቱ ራስ ጉግሣና ራስ ሥዩም በትግራይ ባላባትነት እየተቃኑና እየተፈካከሩ ይኖሩ ነበርና፣ አሁን አባቱ በሰፊው ይዘውት ከነበረው ግዛታቸው እርሱ ገና ልጅ ስለ መሆኑ ሁለት ትንንሾች አውራጃዎች ወደ ራስ ሥዩም ተጨምረውላቸው ነበርና ይህን ምክንያት አድርጎ በአባቱ የተጀመረውን ጠብ ለመፈጸም ሲል ከራስ ሥዩም ጋራ ጠቡን እያጎላው ሐደ ።

ኢጣልያኖችም ኢትዮጵያን ለመውሰድ የሚችሉት በጦርነት ኃይል ሳይሆን ትልልቆቹን ሰዎች እርስ በርሳቸው በማጣላት፣ ከንጉሠ ነገሥቱም በማስከዳት መሆኑን በእቅዳቸው አሰናድተው ያስቀመጡት ነበርና፣ በደጃዝማች ኃይለ ሥላሴና በራስ ሥዩም መካከል የተጀመረውን ጠብ በሰሙ ጊዜ ከርሱ ጋራ መላላክ ጀምረው ኖሮ፣ እንዳንድ ሰዎች ይህን ወሬ ቢነግሩን፣ ዐፄ ዮሐንስ የኢጣልያኖች ተቃዋሚ ነበሩና ምንም ቢሆን የዐፄ ዮሐንስ ዘር ነኝ የሚል ሰው ኢትዮጵያን ይከዳል ብለን ባለመጠርጠራችን የተወራበትን ወሬ በመናቅ ተውነው ።

እርሱም ይህ የታማበት ነገር እንዳይገለጥበት ምናልባት ኢጣልያኖች በጦር ኃይል የመጡብን እንደ ሆነ በግዛቱ በአጋሚ ላይ ሆኖ እስከ ሞቱ የሚቻለኝን እየሠራሁ እከላከላለሁ እያለ ይልክብን ነበር ። ይልቁንም ከሐማሴን ወታደሮች ጋራ ተላልኬ ወደ እኛ እየከዱ እንዲመጡ አድርጌአለሁ እያለ ይልክ ነበር ። በኋላም እነዚህ የተላላክኋቸው ወታደሮች ገቡልኝ ብሎ ስለ ላከ፣ ሁለተኛም ለታማኝነቱ ምስክር ያደረገው ያባቱን ወንድም ደጃዝማች ከበደ አራጋውን ስለ መክሰሱ ነው ። የክሱም ቃል እንደዚህ የሚል ነበር ።

«ደጃዝማች ከበደ አራጋው የመንግሥታችን ታማኝ አይደለም ። ይህንም የሚያስረዳ ነገር ከኢጣልያኖች ጋራ ይላላካል ። የሚላላክበትንም ደብዳቤ አግኝቼ በእጄ አግብቼዋለሁ ። ደግሞ ሁለቱን ልጆቼን ወደ አሥመራልኮ ከኢጣልያኖች እንዲማሩ አድርጓል ። ስለዚህ አይሮፕላን ይላኩልኝና ወደ ግርማዊነትም እንዲመጣ ቢሆን ይሻላል ። ይህ ካልሆነ እዚህ ለኢጣልያኖች ፕሮፓጋንዳ እያደረገ አስቸግሮኛል ። ደብዳቤውንም ያገኘሁት ከታማኝ እጅ በገንዘብ ገዝቼ ነው ።»

እኛም የነገሩን እርግጥነት ለማወቅ ስንል ደብዳቤውን ላክልን ብለን

ከላከልን በኋላ ደጃዝማች ከበደን በአይሮፕላን ወደ አዲስ አበባ አስመጣ ነው ። ደጃዝማች ኃይለ ሥላሴ ይህን ሁሉ በማድረግ የተጠረጠረበት ሁሉ የሐሰት መሰሎን ነገሩን ችላ አልነው ።

ነገር ግን ኢጣልያኖች በአድዋና በአጋሚ በኩል መግባታቸው በተሰማ ጊዜ ከሐማሴን ወደ እኛ ወገን እየከዱ የመጡትን ሰዎች መሣሪያቸውን እየቀማ አሰራቸው ማለትን ሰማን ።

ቀጥሎም ለደጃዝማች ኃይለ ሥላሴ ረዳቶች እንዲሆኑ በማለት ደጃዝማች ኃይሉ ከበደን ዋና አድርገን ደጃዝማች ቦጋለ ብሩ ፣ ደጃዝማች ደስታ ንንጉል ፣ ደጃዝማች ዓለማየሁ ደስታ ፣ ደጃዝማች ተፈሪ ወልደ ፣ ደጃዝማች በላይ ማሩ ፣ ደጃዝማች ዳምጠው ወልደ ተክሌ ፣ ደጃዝማች እጅጉ ከበደ ፣ ፊታውራሪ መስፍን ዘለቀ ፣ ፊታውራሪ ተበጅ ተክሌ የተባሉትን ወደ መቀሌ ልከናቸው ነበርና እነሱ በመቀሌ አጠገብ ሰፍረው ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ቃል በቴሌግራም አሳለፉልን ።

«ለቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ንጉሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ ፡ ያመኗቸው ደጃዝማች ኃይለ ሥላሴ እናታቸውን ኢትዮጵያን ፣ አባታቸውን ጃንሆዶን ከድተው ወደ ኢጣልያ መግባታቸውን በዐዋጅ አስታወቁ ። ስለዚህ መላ ኢትዮጵያን እይዛለሁ ብሎ የመጣውን ኢጣልያን የዋግ ጦር ብቻ መቀሌ ላይ ተዋግቶ አይመልሰውምና እንደ ተቻለ አንጋች ጦር ቢመጣልን መልካም ነው ።»

ወዲያውም ከርሱ መኳንንቶች ብዙዎቹ ለሃይማኖታቸውና ለታሪካቸው ሲሉ ከኢጣልያ ጋራ ሆነን ንጉሠ ነገሥታችንን አንወጋም ፡ ኢትዮጵያንም ለባዕድ አሳልፈን አንሰጥም ፡ እያሉ እየተዉት ወደ እኛ በመምጣታቸው የመከዳቱን ነገር እርግጥ መሆኑን ተረዳነው ። ቢሆንም ደጃዝማች ኃይለ ሥላሴ አገሩን ከድቶ ወደ ኢጣልያኖች የገባበትን ምክንያት ከእርሱ ከድቶ ወደ እኛ የመጣው ታማኝ የነበረ አሸከሩ ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ነግሮናል ።

«ጌታዬ ደጃዝማች ኃይለ ሥላሴ ለመታከም ፡ ወይም ወደ አዲስ አበባ በመርከብ ለመሔድ አሥመራ ሲገቡ ፡ ኢጣልያኖቹ በኢትዮጵያ ላይ ጦርነት አንሥተን ፣ ራስ ሥዩምን አጥፍተን አንተን ባባትህ አልጋ አስቀምጠን የሙሉ ትግሬ ንጉሥ እናደርግሃለን እያሉ ይነግሩዋቸው ስለ ነበረ ፡ የመድፋቸውን ፣ የመትረየሳቸውን ፣ የአውሮፕላናቸውን ብዛት ፣ የጠመንጃውን አዲስነት ያሳይዋቸው ስለ ነበረ ፡ ባንድ ወገን ሙሉ ትግሬን ለማግኘት ተስፋ ስለ ሰጧቸው ፡ በሁለተኛውም ወገን በዕድሜ ልጅ ናቸውና የኢጣልያኖችን የጦር መሣሪያ ብዛት በማየታቸው ስለ ፈሩ ነው ።» እያለ ይነግረን ነበር ።

ይህም እላይ ካልነው ጋራ እርግጥ መሆኑን የሚያስረዳ ነገር ደጃዝማች ኃይለ ሥላሴ ከድቶ ከነርሱ ጋራ ሲቀላቀል ጀኔራል ዲዐኖ በግርማዊ ንጉሥ ሲክቶርና በመሪው በሙሴ ሙሶሊኒ ፈቃድ ከአላውሃ በመለስ ትግሬን በሙሉ ሰጥተን ራስ ብለንሃል ብሎ ዐዋጅ ነግሮለት ነበር ። ጉዳያቸው ከተፈጸመላቸው በኋላ ግን ሙሉ ትግሬ ይቅርና ያባቱን ቤት መቀሌን እንኳ አልሰጡትም ።

ኢጣልያኖች ደጃዝማች ኃይለ ሥላሴን ካስከዱ በኋላ ሌሎችም መኳንንቶች እየከዱ የሚገቡላቸው ፣ የወታደሮቻችንም ልብ በዚህ ምክንያት የሚሸበር መስሏቸው ነበር ። ነገር ግን መኳንንቱም ወታደሩም ፡ ይህ ያስቆርቱ የይሁዳ ወንድም እያሉ እርሱን ከመስደብና ከመጥላት በቀር በርሱ መከዳት የደነገጠና የፈራ የለም ።

እርሱም መከዳቱን ባስታወቀ ጊዜ የእኛ የጦር አለቆች ወደ መቀሌ ተቃርበው ነበርና የርሱ መኳንንትና አሸከሮች ከእኛ የጦር አለቆች ጋራ እየተላላኩ እጃን ሊያሰኩት ቆርጠው ነበርና እርሱ ይህን በሰማ ጊዜ በመስከረም ፱ ቀን ከሌሊቱ በ፯ ሰዓት ከመቀሌ ወጥቶ እስከ አምሳ የሚሆኑ አሸከሮች ብቻ እስከትሎ በዕዳጋ ሐሙስ በኩል ሔዶ ከኢጣልያኖች ጋራ ተቀላቀለ ። እነዚያንም ከኢጣልያ እየከዱ የመጡ ሐማሴኖች በመቀሌ እያሰረ አስቀምጧቸው ነበርና እርሱ ሸሽቶ ካመለጠ በኋላ ከእስር ቤት እየወጡ ከእኛ ሰዎች ጋራ ተቀላቀሉ ።

ከኢጣልያኖችም ጋራ ከተደባለቀ በኋላ የገዛ አሸከሮቹንና ባላገሮቹን ስለ ፈራ አንድ ጊዜ መቀሌ ፣ አንድ ጊዜ አጋሚ ፣ አንድ ጊዜ ዕዳጋ ሐሙስ ፣ አንድ ጊዜ አድዋ እየተዛወረ እንደ ነፍስ ገዳይ ፣ እየተገላመጠና ነፍሱን እየጠበቀ ፣ ጦርነቱ እስቲጨረስ ቆየ እንጂ ባንድ ስፍራ እንኳ ከእኛ ወታደሮች ጋራ ጦርነት ገጥሞ አልተዋጋም ። የከዳተኛነቱንም ታሪክ የኢትዮጵያ ተወላጅ የሆነ ይቅርና የውጭ አገርም ታሪክ ጸሐፊ ይዘንጋዋል ብለን አንጠረጥርም ። እናቱንም የሚከዳ ለሞግዚቱ ይጠቅማል ተብሎ አይታሰብም ።

ምዕራፍ ፴፰

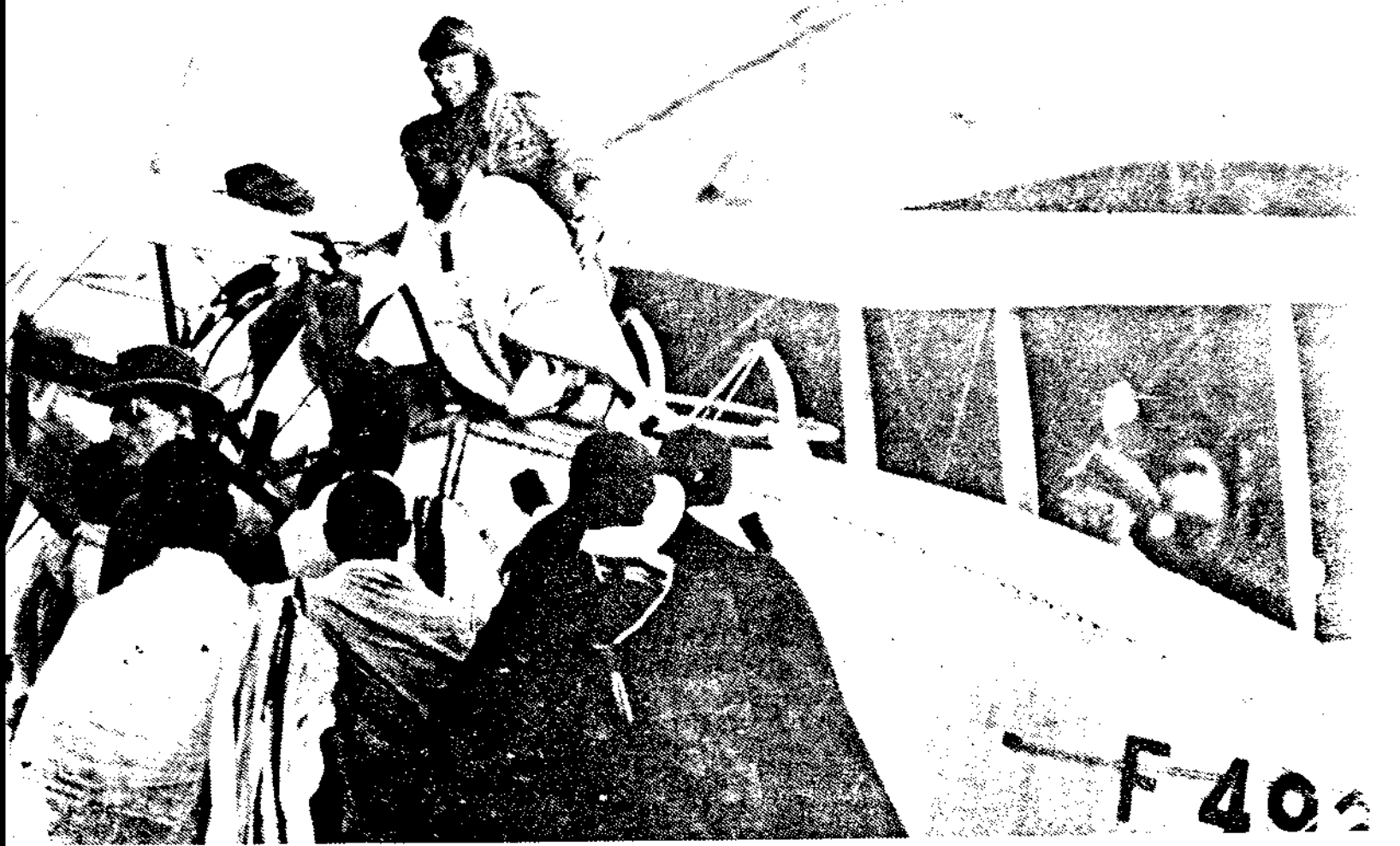
ወደ ደሴ ስለ መሐዳችን ።

የሰሜኑንና የደቡቡን የጦር ሠራዊት ካደራጀን በኋላ ፡ እኛም ስለ ሀገራችን ነፃነት በጦር ሠራዊታችን መካከል ተገኝተን መከላከል የሚገባ ሥራችን ስለ ሆነ የክብር ዘበኞቻችንን ባለቃቸው በቀኛዝማች መኮሪያ ባንቲርጉ አዛዥነት ፡ የመሃል ሰፋሪ የሚባለውን ጦር በሊጋባ ጣሰው አዛዥነት እንዲቀድሙ አድርገን ፡ እኛ በኅዳር ፲፰ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓመተ ምሕረት ከአዲስ አበባ ተነሥተን ወደ ደሴ ተጓዝን ። ዋና አሳባችንም የክተት ዐዋጅ አስነግረን ነበርና የሩቅ የዳር አገሩ እስቲከት ለቀደመው ጦር ደጀን ሆነን ደሴ ላይ ለመቆየት ነው ።

ከእኛም ጋራ የነበሩ የጦር አለቆች ፊታውራሪ ብሩ ወልደ ገብርኤል ፡ ደጃዝማች ኃይለ ሥላሴ ዓባይነሀ ፡ ደጃዝማች ወልደ አማኑኤል ሐዋስ ፡ ደጃዝማች አደፍርሰው ይናዱ ፡ ደጃዝማች ወንዲራድ ድፋባቸው ፡ ቀኛዝማች በልሁ ደገፉ ፡ ቀኛዝማች ተክለ ማርቆስ ወልደ ገብርኤል ናቸው ።

ደሴም ከደረሰን በኋላ አ.ጣልያኖች እኛን ለማዘንጋት ስለ አሰቡ ፡ ስምንት ቀን ያህል በአይሮፕላን ሳይመጡ ቆይተው ነበር ። የጦር ሠራዊቶቻችን ገና ከአዲስ አበባ ሳንነጣ ስለ አይሮፕላን ጥንቃቄ የሚያስፈልገውን ሁሉ እንዲያደርጉ ስለ አስታወቅናቸው ሁሉም በየሰፈራቸው መሬቱን እየቆፈሩ ዋሻ እየሠሩ በጥንቃቄ ይጠብቁ ጀመር ። ከዚህም በኋላ በኅዳር ፳፮ ቀን ዓርብ ጧት በድንገት ፳፩ አይሮፕላኖች መጥተው ቦምብ ያዘንቡብን

አመክሮጊያ ጊዜ ወዳገራችን የመጣውን አውሮፕላን ሰገጥቶኝ

ዚቲወደድ ሙኩንን ደፃሎው ወደዘመቻው ለመሄድ በቆዩረ ሲሰናበተን ።

ጀመር = ወዲያውም የጦር ሠራዊቶቻችን መከላከያ ስለሌላቸው እንዲያ ልቁ ብለን በፍጥነት በየዋሻው ውስጥ እንዲገቡ ትእዛዝ አሳልፈን እኛ እር ሊኮን የሚባለውን የአውሮፕላን ማውረጃ መድፍ ጠምድን ተነስ ጀመርን = ዳሩ ግን አይሮፕላኖቹ የሚበሩት በጣም ከፍ ብለው ስለ ሆነ በዚያ ቀን ለመምታት አልተቻለም =

እንደሚጥሉት ቦምብ ትልቅነትና ብዛት በደሴ ከተማ የሰው ዘር የሚ ተርፍ አይመስልም ነበር = ነገር ግን ከጣሊቸው ቦምቦች የሚበዙት ሳይፈ ነጹ ስለ ቀሩ የሞቱት ጽ ሰዎች ፣ የቆሰሉ የ ይሆናሉ = ደግሞ ያ ያህል የግር ቤቶች ተቃጠሉ እንጂ በዚህ ቀን ሌላ ትልቅ ጉዳት አላደረጉም = ይልቁንም በየቤተ ክርስቲያኑ ላይ የወደቁት ቦምቦች እየተንከባለሉ ከመውረድ በቀር ትንሽም ጉዳት ሳያደርጉ ስለ ቀሩ ሕዝቡ ሁሉ አደንቀ = ከዚህም በኋላ አንዳ ንድ ጊዜ ተራውን ፡ አንዳንድ ጊዜ ደግሞ እያሠለሰ ይመጣ ጀመር =

አንድ ቀን ግን በጥር ፯ አንድ ትልቅ የጦር አይሮፕላን መጣና ቦምብ ይጥላል ብለን ስንጠባበቀው መጀመሪያ ጭስ ሲወጣ ታየ ፡ ቀጥሎ አይሮፕ ላኑ ተቃጥሎ ኖሮ በውስጡ ያሉት በፓራፕት ሲወርዱ በገደል ውስጥ ስላ ረፉ ሁሉም ሞተው ተገኙ ፡ አይሮፕላኑም ተቃጠለ =

በደሴም ሳለን ላሻልና ሐር ስለ ዕርቅ ብለው ያቀረቡትን አሳብ አዲስ አበባ ያሉት የእንግሊዝ ሚኒስትር ሰር ሲድኒ ባርቶንና የፈረንሳይ ሚኒስትር ሙሴ ቦዳር «ለኢትዮጵያ መንግሥት አቅርቦን እንድናሳይ ከመንግሥታ ችን ታዘናል ፣ ይህንም የኢትዮጵያ መንግሥት ቢፈቅድ ይቀበለዋል እንጂ የግዴታ ነገር የለበትም» ብለው ለውጭ ጉዳይ ሚኒስትራችን ለብላቴን ጌታ ጎሩይ ስለ አቀረቡለት እርሱ ዕለቱን በቴሌግራም አሳለፈልን =

የምስተር ሐርና የሙሴ ላሻልም አሳብ ከዚህ ቀጥሎ ያለው ነው = «ሀ/ ትግሬ ፡ ከምሥራቅ ትግሬ አገር ለኢጣልያ የሚለቀቀው ፡ በደ ቡብ በኩል በግባ ወንዝ አጠገብ ቀረብ ብሎ ተወሰኖ ፡ በምዕራብ በኩል ከሰ ሚን ወደ ደቡብ በሚወስደው መስመር በአክሱምና (ይህ ማለት አክሱም ወደ ኢትዮጵያ ሆኖ) በአድዋ መካከል (አድዋ ወደ ኢጣልያ ወገን ሆኖ) የሚያልፈውን ተከትሎ ነው =

ለ/ በደንክል አገርና በኦርትራ መካከል ያለውን ወሰን ስለ ማቃናት = የአውሳ ወሰን መስመር ወደ ደቡብ ወደ ኤርትራ መሬት ገቅ ብሎ ተከፍሎ ለኢትዮጵያ ወደ ባሕር መውጫ መንገድ መስጠት አስፈላጊ ነው =

ሐ/ በውጋዴንና በኢጣልያ ሱማሌ መካከል ያለውን ወሰን ስለ ማቃ ናት = ኢትዮጵያ ፡ ከንያና የኢጣልያ ሱማሊያ የነዚህ የሦስቱ አገሮች ወሰኖች ከሚገናኙበት ማዕዘን ላይ አንሥቶ የኢጣልያና የኢትዮጵያ አዲሱ ወሰን እንደሚከተለው ይሆናል = ጠቅላላውን የሰሜን ምሥራቅ አቅጣጫ

ይዞ ዋቢ ሸበሌን ቆርጦ ወደ ኢዲዶሌ ያልፋል ። ቆራሑን ወደ ምሥራቅ ፣ ወራንደብን ወደ ምዕራብ ትቶ ከብሪታንያ ሱማሌ አገር ወሰን ጋራ በግጅኛው ሜሪዲያን መገናኛ ይጋጠማል ።

በዚህ አወሳሰን ለኢጣልያ በሚሰጡት መሬቶች ውስጥ በሚገኙት የግጥም ስፍራዎችና ውሃዎች እንዲገለገሉበት ለእንግሊዝ ሱማሌ አገር ነገዶች ያላቸው መብት ተጠብቆ ይኖራል ።

መ/ ኢትዮጵያ ወደ ባሕር መውጫ ጠረፍ ከሙሉ የገዥነት መብት ጋራ ታገኛለች ። ይህም የባሕር መውጫ ኢጣልያ በምትሰማማበት ስፍራ በፈረንሳይ ሱማሌ አገር ወሰን በኩል በቀጭኑ ከሚወርድ ለወደብ መድረሻ ከሚሰማማ መሬት ጋራ በአሰብ ጠረፍ ላይ ይደረጋል ።

የናይትድ ኪንግደምና የፈረንሳይ መንግሥት ኢትዮጵያ በምታገኘው መሬት ውስጥ በነርሱ ላይ የተባለውን በባርያና በመሣሪያ ማስተላለፍ ነገር ግዴታዋን ስለ መፈጸም መያዣ ያለው ነገርን ለማግኘት ይደክማሉ ።

የዚህ ክፍል መሬት ወሰኖችም እንዲህ መሆን አለባቸው ። በምሥራቅ በኩል በኢትዮጵያና በኢጣልያ ሱማሌ አገር መካከል የተቃኘው ወሰን ፣ በሰሜን ጅኛው ፓራሌል ፣ በምዕራብ ግጅኛው ሜሪዲያን ፣ በሰተደቡብ በኢትዮጵያና በኬንያ መካከል ያለው ወሰን ነው ።

የኢትዮጵያን አብዛኛውን ክፍል በያዘ በዚህ በተከለለው መሬት ውስጥ ኢጣልያ በአንድ ኩምፓንያ ፣ ወይም በሌላ በማናቸውም ዝግጅት ዓይነት መተዳደር ያለበትን የተገለለ የኤኮኖሚክ መብት ታገኛለች ። ወደ ዚህም የሚቆጠረው ፣ የተገኘው የአገር ተወላጆችና የውጭ አገር ዜጎች ተገዢ ፣ ባልተያዙት መሬቶች ላይ የባለቤትነት መብት ፣ የማዕድን ማውጣት ሞኖፖል ፣ የደኖች ፣ ይህን የመሰለውም ነው ። ይህ እርጋኒህሲዮን ለአገሩ ኤኮኖሚክ መደርጀት እርዳታ ለመክፈል የተገደደ መሆን አለበት ። ከገቢውም አንዱ ክፍል የገብረት ጠባይ ባለው አካላት ለተወላጁ ሕዝብ በበጎ አድራጎት ይሰጣል ።

በተከለለው ክፍል አገር ውስጥ የኢትዮጵያው አስተዳደር መቁጣጠር ፣ ከሕዝቦች ማኅበር እንደተሰጡት የእርዳታ ሥራዎች አቅድ በንጉሠ ነገሥቱ ገዥነት ሥር የለመደ (የተገራ) መሆን አለበት ። ንጉሠ ነገሥቱም በመላው የሐበሻ አገር ላይ የተሰፋፋ እንዲሆን ቀደም ብለው ተቀብለውታል ። በነዚህ ሥራዎች ውስጥ ግን በዋና አማካሪ በሚደረግ ቀጥታ ተቁጣጣሪነት ሥር ላይ ኢጣልያ ያመዘነ ችሎታ ያላት ትሆናለች ። የተባለውም ዋና አማካሪ የኢጣልያ ተወላጅነት ያለው ሆኖ ፣ ንጉሠ ነገሥቱን ለመርዳት ከሕዝቦች ማኅበር ተመርጦ ለሚሰጠው የበላይ አማካሪ ስለ ተነገሩት ጉዳዮች ረዳት ይሆናል ። የበላይ አማካሪው ለኢትዮጵያ ጉረቤት (አዋሳኝ) ከሆኑት

ከጋያላኑ ዜጋ እንዲሆንም ፣ የእርዳታቸው አቅድ ሠራተኞች በዋናው ከተማም እንደ ተከለለው መሬት ሁሉ ፣ የኢጣልያ ዜጎች ኑሮና ነፃ የሆነው የውጥናቸው መስፋፋት እንዲጠበቅ አስፈላጊ ጉዳይ አድርገው መመልከት አለባቸው ።

የዩናይትድ ኪንግደም መንግሥትና የፈረንሳይ መንግሥት የሐተታው ዝርዝር በሕዝቦች ማኅበር የሚደራጀው ይህ ድርጅት የኢጣልያንን ጥቅሞች በዚህ ወረዳ በሙሉ እንደሚጠብቁ ለማረጋገጥ በመፍቀድ ይደክማሉ ።

ይህንንም የምስተር ሐርንና የሙሴ ላቫልን አሳብ ከመረመርን በኋላ የዓለም መንግሥታት ማኅበር በፍርድ ተቀበሉ ቢል ከሦስት ሺ ዘመን የሚበልጥ በነፃነቷ ጸንታ የቆየችውን አገራችንን በፈቃዳችን ለኢጣልያ አገለቅም በማለት ከዚህ ቀጥሎ ያለውን መቃወሚያ ፓሪስ ባለው ሚኒስትራችን አማካይነት ለዓለም መንግሥታት ማኅበር እንዲያስታውቅ አደረግን ።

«ቃል ኪዳን አፍራሹ መንግሥት ካጠቃው አገር ከፍተኛውን ክፍልና በዓለም ማኅበር ሽፋን ሥር ሆኖ የቀረውን አገር ፣ አስፈጻሚነት ካለው መቁጣጠር ጋራ እባክህ ተቀበል ተብሎ በማኅበሩ መለመኑ ፣ ከቃል ኪዳን ጋራ የሚሰማማ ነውን? የጠላት ምኞቱ የተጠቃውን ወገን ፈጽሞ ለማጥፋት መሆኑ የማይናወጥ እውነት ሆኖ ሳለ ፡- ጠቅላላው ጉባኤ እንዳወቀው ሁሉ ፡- የኪዳንን ሥርዓት የፈጸመችው የተበዳይነት መሥዋዕት የሆነችው አገር ፣ አጥቂውን እሺ ብላ እንድትቀበልና ለዓለም ሰላም ሲባል ነፃነትዋን ፣ የግዛትዋንም መብት የሚቃወመውን ኃይለኛ ጠላትዋን መከላከልን እንድትለቅ በማኅበሩ ልትጠየቅ ነውን? ተጠቂዋ አገር ማኅበሩ ሊከዳኝ ነው ብላ የማኅበሩ መክዳት ሥጋት እንዲያድርባትና አዳኝ የማግኘት ተስፋ እንድታጣ ሊደረግ ነው? መልካቸው ዘራቸው ኃይላቸው ማናቸውም ዓይነት ቢሆን ፣ በሕዝብ መካከል ላለው ለወደ ፊቱ የኢንተርናሲዮናል ዝምድና ዋና ጉዳይ የሆነው ይህ ነገር ፣ ከሁሉ አስቀድሞ በማኅበሩ ፊት እንዲቀርብና በሙሉ ነፃነት በመላው ዓለም ዓይን ፊት በግልጽ ሊመረመር አይገባውምን?»

ምዕራፍ ፴፱

በደሴ ሳለን ጀኔራል ዲቦኖ ተሽሮ ማሬሻል ባዶሊዮ መሾሙን ስለ መስማታችን ።

ዋናው የጦር መምሪያችን ገና በደሴ ሳለ ፣ የኢጣሊያ የጦር አበጋዝ የነበረው ጀኔራል ዲቦኖ ተሽሮ ማሬሻል ባዶሊዮ መሾሙን ለማን ። ምክንያቱም ከኛ ጋራ በደሴ የነበሩ አንዳንድ ባለጋዜጦች እንደነገሩን ፣ ጀኔራል ዲቦኖ ኢጣሊያ ተከላካይ እንድትሆን እንጂ ጦርነት ጀምሮ እንድትሆን ሳይፈቅድ ጦርነቱን ጀምሮ የሚል ትእዛዝ ስለ መጣበትና ስለ ጀመረ ደስ አላለውም ነበርና ጦርነቱን ችላ ስለ ማለቱ ነው ይባላል ።

ይህም እውነት መሆኑን የሚያሰረዳ ጀኔራል ዲቦኖ የጦር አበጋዝነቱን ተሽሮ ከተመለሰ ወዲህ በጻፈው መጽሐፍ ፣ «የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት ጦርነት ጀምሮ ለመሆን ስላልፈለጉ ፣ በጸሎትና በጸም ቆይተዋል ይባላል ፣ እንደምን ላድርግ ብዬ ብጠይቅ ንጉሡ ጦርነት ለመጀመር ባይፈልጉም አንተ አደጋ ጥለህ ውጋቸው የሚል ትእዛዝ መጣልኝና ጦርነቱን ጀመርሁ» ይላል ።

ሁለተኛም ጀኔራል ዲቦኖ ጦርነቱ በቶሎ እንዳይጀመር ስላሰበ ጦርነቱን ለመጀመር የሚበቃ ገንዘብ የለኝም ብሎ ቢያመለክት ፣ የሚያስፈልገው ገንዘብና ወታደር ይላክልሃል የሚል ምላሽ መጣለት ይላል ። ይኸውም ጀኔራል ዲቦኖ በጻፈው በጦርነቱ መጽሐፍ በመቅድሙ ላይ ሙሶሊኒ ስለ ፈረመበት የኢጣሊያ ወገን የሆነ ሁሉ ሐሰት ነው ብሎ ሊክደው አይችልም።

ደግሞ አንዳንድ ሰዎች እንደ ነገሩን ፣ ጀኔራል ዲቦኖ ሐሰቶችን በተለመደው ጦርነት በመድፍና በመትረፍ ፣ በጠመንጃ ተዋግቶቿ ለማድረግ እችላለሁና ፣ መከላከያ የሌላቸውን ሕዝቦች በጋዝ ጨስና በሰናፍጭ መርዝ ተዋግተን ድል ብናደርጋቸው የፋሺስትን ታሪክና ክብር የሚያጠፋ ይሆናልና ባናደርግ ይሻላል የማለት አሳብ ስለ ነበረውና ስለ ተናገረም የተሻረው በዚህ ምክንያት ነው ይባላል ።

ከዚህም በኋላ ከሰሜኑ የጦር ሠራዊታችን ጋራ መገናኛው ሁሉ ፣ ስለ ኩም ራዲዮኑም በዐምብ ስለ ተበላሽ በተምቤን በኩል የራስ ካሣና የራስ ሥዩም ፣ በሽሬም በኩል የራስ እምሩና የደጃዝማች አያሌው ፣ በአላጌም በኩል የራስ ሙሉጌታ ወሬና አኳኋን ስለ ጠፋብን ፣ ወደ ፊት ለመግፋት ቁርጥ አሳብ አደረግን ። ነገር ግን ከዚህ ቀድሞ መላልሰን እንዳሰረዳን እኛ ባንድ ወገን የዓለምን ሰላም እንጠብቃለን በማለት ፣ በሁለተኛውም ወገን የዓለም መንግሥታት ማኅበርን ቃል ኪዳን በመተማመን ፣ በሦስተኛውም ወገን ያዲሱን ዘመን የጦር መሣሪያ ለመግዛት የሚበቃ ገንዘብ ስለሌለን ፣ ብድርም ብንጠይቅ ስለ ተከለከልን በመሣሪያ ነገር በጣም ተቸግረን ነበር ።

ከሕዝባችንም ላይ በእርዳታ በተገኘው በጥቂቱ ገንዘብ መሣሪያ ለመግዛት ብንጠይቅ በዓለም መንግሥታት ማኅበር የገቡት መንግሥታት ሁሉ ለኢትዮጵያም ለኢጣልያም የጦር መሣሪያ ካገራችን እንዲሸጥላቸው አንፈቅድም ብለው ከለኩን ።

ይህም ነገር ለሰሜኑ ሁሉ በጣም የሚያስደንቅ ነው ። ኢጣልያ ልዩ ልዩ መሣሪያ የፈቀደችውን ያህል የምትሠራበት ፋብሪካ አላት ። ኢትዮጵያ ግን የጦር መሣሪያ ፋብሪካ አልነበራትም ። ስለዚህ ኢትዮጵያንና ኢጣልያን አወዳድሮ ሁለታችሁም ካገራችን የጦር መሣሪያ አትገዙም ማለት ትክክለኛ ነገር አልነበረም ።

ደግሞ ከጦርነቱ አስቀድሞ ያገርን ጸጥታ ለመጠበቂያ መሣሪያ እንደ ንገዛ ከእንግሊዝና ከፈረንሳይ ከኢጣልያም ጋራ በፓሪስ ላይ ተዋውለን በዚህ ምክንያት ተገዝቶ የቆየ መሣሪያ ነበርና ላሁኑ ችግራችን እንዲደርስ ልን አስመጥተነው ጅቡቲ ሲደርስ ፣ የፈረንሳይ ሱማሌ ገዥ በባቡር እንዳይሜን ስለ ከለከለ ወደ ፓሪስ አስታውቅልን ብለነው ነበርና ከመንግሥቱ ምላሽ አልመጣልኝም እያለ በማቆየቱ ምክንያት ላሁኑ ችግራችን የማይደርስ መሆኑን ስለ ተረዳነው ፣ ይመጣል ብለን መጠባበቃችንን ትተን ወደ ኮረም ለመጓዝ ግዴታ ሆነብን ። በኋላ ግን ጦርነቱ ሊጨረስ ጥቂት ሲቀረው በባቡር ለመሜን ተፈቅዶላችኋል ተባለና ግማሹ ገና ድሬዳዎ ፣ ግማሹ አዲስ አበባ ሲደርስ በኢጣልያኖች እጅ ስለ ገባ ለእኛ ሳያገለግልን ቀረ ።

ምዕራፍ ፱

የጦር ሠፈራችን ገና በደሴ ሳለ በራስ ደስታ ግምባር የጦሩን መፈታት ስለ መስማታችን ።

በስተግራ ደቡብ የጦር አገጣጥሞች ያደረግነው አማኞችን ራስ ደስታ ዳምጠው፣ የኢጣልያ ሱማሌ አገር ወሰን ወደሚሆን ወደ ደቡብ ተቃርቦ ነበርና፡ የኢጣልያ ሱማሌ አገር ዋና አገጣጥሞች ጀኔራል ግራሲያኒ፣ ራስ ደስታ ወደ ወሰኑ መቃረቡን በሰማ ጊዜ በውጋዴን በኩል ያቀረበውን የጦር ሠራዊትና ታንኮንም፣ አይሮፕላኑንም ወደ ራስ ደስታ አዙሮ በሙሉ ኃይል መጥቶ አደጋ ጣለበት ። ራስ ደስታም ለቦምብ የተመቸ፣ ለእግረኛ ግን ያልተመቸ ስፍራ ነበርና የጦር ሠራዊቱ የታንኮንና የቦምቡን አደጋ ለመከላከል የማይችል ስለ ሆነ ድል ሆነ ። ይልቁንም ደግሞ የራስ ደስታ ሠራዊት የተደናገጠበት ምክንያት፣ የስዊድን የቀይ መስቀል ሐዲሞች እንደ ደንቡ ከጦርነቱ ስፍራ በጣም ርቀው ስፍራው ቁስለኛውን ሲያከሙ ኢጣልያኖች የቁስለኛ ማከማቻው ያለበትን ባወቁ ጊዜ በአይሮፕላን እየመጡ በላያቸውም ቦምብ እየጣሉ ድንኳናቸውንና መድኃኒታቸውን የማከሚያ መሣሪያቸውን ሁሉ ምግባቸውም ሳይቀር ማቃጠላቸውን በማየት ነው ።

ከሐዲሞቹም አንዱ በዚያው ሞተ ። የሐዲሞቹም ዋና መሪ የነበረው ዶክቶር ፍላንዳር በብርቱ ቁሰለ ። የሚታከሙትም ቁስለኞች በዚያው በድንኳኑ ውስጥ ሲታከሙ በቦምብ እየተመቱ ያለቁ ብዙ ናቸው ። የዶክቶር ፍላንዳርም መቁሰል በተሰማ ጊዜ አዲስ አበባ በቤተ ሳይዳ ሆስፒታል

ያለው የስዊድኑ ሐዲም ዶክቶር ሐነር በአይሮፕላን ሔዶ አምጥቶ እከሞ አዳነው ። የቀሩትም ሐዲሞች ባንድ ወገን የጦር አደጋ ስለ ደረሰባቸው በሁለተኛውም ወገን መድኃኒታቸውና የማከሚያ መሣሪያቸው ስለ ተቃጠለባቸው እንደገና መድኃኒትና ማከሚያ፣ መሣሪያም፣ ድንኳንም፣ ምግብም ለማሰናዳት ወደ አዲስ አበባ መመለስ ግድ ሆኖባቸው ነበርና ቁስለኞቹን ሁሉ እየተዉ ተመለሱ ። ይህንንም ሁሉ ለማሰናዳት ጊዜ የሚያስፈልግ ስለ ሆነ አሰናድተው እስቲመለሱ ኢጣልያኖች ጦርነቱን እያጣደፉ ወታደሩንና ባላገሩን በቦምብና በጋዝ መርዝ እየፈጁ ወደ ፊት ለመግፋት የተመቸ ጊዜ ሆነላቸው ። ራስ ደስታም ለአውቶሞቢልና ለካሚዮን ያሠራውን መንገድ ኢጣልያኖች እንደ ያዙት ባወቀ ጊዜ ከሞት የተረፉትን ወታደሮች ይዞ በረሃ ለበረሃ ባቋራጭ መንገድ ገሥግሦ ወደ ነገሌ ደረሰ ። በዚያም ያጠራቀመውን ምግብና ሌላም የሥንቅ ነገር ሁሉ ኢጣልያኖች እንዳያገኙት በእሳት እንዲቃጠል አድርጎ ወደ ዋዳራ ወጣ ።

ኢጣልያኖች የነገሌን መንደሩንና ቤተ ክርስቲያኑን በቦምብ ካቃጠሉ በኋላ ራስ ደስታ ወዳለበት ወደ ዋዳራ መጥተው ጦርነት አደረጉ ። ነገር ግን ስፍራው ዳር ስለ ሆነ ለቦምብ ስላልተመቻቸው ምንም ለማድረግ አልቻሉም ነበርና የስዊድን የቀይ መስቀል ካሚዮን በዚያው ባንድ ስፍራ ቆሞ ስላገኙ የራሳቸውን ጥይት በዚያ ሞልተው የቀይ መስቀል ካሚዮን ጥይት ተጭኖበት አገኘን ብለው ለዓለም ሁሉ የሐሰት ወራ ያወሩ ጀመር ።

ራስ ደስታም በሲዳሞና በባሌ አውራጃች እየተዛወረ ሲከላከል አንድ ዓመት ያህል ከቆየ በኋላ ወደ አሩሲ አውራጃ ገብቶ ነበርና፣ ጀኔራል ግራሲያኒ ይኸን ሰምቶ በብዙ የጦር ሠራዊት አስከብቦ በአሩሲና በማረቆ ላይ ትልቅ ጦርነት ካደረገ በኋላ ራስ ደስታ በጦርነቱ ውስጥ ተማረከና በየካቲት ፲፮ ቀን ፲፱፻፳፱ ዓ. ም. ስለ ሀገሩ ነፃነትና ስለ ንጉሠ ነገሥቱ ክብር በኢጣልያኖች እጅ ተገደለ ። ከርሱም ጋራ የነበሩ የጦር አለቆች እንደጃዝማች ገብረ ማርያም የሚገባቸውን የጦር አለቅነታቸውን ሥራ እየሠሩ መሞታቸውን ኢጣልያኖች ራሳቸው ይናገሩላቸዋል ።

ምዕራፍ ፵፩

ተጨማሪ ጦር ለማደርጀት ዐዋጅ ስለ ማድረጋችን ።

በሲዳሞ የጦር ግንባር ፡ ጠላት ኃይሉን አበርቶ በታንኩ እየተረዳ በነገሌ በኩል ወዳገር ውስጥ ለመግባት እርምጃ መጀመሩን ስለ ሰማን ፤ ተጨማሪ ጦር ተደራጅቶ እንዲሔድ ፡ በደሴ ሳለን ለሕዝባችን የሚከተለውን ቃል በዐዋጅ አስታወቅነው ።

«ሞፃ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ሥዩመ እግዚአብሔር ንጉሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ ።»

የሀገራችን የኢትዮጵያ ሕዝብ ፤ ኢጣልያ ጠብ ቀስቅሳ ፡ ውል አፍርሳ ወሰን አፋልሳ የዓለም መንግሥታትም የተቀበሉትንና እርሷም ወዳ የፈረመች ውን ውል ከምንም ላትቁጥር የሰላምን ከተማ በመደብደብ ፤ ሕፃናትን ሴትንና ሽማግሎችን በማጥፋት ፡ ቤተ ክርስቲያንን በማቃጠል ፡ የኢትዮጵያና የኢጣልያ ሕዝብ ብለው ሳይለዩ የሚረዱትን የዓለምን የቀይ መስቀል ማጎ በር ፡ የማንንም ሕዝብ ሳትለይ በዐምብ በመግደል በሕግ የተከለከለውንም

የጋዝ ጨስ በመጣል ማጥፋት ጀመረች ። ይህም አልበቃም ቢላት ባገር ውስጥ ሰላም እንዲጠፋ ፡ እርስ በርሳችን ሁከት እንዲነሣ የሕሰትና የሚታለል ቃል ባልታረመ ንግግር እየጸፈችና እየበተነች ታግላ ለመጣል በሚቻላት መንገድ ሁሉ መፈተንዋን ያየኸውና የሰማኸው ነው ። በዚህም ነገር እንኳን ያገራችንና የውጭም ሕዝብ ያላዘነና በነገሩ ያልተቋቋመ የለም ።

በትግሬም ሠራዊታችን በኩል መከላከያ በሌለው ከተማ የምትኖረውን ሴት ለማርከስ ይዞ ቢወስዳት በገዛ ጨቤው ልቡን ወግታ ፡ መሣሪያ ውን ገፋ በመምጣቷ የኢትዮጵያ ሕዝብ እንኳን ወንድ ሴቱም ቢሆን ኢጣልያ በሚሠራው ግፍ በንዴት መቃጠሉ ታውቋል ።

ሽማግሌም ፡ ወንድም ፡ ሴትም ለዘመቻ የምትችል በገዘንና በገንዘብ ስህ እስካሁን እንደ ረዳኸው እርዳኝ ። አጥቂና ግፈኛ ከሆነ ጠላታችን ስንከላከል የመጣብን አደጋና ሞትም ቢሆን በእግዚአብሔር ፊት ለታሪክ በሚሳን የማይገመት ዋጋ የምናገኝበት ነው ።

አምላካችንም እስከ ዛሬ ድረስ በወጣው የጦር ሠራዊታችን በገለጠው ኃይል ከኛ ጋራ መሆኑን ያስረዳል ። ጠላቶቻችንም ምንም በጉልበት የማይሆንላቸው ቢሆን ብረት በተሸፈነ መሣሪያ በማስፈራራት ፡ የጋዝ ጨስ በመጣል ቢሞክሩም የአርበኛው ጦራችንን ልቡን ለማናወጥ አሳቡን ለመለወጥ አልሆነላቸውም ። እስካሁንም በብርታት ከጠላታችን እንደ ተከላከለና እንደገፋ ነው ።

ጦርነቱም እንደ ተጀመረ እንዳስታወቅናችሁ ቃል የኢትዮጵያ ሕዝብ ልብ ባንድነት ሆኖ የመጨረሻው ጠብታ ደም እስኪፈስ ለመመከት እኛም ከጦር ሠራዊታችን መካከል ለመገኘትና ፈተናውን ለመካፈል ቁርጠን ስለተነሣን ይህን እንኳን የኢትዮጵያ ሕዝብ መላው ዓለም ተረድቶታል ።

አሁንም የኢትዮጵያ ተወላጅ የሆንክ ሥንቅ ለሌለህ ሥንቅ ፡ መሣሪያ ለሌለህ መሣሪያ እስጥሃለሁና ባውራጃ ባውራጃው በግንባር እየተቋጠርህና እየተጸፍህ ቁይተህ እኔ በማስታወቅህ የጦር አበጋዝ ትዘምታለህና ተሰናድተህ ተቀመጥ ። ጥር ፲፪ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም.»

እንደዚሁም በጠላት ኃይል ተጠቅቶ የተጉዳው የሲዳሞ ጦር ሠራዊታችን እንዲበረታና ወታደር ያልሆነውም ሁሉ እንዲረዳ የሚከተለውን ምክርና ትእዛዝ አሳለፍንለት ።

«ይህ ዓለም ገዘንና ደስታ የተቀላቀለበት ስለ ሆነ ፡ ሰው አንድ ቀን ሲበረታ ፡ አንድ ቀንም ሲደክም ነው ። እስከ ዛሬም እበረሃ ወርደህ ለጦር ፡ ለበሽታ ፡ ለዐምብ መመከትህን በየጊዜው ራስ ደስታ አስታውቆኛል ። እንኳን ለግዛትህ ለሌላው አገር ተርፈህ ሥራ የምትሠራውን እንዴት ጠላት ሲዳሞን ፡ ወንድ እንደሌለበት አድርጎ ይግባበት ? አሁንም ወደ ፊት እን

ኳን ወታደር ፣ ወንድ ልጅ ለብረት የደረሰህ ፣ ራስ ደስታ አስታወቀህ ድረስ ከትተህ እርዳ « ጥር ሲቆ ቀን ሲጸጸጽ 9.ኛ »

በባሌ በኩል ላለውም የጦር ሠራዊታችን ይኸው ቃል እንዲተላለፍ ለት አደረግን »

ምዕራፍ ፵፪

ከደሴ ወደ ኮረም ስለ መጓዛችን ።

ከደሴ ተነሥተን ወደ ኮረም ስንጓዝ በየመንገዱ ሁሉ በምብ ይዘንምብን ነበር ። ይልቁንም በሌሊት ለመጓዝ መንገዱ ወጣ ገባ ስለ ሆነ የጨረቃ ብር ሃንም ስላልነበረ በጣም ተቸግረን ነበር ።

የጦር ሠራዊታችን ገና ከአዲስ አበባ ሳይነሣ ስለ በምብ አደጋ ነገር እንደ ተቻለ ያህል ማስጠንቀቂያ እየታተመ እንዲታደለው አድርገን ነበርና ፣ እንደ ማስጠንቀቂያው ቃል በየዱሩ ውስጥ እየተበታተነና እየተደበቀ ስለ ተጓዘ ፣ የቦምቡ አደጋ ሊያገኘው አልቻለም ። ኢጣልያኖችም ይህንን ዐውቀው በየዱሩና በየጥጋጥም ሁሉ በምብ መጣል ጀመሩ ። ይሁን እንጂ ይህንንም ቢያደርጉ የጦር ሠራዊታችንን ለማግኘትና በብዙ ለመጉዳት አልቻሉም ። ስለዚህ አሳባቸውን ለውጠው በየባላገሩ መንደርና በየተሰማራው ከብት ላይ በምብ እየጣሉ የባላገሩን ልብ ሰበሩት ። ይልቁንም የኢትዮጵያ ሕዝብ በክርስቲያንነቱ የጸና መሆኑን ያውቃሉና ፣ እሑድ እሑድ ከሆናቱና መነኩሳቱ ፣ ወንዱና ሴቱ ፣ ሽማግሌውና ሕፃኑ ቅዳሴ ለመስማት ወደ ቤተ ክርስቲያን ሲሰበሰቡ እየጠበቁ በቦምብ ይፈጁዋቸው ጀመር ። በዚህ ምክንያት ብዙ ቤተ ክርስቲያኖች ተቃጠሉ ።

ማርሻል ባዶሊዮም የኢትዮጵያ ሕዝብ ሃይማኖታዊ በመሆኑ ቤተ ክርስቲያን ሲቃጠል ጥልቅ ኅዘን እንዲሰማው ስለ ዐወቀ ፣ ኢጣልያኖች የአረመኔ ሥራ መሥሪታቸው እንዳይገለጥ ለማድረግ ሲል የፈረሰውንና የተቃ

ጠለውን ቤተ ክርስቲያን መልሼ እሠራለሁና አይዘህ አትዘን የሚል ቃል ጽፎ በአይሮፕላን መበተን ጀመረ ።

ሕዝብ ክርስቲያኑን ከመግደልና ቤተ ክርስቲያኑንም ከማቃጠል በቀር ፣ በየቤተ ክርስቲያኑ ብዙ ዘመን የኖሩትን በብራና የተጻፉትን የዕውቀትና የጥበብ ምንጮች የሆኑትን አሮጌዎች የግእዝ መጻሕፍት ማቃጠል ችው ለኢትዮጵያ ሕዝብ ይቅርና ፣ ጥበብንና ዕውቀትን መርማሪዎች የሆኑትን የዓለምን ሊቃውንት ሁሉ እጅግ ያሳዘናል ።

ኢጣልያ የክርስቲያን መንግሥት ነኝ እያለች የጦር ሠራዊቷ ቤተ ክርስቲያንንና መጻሕፍትን ማቃጠላቸው በኋላ ዘመን ክብርዋን የሚያዋርድ ፣ ታሪኳን የሚያጠፋ መሆኑን አልተመለከተችውም ይሆናል ።

ይህንንም በመሰለው ችግር በየጁ ውስጥ ወልድያ የሚባለውን ከተማ አልፈን ኮረም ደረሰን ። ኢጣልያኖች ግን ከደሴ ተነሥተን ኮረም እስከንደርስ በአይሮፕላን በጣሉት ቦምብ ብዙ ጉዳት እንዳላገኘን በተረዱት ጊዜ ፣ ኤፒሪት የሚባለውን የጋዝ መርዝ በቤርሜል እያደረጉ መጣል ጀመሩ ። አንዳንድ ቤርሜል ቁመቱ ከአንድ ሜትር ይበልጣል ። ጎንም ትልቅ ነው ። ሲወድቅም እንደ ቦምብ ይፈነዳና መርዙ እየተረጨ ባጠገቡ የተገኘውን ሁሉ ይገድላል ። ኢጣልያኖች መከላከያ የሌለውን ጀግናውን የኢትዮጵያን ሕዝብ በጭራሽ ለማጥፋት አዲስ የወጣውን የፈሪ መሣሪያ ይዘው መቅረባቸው በጣም ያሳዘናል ።

በዚህም የመርዝ መሣሪያ ምንም የኢትዮጵያን የጦር ሠራዊት ቢያጠፋበት መከላከያ የሌለውን ሕዝብ በመርዝ አጠፋት ተብሎ በኋላ ዘመን በታሪክ ሲነገር የኢጣልያን ፋሺስት ለዘለዓለም ኃፍረትንና ውርደትን አሸክሟቸው የሚኖር መሆኑ የማይጠረጠር ነው ።

ከዚህም ቀጥለው በአይሮፕላን ላይ ሆኖ መርዝ እንደ ዝናብ የሚረጭ መኪና አበጅተው በጦር ሠራዊታችንና በባላገሩ ፣ በከብቱና በውሃውም ፣ በሣሩና በቅጠሉም ፣ በመሬቱም ላይ እንደ ዝናብ ያወርዱበት ጀመር ። አወራረዱም በጣም ረቂቅ ስለ ሆነ ለዓይን ጎልቶ አይታይም ። ይህንንም የመሰለ መርዝ መርጨት ባንድ ዛፍ ወይም ተክል ውስጥ የዛፍ ወይም የተክል በሽታ የገባ እንደ ሆነ ፣ የበሽታውን ሚክሮብ ለመግደል ይደረጋል ሲሉ እንሰማ ነበር እንጂ በጦር ሠራዊትና በባላገር ላይ ይፈጸማል ብለን አልጠረጠርንም ነበር ።

ኢጣልያኖች ግን በተራራውም በሚጻውም የሚኖሩትን የኢትዮጵያን ሕዝብና እንስሳት ለማጥፋት ሲሉ የመርዝ ጭጋግ የሚበትኑ አይሮፕላኖች ከጧት እስከ ማታ እያመላለሱ ሰውንም እንስሳውንም ፈጁት ። አገሩም በሙሉ በእሳት የተቃጠለ ይመስል ነበር ። በአየሩም ጥሩ ነፋስ ለማግኘት

አልተቻለምና ሰዉም እንስሳውም መተንፈስ እያቃተው ያልቅ ጀመር ።

የሚድን እየመሰለው በየዛፉ ሥርና በየፈረፈሩ የተጠጋው ሰው ሁሉ ከዚያው ሸሽቶ ለማምለጥ ስለ አልቻለ ፣ በዚያው እያለቀ ስፍራው ሁሉ ሬሳ ብቻ ስለ ሆነ ሽታው የባሰ ችግር አመጣብን ። ሬሳውንም ለመቅበር የሞተው ብዙ ስለ ሆነ አልተቻለም ።

በኮረም ሳለን የራስ ሙሉጌታን አኳኋን የሚያረጋግጥ መልክተኛ ስለ መጣና ስለ ነገረን ፣ ትልቅ ጎዘን ተሰማን ። ራስ ሙሉጌታ የጦር ሚኒስትራችን ስለ ሆነ አምሳ ሺ ያህል የጦር ሠራዊት ይዞ ወደ መቀሌ ገሥግሦ ከመቀሌ ከተማ ኢጣልያኖችን ለማስወጣት ቁርጥ አሳብ አድርጎ ነበር ። ነገር ግን ኢጣልያኖች ይህንኑ አሳቡን በሰላዮቻቸው ስለ ዐወቁት ፣ ራስ ሙሉጌታ ገና አምባ አራዶም ሳለ በግንባር ደረሱበት ። ደግሞ ለራያና በዚያው ዙሪያ ላለው ጋላ መሣሪያና ገንዘብ እየሰጡ ከእኛ እስከድተውት ነበርና በስተጀርባ ራስ ሙሉጌታን እንዲከብና ሥንቅ አቀባይንም እንዲከላከል አድርገውት ነበር ።

ራስ ሙሉጌታም የታወቀ ስመ ጥሩ ጀግና ስለ ሆነ ፣ በየካቲት ፬ ቀን ረቡዕ ጦርነት ገጥሞ ሦስት ቀን ሙሉ በብርቱ ከተዋጋ በኋላ ፣ ምንም በእግር ለመጣው ጠላት ቢመክት ፣ በአየር ለመጣው ቦምብና መትረየስ መመከት ስላልቻለ ፣ ሌላ የተሻለ ስፍራ ይዞ ለመዋጋት ወደ ኋላው ማፈግፈግ ግዴታ ሆነበት ። ነገር ግን ሠራዊቱ በየስፍራው ስለተበታተኑና የራያም ጋሎች በስተጀርባው ስለ ከበቡት ፣ እንደገና ጦርነት ለማድረግ አልተመቸውምና ወደ እኛ መጥቶ ለመቀላቀል ጉዞ ጀምሮ ነበር ። የካቲት ፲፰ ቀን አህዩ በሚባል ስፍራ ላይ ድንገት በጥይት ተመትቶ ሞተና ከእርሱ ጋራ ያሉት ጥቂቶቹ አሸከሮቹ ቀብረውት መምጣታቸውን ሰማን ።

የወለጋ የጦር አዝማች ቢትወደድ መኩንን ደምሰውም ፣ ራስ ሙሉጌታ በፊትም በኋላም መከበቡን ሰምቶ ለእርዳታ ሲገሠግሥ ከኢጣልያ የጦር ሠራዊት ጋራ ተጋጥሞ በጀግንነት ተዋግቶ ቀይሐታ በሚባል ስፍራ ሁለት ምሽግ አስለቅቆ ፣ በሁለተኛው ቀን ውጊያ በቦምብ ቆስሎ የካቲት ፰ ቀን ስለ ሞተ ፣ ለራስ ሙሉጌታ እርዳታ አለመድረሱን ሰማን ። በዚህም ሁሉ ምክንያት ወደ ፊት እየገፋን ሔደን እኛው ሬሳችን የጦር አበጋዝ ሆነን ለማዋጋትና ለመዋጋት ቀርጥ አሳብ አደረግን ።

ምዕራፍ ፵፫

በሽሬና በተምቤን የነበረው የጦር ሠራዊታችን እየቀናው ስለ መሔዱ ።

የኢጣልያ ወታደሮች መጀመሪያ ጦርነት የተጋጠሙት ከራስ ሥዩም ወታደሮች ጋራ ነው ። የራስ ሥዩም ወታደሮች እስከ ሠላሳ ሺ ይሆናሉ ። እነዚህ ሁም በየስፍራው ተበታትነው ይዋጉ ነበር እንጂ ፤ ባንድ ስፍራ ብቻ አልነበረም ። ራስ ሥዩም ግን ወደ ጎሳ እያፈገፈጉ ከመቆየት በቀር ፊት ለፊት ጦርነት እንዳይገጥሙ ትእዛዝ አላልፈንላቸው ነበር ። ምክንያቱም የሰሜን የጦር አበጋዝ ራስ ካሳ ላይደርስ የተጋጠሙ እንደ ሆነ ብቻቸውን በመሆናቸው ጉዳት እንዳያገኛቸው ፣ ሁለተኛም የኢጣልያን ወታደሮች ወደ መሃል አግብተው ለመክበብ እንዲመቻቸው ለማድረግ ነበር ።

ራስ ሥዩም እንደ ተቀበሉት ትእዛዝ ወደ ጎሳ እያፈገፈጉና እየተከላከሉ ሁለት ወር ከቆዩ በኋላ ፣ በጎዳር ወር መጨረሻ ራስ ካሳ ደረሰላቸውና እርሳቸው በስተግራ ፣ ደጃች አያሌው በግንባር ፣ ራስ ካሳ በጀርባ (ደጀን) ሆነው ሲጠባበቁ የነጃሙ ገዥ ራስ እምሩ ፤ ሺ የጦር ሠራዊት ይዞ ደረሰላቸው ። እርሱም በሽሬ በኩል የሚመጣውን ጠላት እንዲጠባበቅ ተደረገ ። እንደ ዚህም መደረጉ መቻሉም ኢጣልያኖች ግንባር ለግንባር ፣ እግር በእግር ሆነው በመትረየስና በጠመንጃ ጦርነት ይገጥሙናል ከማለት በቀር ፣ ቢጋዝ ጢስና በኤፒሪት መርዝ የጦር ሠራዊታችንን ይፈጁታል ብለን አላሰብንም ነበርና ወደ መሃል ሲገቡ በቀኝና በግራ በፊትና በኋላ ያለው የጦር ሠራዊታ

ችን ለመክበብና ለመቀረጥ እንዲመቻቸው ለማድረግ ነበር ። ምናልባትም ደግሞ በራስ ካሳ በኩል የጦር ሠራዊት እንዳያንስና እንዳይጠቁ ስለ አሰብን ፣ ከጦር ሚኒስትራችን ከራስ ሙሉጌታ ጋራ ካለው ሠራዊት ደጃዝማች መሸሻ ወልዴ ፣ ደጃዝማች መንገሻ ይልማ ፣ ደጃዝማች በየነ ወንድማገንጉ፣ ፊታውራሪ ዘውዱ አባ ኮራን እንዲሁ ትእዛዝ አላለፍን ። በዚህም በተሰናዳው እቅድ በሽሬና በተምቤን ያለው የጦር ሠራዊታችን እየቀናው ይሔድ ነበር ። ከነርሱ መካከል ደጃዝማች በየነ ወንድማገንጉ በጀግንነት ተዋግቶ ሞተ ።

በዚያም በኩል ከእኛ ሠራዊት ጋራ በርትተው የሚዋጉ የኤርትራ ወታደሮች ነበሩ እንጂ ጥቁር ሸሚዝ ለባሾቹ ኢጣልያኖች ጥቂቶች ነበሩ ።

ጥቁር ሸሚዝ ለባሾች ኢጣልያኖች ግን የሚሰለፉት በጣም ርቀው በስተጓሳ ስለ ሆነ ፣ እነሱን ለማግኘት ብዙ ችግር ነበር ። የእኛ ሠራዊት ጉራዴ እየመዘዘ ፊት ለፊት እየዘለቀ ሲገባ ሲያዩት አስቀድመው ይሸሻሉ ። እንዲያውም በጠቅላላው ለመሸሻ ስፍራ ሳያዘጋጁ ጦርነት አይገጥሙም ነበር ።

በሽሬና በተምቤን በኩል ከሚከላከሉት ወታደሮቻችን መውዜር ጠበንጃ የያዙት በመቶው ዐሥር ይሆናሉ ። ከመቶው ዘጠናው ግን ከ፵ ዓመት አስቀድሞ የነበረ ውዥግራ ፣ ሰናድር ፣ ሌላም ይህን የመሰለ አሮጌ ጠመንጃ ነው ። መትረየስም ከ፻፳፭ የሚበልጥ አልነበራቸውም ። መድፍ ግን ከጠላት ከተማረከው በቀር አንድ እንኳ የላቸውም ነበር ። ከጠላትም የተማረከው አንዳንድ ነገር እየጉደለው ስለ ተገኘ ምንም እይሠራም ነበር ።

የውዥግራ ጥይት እርሳሱ ጥቁርና ልሰልሰ ስለ ሆነ በአጥንት ላይ ያረፈ እንደ ሆነ ይታጠቁና ይጠፈጠፋል ። ሥጋ ለሥጋም የወጣ እንደ ሆነ እርሳሱ በወጣበት በኩል ቀስሎ ትልቅና ሰፊ ይሆናል ። ስለዚህ ኢጣልያኖች ይህን አይተው በዱምዱም ጥይት ወጉን ብለው አወሩ ። በዓቢያዲና በእርባ ወይኔ የእኛ ሠራዊት በራስ ካሳ አበጋዝነት በብርቱ ተዋግቶ ድል አድርጓል ። በሽሬም በኩል በራስ እምሩ የተላከው ሠራዊት በጀግንነት ተዋግቶ ከመቶ የሚበልጥ መትረየስና ብዙም የዘመቻ ሥንቅ ማርኳል ። ነገር ግን የእኛ ወታደሮች እንደ ቆየው ልማዳቸው ጠበንጃቸውን እየወረወሩ ግንባር ለግንባር ተቃርበው በጉራዴ ካልተማኑ በሩቅ ሆኖ ጠበንጃ ተከሶ መግደልን ከጀግንነት አይቁጥሩትም ነበርና ይህን በማድረጋቸው ብዙ ጉዳት እንዳገኛቸው እርግጥ ነው ።

በዓቢያዲና በእርባ ወይኔ ከተደረገውም ጦርነት በቀር በሹም አውራ ላይ ትልቅ ጦርነት ተደርጎ ነበር ። በዚህ ጦርነት ጊዜ ኢጣልያኖች ከእርዳቸው ውስጥ ወጥተው ነበርና ጦርነቱ ግንባር ለግንባር ነበር ። በአየርም አይሮፕላን አልነበረምና የእርባኝነት ውጊያ ሆኖ ነበር ። በእኛ ወታደሮችና

በኢጣልያ ወታደሮች መካከል የነበረው ልዩነት የእኛ ወታደሮች የያዙት አሮጌ መሣሪያ ፡ የኢጣልያ ወታደሮች የያዙት አዲስ መሣሪያ መሆኑ ብቻ ነበር ። ቢሆንም የእኛ ወታደሮች በተለመደው ፈጣንነታቸው እንደ ነብር እየተወረወሩ በጦርነቱ መካከል ስለ ገቡ ፣ የኢጣልያ ወታደሮች መትረፍ ላቸውንና ጠመንጃቸውን ከነጥይቱ ፡ ቴሌፎኖቸውንና የራዲዮ መኪናቸውን እየተዉ መሸሽ ጀምረው ነበርና የወታደሮቻችን ልብ እየበረታ ይሔድ ነበር ።

የተማሪከውን መሣሪያውንና የዕቃውን ብዛት ለመገመት ብዙ መቶ ወታደሮች ከጦርነቱ ስፍራ ወደ ሰፈር ለማመላለስ አራት ቀን ሙሉ የፈጀባቸው መሆኑን መናገር ብቻ ይበቃል ። ወታደሮቻችን መሣሪያውንና ዕቃውን ካመላለሱ በኋላ በሰፈራቸው የተቅማጥ በሽታ ገብቶ ብዙ ጉዳት ስለ አገኛቸው ኢጣልያኖች ድል ሆነው ሲሸሹ ምናልባት በዕቃቸው ላይ እንደ መርዝ አድርገውበት ይሆናል የሚል ጥርጣሬ አሳድሮ ነበር ።

ኢጣልያኖች ምንም ባዲሱ መሣሪያ ቢበልጡን የእኛም ወታደሮች በልብ ጀግንነት ብልጫ ስለ ነበራቸው በየጊዜው ኢጣልያኖችን ብዙ ጉዳት እንዳገኛቸው አይጠረጠርም ።

በተምቤንና በሺሬ አውራጃዎች በተደረገው ጦርነት የእኛ ወታደሮች ድል እያደረጉ ከቺየ የሚበልጥ መትረፍን ብዙ መድፍና ታንክም የማረኩት እንደ ውጅግራ ባለ ባሮጌ ጠመንጃ እየተዋጉ ነው ።

ከእኛ የጦር ሠራዊት መካከል ታንክ የሚባለውን የጦር መሣሪያ የሚያውቀው ጥቂት ነበር ። ከአዲስ አበባም ሲነሣ ከታንክ አደጋ የሚጠበቁበትን ምክር በጽሕፈት ሰንሰጣቸው አንዳንዶቹ ታንክ ማለት ምንድን ነው? ይሉ ነበር ። በኋላ ግን በጦርነቱ ስፍራ ሦስት አራት ጊዜ አካሄዱንና አመጣጡን ስለ አዩት የጥንቃቄውን ምክር እየተከተሉ ለመዳትና በታንኩ ምንም ጉዳት አላገኛቸውም ። እንዲያውም በየፈረፈሩና በየቁጥቋጦው ሥር ተደብቀው እየቆዩ አልፎ ከሔዱ በኋላ እየተከታተሉ እንደ ነብር እየዘለሉ በላዩ እየወጡ በየቀዳዳው እየተኩሱ በውስጡ ያሉትን ይገድሏቸው ነበር ። አንዳንድ ጊዜም በሙቀቱ ምክንያት ኢጣልያኖቹ ከታንኩ ውስጥ እየወጡ በየዛፉ ሥር ሲቀመጡ የእኛ ወታደሮች ከተደበቁበት እየወጡ ሰዎቹን እየገደሉ ታንኩን ይማርኩ ነበር ። በደጃች አያሌው ግንባር ፈታውራሪ ሸፈራ የሚባለው ባንድ ቀን ብቻ አምስት ታንክ ማርኳል ።

በተምቤንና በሺሬ በኩል የሚዋጋው የጦር ሠራዊታችን በታንኩ ሥር በጥር ወር እየቀናው ስለ ሔደ አክሱምንና አድዋን ከኢጣልያኖች እጅ ለማስለቀቅ ፡ ወደ መቀሌም ለመቃረብና ለማቋረጥ ጥቂት ቀርቶት ነበር ። ራስ እምሩ በሺሬ ወረዳ በአክሱም ምሥራቅና ደቡብ ሆኖ በትጋት ይጠባበቅ

በጦሩ ግንባር ባለገበት ወቅት ።

በስደት እ.የሩሳሌምን በጉብኝት ሰዓት

የዐር ሆላድ በንመለከት ዘገራ ልዑል መኩንን በቀኝ በኩል ደጃች ነሲቡና ደጃች ኃይለ ሥላሴ

በስደት ወደ አንግሊዝ እንር ስንገባ ፡ በቀኝ በኩል አቶ ሱረኛን ስለነበሩ (በላይኛ ጌታ) አዳኝ ወርቅነዎ ፡

ነበር ። ለወታደሩም ሥንቁን እንደታዘዘለት እያደረገ ጊዜው ሳይተላለፍ ይሰጠው ነበርና ልቡን የረጋ አድርጎ ይዋጋ ነበር ። በርሱ ግንባር የነበረው የኢጣልያ የጦር ሠራዊት እስከ ጽጅሺ ተገምቷል ። በየካቲት ፲፩ ቀን ከጦር ሠራዊቱ ከፍሎ ወደ መረብ ልኮ ነበር ። ከአሥመራና ከአድዋ መንገድ መገናኛ ላይ ሲደርሱ በራማ ምሽግ ያሉት ኢጣልያኖች መብራት አበሩባቸው ። ወዲያውም ተኩስ ጀምረው ነበርና ጅ ሰዎች ገደሉ፣ ጥቂቶችም ቁሰሉ ። ኢጣልያኖች ግን ማጅ ሰዎች ገደሉን፣ የቁሰሉትም ከመቶ ይበልጣሉ ብለው አውርተዋል ።

የራስ እምሩ ወታደሮች ግን በጥንቃቄና በድፍረት ቀርበው አደጋ ስለጣሉባቸው በራማ ያሉት ኢጣልያኖች ከሞቱትና ከቁሰሉት በቀር በፍጥነት እየሸሹ ስለሆኑ አመለጡ ።

በዚያም የተገኘው የጦር መኮንንኖች ልብስና ጠመንጃ፣ ብዙ መትረ የሰ ከብዙ ጥይት ጋራ ለብዙ ቀን የሚበቃ ሥንቅ ነው ። በማግስቱም የሞቱትን የኢጣልያ ወታደሮች ሬሳ እስከ አራት መቶ ከቆጠሩ በኋላ፣ የኢጣልያ ወታደሮች እንደገና መጥተው አደጋ እንዳይጥሉባቸው ስለ ሠጉ ትተውት ወደ ሺሬ ተመለሱ ። ራስ እምሩ ይህንኑ በቴሌግራም ስላስታወቀን በማስታወቂያ እንዲወጣ አደረግን ። ከዚህ በኋላ ግን ከአድዋ ወደ አሥመራ የሚወሰደውን መንገድ ኢጣልያኖች በጥንቃቄ ስለ አስጠበቁት የራስ እምሩ የጦር ሠራዊት አንዳንድ ጊዜ ትንንሽ አደጋ እየጣሉ ጉዳት ከማድረግ በቀር ትልቅ ጦርነት ለማድረግ አልተመቻቸውም ።

ኢጣልያኖችም የራስ እምሩን አኳኋንና ብርታት ባዩ ጊዜ፣ በአክሱም ካለው የጦር ሠራዊታቸው ከፍለው ወደ ሰለቅለቃ ሔደው ምሽግ እንዲሠሩ አድርገው ነበርና ራስ እምሩም በበኩሉ ወታደሮቹ ከሶምብ የሚጠበቁበት ዋሻ አስቆፍሮ ይጠባበቅ ጀመረ ። ከዚህም በኋላ ኢጣልያኖች በሰለቅለቃ አጠገብ ከራስ እምሩ ጋራ ተጋጥመው ቀኑን ሙሉ ብርቱ ጦርነት ሆኖ ነበር ።

ነገር ግን ኢጣልያኖች በሩቅ የሚመታ መድፍ ነበራቸውና በሩቅ እየሆኑ ስለ ተከሱባቸው በዚህም ላይ በአይሮፕላን ሰምብ ስለ ጣሉባቸውና የሰናፍጭ መርዝ ስለ አፈሰሱባቸው ራስ እምሩ ጦሩን ይዞ ወደ ኋላው ለማፈግ ፈግ ግዴታ ሆነበት ።

ደግሞ በመጋቢት ፪ ቀን ተከታትለው መጥተው እንደገና ብርቱ ጦርነት ከተደረገ በኋላ እንደዚያው እንደ ተለመደው ብዙ አይሮፕላኖች መጥተው የሰናፍጭና የኤፒሪት መርዝ እያፈሰሱ ስለ ፈጁዋቸው ራስ እምሩ ጥቂት ራሱን ሆኖ ወደ ኋላው አፈገፈገ ።

ይልቁንም ደግሞ ኢጣልያኖች በየላምንቱ ብዙ ብዙ አይሮፕላኖች

እየላኩ ከሰሜን አውራጃች ከተሞች ዳባትን ፡ ከበጊምድር ከተሞች ጎንደርን ፡ ከጎጃም ከተሞች ደብረ ማርቆስን በዐምብ ማቃጠል ጀምረው ነበርና በጦርነቱ ያሉት የነዚህ አገሮች ወታደሮች ይህን በመስማታቸው ልባቸው ስለ ተሸበረ በጦርነቱ ስፍራ ለመቆየት አልቻሉምና በየጥቂቱ እየሆኑ መመለስ ጀምረው ነበር ።

ቢሆንም ራስ እምሩ በተምቤን በነራስ ካሣ በኩል ፡ በአምባ ራዶምና በአላጌ በራስ ሙሉጌታ በኩል ፡ በማይጨው በእኛ በኩል ጦርነት መደረጉን እስተሰማ እየተከላከለ ቆይቶ ነበር ። ይህን ከሰማ በኋላ ግን ከዐምብና ከጋዝ ከሰናፍጭም የተረፉትን ወታደሮች ይዞ ወደ ጎጃም ተመለሰ ። ደጃዝማች አያሌውም በሰሜን ግዛቱ ኢጣልያኖች መግባታቸውን በሰማ ጊዜ ወደ በጌ ምድር ከተማ ወደ ደብረ ታዐር ሔደ ።

በሰሜን በኩል በኮረምና በአሸንጌ ባሕር መካከል የቀይ መስቀል ሐኪሞች በሚቻላቸው ሁሉ በትጋትና በብርታት ሠርተዋል ። የኢትዮጵያ ሕዝብ የቀይ መስቀል ማኅበር የላከው ዶክተር ዳሲዮስም ከእኛ አልተለየም ። ከኮረም ወዲያ እስከ ማይጨው ግን የራሳችን ልዩ ሐኪም ሆኖ ከኛ ጋራ ከሚጓዘው ከዶክተር መልአኩ በያን በቀር ሌላ ሐኪም አልነበረም ። በኮረምና በአሸንጌ ዙሪያ የእንግሊዝ የቀይ መስቀል ማኅበር የላካቸው ሐኪሞች የቀይ መስቀልን ሕግ እየጠበቁ በብዙ ትጋት እንደ ረዱን ልንዘነጋው አንችልም ። ሰፈራቸውንም ከጦር ሠራዊት ሰፈር በጣም በሚርቅ ስፍራ አድርገው የቀይ መስቀል ምልክትና የእንግሊዝን ባንዲራ በሰፋፊው እያደረጉ በመሬት ላይ እየዘረጉ በድንኳናቸውም ላይ እየሰፉ የኢጣልያ አይሮፕላን በሩቅ እንዲያየውና የቀይ መስቀል ማኅበር ሰፈር መሆኑን እንዲያውቀው አድርገው ነበር ። ኢጣልያኖች ግን ይኸንኑ የቀይ መስቀል ምልክት በአይሮፕላን ሆነው እያዩ የቀይ መስቀል ማኅበርን ደንብና ሕግ ብናፈርስ ጠያቂ የለብንም በማለትና በድፍረት በላያቸው በምብ እየጣሉ የማከሚያ መሣሪያቸውን ሁሉ ተሰባብሮ የተቆለለ አሮጌ ብረት አደረጉት ። ድንኳናቸውንም ብል የበላው አሮጌ ጨርቅ እስመሰሉባቸው ። ሐኪሞቻም የሚያከሟቸው ቊስለኞችና በሽተኞች የተጉበትም መሬት በዐምብ ሲገለበጥ በዚያው እየተቀበሩ ቀሩ ። ይህን የመሰለ የጭካኔ ሥራ ባሁኑ በሥልጣኔ ዘመን በሚደረገው የጦርነት መዝገብ ተጽፎ የሚገኝ አይመስለንም ። እነዚህንም መስመሮች የሚያነቡ ሁሉ ይህን የመሰለው ሥራ ከሕግ የወጣ መሆኑን ሲያዩ በኢጣልያ አገር የሥልጣኔ ሥራ ከንቱ ሆኖ እንደ ተቆጠረ ሳይመለከቱት አይቀሩም ብለን ተስፋ እናደርጋለን ። ይህንንም እየመላለስን ለመናገር አንሰለችም ።

ኢጣልያኖች በሽተኞችና ቊስለኞች ታክመን እንድንበታለን ብለው

በተስፋ የተጉበትን ቤት በማቃጠላቸውና ቊስለኞቹን እንደገና አጥንታቸውን እያደቀቁ ከመፍጀታቸው በቀር በሰው ፊት እጅግ የሚያዋርዱቸውና የሚያሳፍራቸው ከዚህ ቀጥሎ ያለው የግፍ ሥራቸው ነው ።

የእንግሊዝን የቀይ መስቀል በዐምብ ካጠፉት በኋላ ሐኪሞቹ በኮረም አቅራቢያ ባለው አገር ዋሻ ፈልገውና አግኝተው ኢጣልያኖች ሊደርሱበት የማይችሉበት ብርቱ መጠጊያ የሚሆን መስፈራቸው በሽተኞቹንና ቊስለኞቹን ሁሉ በዋሻው እያሰገቡ እስተኝተዋቸው ነበር ። ነገር ግን የኢጣልያ አይፕላኖች እንደ አዳኝ ውሻ እያነፈነፉ ያንን ዋሻ ስለ ተከታተሉት ወደ ዋሻው ሌላ ቊስለኛ ለማሰገባት ፡ የገቡትንም ለማውጣት የማይቻል ሆነ ። ቊስለኞች ተሸካሚዎችም ለመተላለፍ አቃታቸው ። ስለዚህ የእንግሊዝ የቀይ መስቀል ሐኪሞች ቊስለኞቹን በጣም ጎልቶ በሚታየው በካሚዮን ከማመላለስ እየተበታተነ በሚሔድ በበቅሎ እየጫነ ማመላለስ የሚሻል መስሎ ስለታያቸው ፣ በቅሎችና ሌላም የሕክምና መሣሪያ ለመግዛት አለቃቸው ዶክተር ሚሌ ወደ አዲስ አበባ ለመመለስ ግድ ሆነበት ። በዚህም ላይ ደግሞ ሐኪሞቹ ለራሳቸውና ለረዳቶቻቸው ሕይወት መጠንቀቅ ነበረባቸውና ሕዝባችን ያክሙናል ይረዱናል ብሎ ተስፋ ያደረገባቸው የቀይ መስቀል ሐኪሞች ይህን የመሰለ አደጋ ሲወርድባቸው ፡ በሰውም ልጅ ላይ ሊደረግበት የማይገባ ይህን የመሰለ የጭካኔ ሥራ ሲሠራባቸው በማየቱ ከሰይጣን ጋራ የሚታገል እየመሰለው ተስፋ መቀረጠና የድካም አሳቡ ከልክ ያለፈ ሆነ ።

ምዕራፍ ፵፬

ከኮረም ወደ ማይጨው የጦር ግንባር ስለ መሔዳችን ።

በኮረም ሳለን የጠላት አይሮፕላን በየቀኑ ከፄ እስከ ፱ ሰዓት ተራ በተራ እየተመላለሰ ብዙ ቦምብና የመርዝ ጋዝ ጥሎ በሠራዊታችን ላይ ጉዳት አደረሰ ። በተምቤን በኩል የዘመቱትም የጦር አለቆች ተምቤን ላይ በጀግንነት ተዋግተውና ተግባራቸውን ፈጽመው በቦምብና በመሣሪያ ብልጫ ድል ስለ ሆኑ ፣ ተበታትነው ነበርና ወደ እኛ እንዲሰበሰቡ ላክንባቸው ። እነርሱም መጋቢት ፲ ቀን ከሌሊቱ በ፪ ሰዓት ኮረም ደርሰው ከእኛ ተገናኙ ። ዋነኞቹ ልዑል ራስ ካሣ ኃይሉና ልዑል ራስ ሥዩም መንገሻ ሲሆኑ ፣ ከእነርሱ ጋራ ደጃዝማች መንገሻ ይልማ ፣ ደጃዝማች ወንድ በወሰን ካሣ ፣ ደጃዝማች አበራ ካሣ ፣ ጸሐፊ ትእዛዝ አፈወርቅ ፣ በጅሮንድ ለጥይብሉ ገብሬ ፣ ቀኛዝማች ደጎኔ ወልደ ማርያም ፣ ፊታውራሪ ዘውዱ አባ ኮራንና ሌሎችም መኳንንቶች ነበሩ ።

መጋቢት ፲፩ ቀን ሐሙስ ኢጣልያኖች አምባላገን አልፈው ማይጨው ላይ መስፈራቸውን ስለ ሰማን ፣ ከእኛ ጋራ ደጃን ሆኖ ቆይቶ የነበረውን የክብር ዘበኞችንና ከየጦሩ ግንባር የተመለሰውን ሠራዊት ይዘን ፣ እኛ ራሳችን መሪ ሆነን ለመዋጋት ቆረጥንና ከማታው በሁለት ሰዓት ከኮረም ተነሥተን ወደ ጦሩ ግንባር ወደ ሐዩ ስንሔድ ሌሊቱ ስለ ጨለመ ሠራዊቱ ችቦ እንዲያሰናዳ አድርገን ነበርና በችቦ መብራት ተጓዥን ። መንገዱ ጠባብ በመሆኑም ምክንያት ጉዞው ብዙ ሰዓት ፈጀ ።

በዚህ ዓይነት ተጉዞን መጋቢት ፲፪ ቀን ከአሸንጌ ባሕር ጥቂት አለፍብለን ለአይሮፕላን መጠባበቂያ ከሚመች ቦታ ላይ ዋልንና ሌሊቱን ተጉዞን ሐዩ ከሚባል አገር ደረሰን ። በዚህ ዕለት የጠላት አይሮፕላን ብዙ ቦምብ ስለ ጣለና እንደ ውሃ የሚርከፈከፍ መርዝ (ኤፕሪት) ስላርከፈከፈ በሰውና በከብት ላይ የደረሰው እልቂት የሚያሳዝን ነበር ።

መጋቢት ፲፫ ቀን ሐዩ ውስጥ ደረቅ አምባ ላይ ለአይሮፕላን መጠባበቂያ ምቹ በሆነ ቦታ ስፍራን ዋልን ። ከማታው በ፪ ሰዓት የጦር አለቆችንና ሹማምንትን ሁሉ ሰብስበን ስለ ውጊያው አቅድና ስለ አሰላለፉ ተራ የእኛን አሳብ ካስረዳናቸው በኋላ ፣ በእነርሱም በኩል ጦርነቱን በምን አኳኋን መግጠም እንደሚሻል አስተያየታቸውን እንዲገልጹ አደረግን ። በዚህ ጊዜ የነበሩት ታላላቅ መኳንንቶች ልዑል ራስ ካሣ ፣ ልዑል ራስ ሥዩም ፣ ራስ ጌታቸው ፣ ደጃዝማች ወንዲራድ ፣ ደጃዝማች ወልደ አማኑኤል ፣ ደጃዝማች አደፍርሰው ፣ ሊጋባ ጣሰው ፣ ፊታውራሪ አሸናፊ ሲሆኑ ፣ ሌሎች የሻለቆችና ከነዚያም በታች የሆኑ የጦር አለቆችም ነበሩ ። መኳንንቱ መክረው በአንድ ቃል ያቀረቡልንም አሳብ ፡-

«ሞት ለሁላችንም የማይቀር ርስት ነው ፣ እግዚአብሔር ቀኙን ሰጥቶን ድል ብናደርግ ነፃነታችንን አዳንን ማለት ነው ፣ ብንሞትም ለሀገራችን ነውና ሞታችን ከሰማዕትነት ይቆጠራል ። ከጠላት ጋራ ተጠቃቅቶ መሞት ታላቅ ዕድል ነው ። ለውጊያውም ሌሊት ተቃርበን ሲነጋጋ እንግጠመው»

የሚል ነው ። እኛም የእነርሱን ንግግር ከአዳመጥን በኋላ «ብንሞትም ብንኖርም ለሀገራችን ነው ፣ እኛ የምናስበው ሀገራችን እንዳትሞት ብቻ ነው» አልናቸውና ወደ ጦርነቱ ግንባር ወደ ባዕታዋዩ የምንጓዝ መሆናችንን አስረዳናቸው ።

መጋቢት ፲፬ ቀን እዚያው ሐዩ ደረቅ አምባ ላይ ዋልን ። በዚህም ቀን የጨርጨር ባላባቶች ከኢጣልያ የተቀበሉትን ጠበንጃና ጥይት ይዘው መጥተው «እስከ ዛሬ ድረስ ልባችን የተከፈለው ንጉሣችሁ የሉም እያሉ ኢጣልያኖች ስለ አወሩልን ነበር ፤ አሁን ግን በዓይናችን ስለ አየንም ከጠላት በተቀበልነው መሣሪያ ስለ ሀገራችን ነፃነት እየተዋጋን እንሞታለን» እያሉ የታማኝነት ቃላቸውን ገለጡልን ። እኛም ጠላት የሚያወራላችሁ የሐሰት ሰብከት እናንተንና ሀገራችሁን የሚያጠፋ መሆኑን ዕውቁት ብለን አስጠነቀቅናቸው ።

በዚህ ቀን ፲፪ ሰዓት ሲሆን ከደረቅ አምባ ተነሣንና ሌሊቱን ተጉዞን ባዕታዋዩ ዋሻ ላይ ሰፈርን ። ይህ ስፍራ ከኢጣልያኖች ሰፈር ጋራ ግንባር ለግንባር የሚያስተያይ ነው ።

መጋቢት ፲፭ ቀን በባዕታዋዮ ሳለን የጠላት አይሮፕላን እየተመላለሰ ብዙ ቦምብ ሲጥል ዋለ ። ስድስት ሰዓት ሲሆንም አንድ ትልቅ አይሮፕላን መጥቶ እኛ ባለንበት ስፍራ ዝቅ ብሎ ቦምብ ሲጥል ከኛ በኩል መትረፍበት ለእርምታ ተተኩሶ ስለ ተመታ ተቃጠለና እየጨሰ በደባር በኩል አልፎ ወደቀ ። የኢጣልያ ራዲዮም አይሮፕላኑ አራት ሰዎችን እንደ ያዘ መቃጠሉን አረጋግጠ ።

ከመጋቢት ፲፯ እስከ ፲፱ ቀን የጦር አቅድ እያሰናዳን ባዕታዋዮ ላይ ቆየን ። በእነዚህ ዕለታት አይሮፕላን በብዛት እየተመላለሰ ቦምብና የመርዝ ጋዝ ሲጥል ነበርና በየቀኑ በወታደሮቻችን ተኩስ እየተቃጠለና እየጨሰ ወደ ጨርጨር ቆላ ሲሔድ ይታይ ነበር ። በተለይም መጋቢት ፲፱ ቀን ከመጡት አይሮፕላኖች አንዱ በአርሊኮን ተመትቶ እዚያው በቅርቡ ስለ ወደቀ ከዚህ በኋላ ብዙ አይሮፕላኖች መጥተው ቦምብና መርዝ እየጣሉ ብዙ ሰው ሞተ ፤ ብዙ ሰውም ቆሰለ ።

መጋቢት ፲፱ ቀን ቅዳሜ የጦር አለቆችን ጠርተን ከዚህ ቀጥሎ ያለውን መሪ ትእዛዝ ሰጠን ።

«ሰንኳን ይህ ያሁኑ የመጨረሻው የታላቁ ጠላታችን ጦርነትና ፡ አውሬ ለማደን እንኳን ሲኬድ ቆራጥ ለመሆን ከቂም መራቅ የሚያስፈልግ ነው ። ለጦር የቀረበ ወንድ ልጅ ባለፈው ሁለት ልብ በሆነው ወታደር ሁሉ እግዚአብሔር የፈረደበትን አይታችኋልና እግዚአብሔር ይፈርድብኛል ብሎ ፡ ልቡን ታዛቢ አድርጎ ሥራ ካልሠራ በነጂና በትእዛዝ ብቻ የሚሠራው ዋጋ የሌለው ነው ።

ቆርጦ ካልሠራ ቢሸሹም ሞት አለ ። እግዚአብሔርም የሚረዳው ለቆረጠና ጨክኖ ለሠራ ነውና የሀገራችሁ የኢትዮጵያ ነፃነት ፡ ሰንደቅ ዓላማ እንዳይደመሰስና እንዳይቀደድ ጠንክራችሁ ተዋጉ ። ግዝቱን ጥሳችሁ ሞት ላይቀር የነፍሳችሁንም የሥጋችሁንም ክብር አበላሽታችሁ አትሙቱ ።

አለቃዬ ሸሽ ወይም ሞተ ፡ ሬሳ ቀሳለኛ አነሣለሁ ማለት ለሚፈረው ልቡ መሸሻ ለማበጀት ነው እንጂ እውነት ለቀሳለኛው አዝና እይደለም ። አለቃው ሲሞት ጠንክር የተዋጋው አንድ ወታደር አለቃ ይሆን የለምን ።

እግዚአብሔር ቀኙን ቢሰጠን ገንዘባችንና ሀብታችን የኢትዮጵያ መቆም ነውና ለገንዘብ መሻማት አትቸኩሉ ። የቄሰለም ምርኮኛ ፈረንጅ ብታገኙ ፡ ምርኮ መገኘቱ የጠላትን ምስጢር ለማወቅ ይረዳልና ፡ በእጁ ጨቤ ሽጉጥ ወይም የሚፈነዳ ነገር ይዞ የሚያበላሻችሁ ካልሆነ በቀር አትጨርሱት ።

ሎሌ ከጌታው ፡ ጭፍራ ከአለቃው ከተለየ ሸሽት መጀመሩ ነውና የጌም የኢትዮጵያም ጠላት መሆኑን ዕውቁት ።»

ከዚህም ሌላ የጦር ሠራዊታችን የጥንቃቄ ጉድለት ጉዳት እንዳይደርስ በት አሰበን ከዚህ በታች ያለውን በስምንት አንቀጾች የተከፈለ ትእዛዝ እስተላለፍንለት ።

«፩ኛ ፡ ከሰፈርህ ወደ ታዘዝክበት ቦታ የምትነሣው ከማታው በጀ ሰዓት ነው ።

፪ኛ ፡ ወደ ጦርነቱ ለመሔድ ሌሊት በምትጓዝበት ጊዜ አለቃህ የሚያሳይህን መንገድ ተከትለህ መሔድ ነው እንጂ ባልንጀራህን እንዳትጣራ እንዳታቅራራ ፡ መብራት እንዳታበራ ፡ ጡሩም ባለንዳትነፋ ይሁን ። የዚህም ምክንያቱ ጠላት ድምፅህን የሰማ እንደሆነ ተዘጋጅቶ በመጠበቁ ይጉዳኛል ፡ ሳይሰማና ሳያውቅ ድንገተኛ አደጋ የጣልክበት እንደሆነ ግን ጠላታችን ብዙ ይጉዳል ።

፫ኛ ፡ ጠላታችን የሸሸ መስሎ ግራና ቀኝ መትረፍበት በእሳት መካከል እንዳያገባህ ተጠንቅቀህ ፡ የጠላትንም ማታለል ፈርተህ ወደ ኋላ ሳትመለስ እሱ የሚመራህን ትተህ ዳሩን ሔደህ በጠላትህ ውደቅበት ።

፬ኛ ፡ አሁን የመጣብን ጠላት ኢትዮጵያን ከነሕዝቧ በሙሉ ለማጥፋት የተነሣ ስለሆነ እኛም በሙሉ ካላጠፋነው አንድ ሰው በመገደል ገና ጦርነቱ ሳያልቅ ፡ ጠላት ድል መሆኑ ሳይታወቅ ወደ ኋላ ተመልሶ ግዳይ መጣል የጦር ኃይላችንን የሚቀንስ ነውና ለኔ ብቻ ቀናኝ ብለህ በመመለስህ ባልንጀራህን ጠላት እንዲያጠቃው አጋልጠህ ብቻውን መተውህ ስለሆነ በጧት ቀናኝ ብለህ ብትመለስ ግዳዩ አይቆጠርልህም ።

፭ኛ ፡ ለኢትዮጵያ ሕዝብ ዋና ገንዘቡ ነፃነት ስለሆነ ፡ ነፃነትን ለማጥፋት የመጣውን የቀረበውን ጠላት ድል አድርገህ ሳታባርርና ቦታውን ሳታስለቅቅ ዕቃ ለመዝረፍ አትጠይቁ ። ብትዘርፈውስ መልሶ ከወሰደው ምን ተጠቀምህ ። የጠላትን ገንዘብ የሚወስድ ሰው የወሰደው ገንዘብ እንዲረጋለት ጠላትን አስቀድሞ እንዳይመለስና እንዳይነጥቀው አድርጎ ማጥፋት ነው ።

፮ኛ ፡ ስትዋጋ ውለህ ምናልባት ጠላት ጠንክሮብህ አንድ ቀን ድል ማድረግ ቢያቅትህ ረዳት ወታደር እየላከንልህ ጠንክረህ መቆጋት ነው እንጂ ተመለስ ሳትባል ፈትህን እንዳትመልስ ።

፯ኛ ፡ ተኩስ ጀምሩ ለማለት አዲሞሻሽ ላይ የርችት ምልክት ይሰጣል ።

ጅኛ : በሽጉጥ በእጅ በሚወረወር በምብ በጨቤ የሚያበላሽ ካልሆነ በቀር የጠላት ምስጢርና ኃይል የሚታወቀው በምርኮኛ ቃል ነውና የተቻለህን : ይልቁንም ባለ ማዕርግ ሰው ሲገኝ መማረክ ነው ። መጋቢት ፲፱ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ።»

ከዚህም በኋላ ወደ ጦርነቱ የምንቀርብበትን አቅድ በአራት ክፍሎች መደብንና ከየቤተ ደንቡ ተመልሶ የተጠራቀመውን ጦር ጨምረን አንዱ ክፍል በቀጥታ በእኛ የሚታዘዝና የሚመራ ሆኖ የቀረው ሦስቱ ክፍል በሦስቱ አበጋዞች በልዑል ራስ ካሣና በልዑል ራስ ሥዩም በራስ ጌታቸው እንዲመራ አደረግን ። በእኛም በቀጥታ የሚታዘዘውና የሚመራው እንደሚከተለው ሆኖ ተመደበ ።

በግንባር የቀኛዝማች መዘራያ ባንት ይርጉና የምክትሉ የግራዝማች ክፍሌ ዕርገቱ ጭፍራ የክብር ዘበኛ ጦር ።

በግራ የግራዝማች አበራ ግዛው ጭፍራ የክብር ዘበኛ ጦር ።

በቀኝ የቀኛዝማች በልሁ ደገፉ ጭፍራ የአልፍኝ አስከልካይ : የባለሟል ጦር ።

በጀርባ ደጀን ሆኖ የደጃዝማች አደፍርሰው ጭፍራ የአልፍኝ ዘበኛ ጦር ።

እንዲሰለፍ አደረግን ።

በየአበጋዞቹ የሚመራውም ሦስቱ ክፍል እንደሚከተለው ሆኖ ተመደበ ።

በመሃል ግንባር :

ለመሃል ግንባር አበጋዝ ልዑል ራስ ካሣ ኃይሉ ሆኖ ሰልፈኛውን በሚከተለው አኳኝን መደብንለት ።

ራስ ከበደ መንገሻ ከሰዎቹ ጋር ።

በሊጋባ ጣሰው ዋለሉ የሚታዘዝ የመሃል ሰፋሪ ጦር ።

በፊታውራሪ አሸናፊ የሚታዘዝ የግቢ ሚኒስቴር ጦር ።

በደጃዝማች ግዛው ጅማ የሚታዘዝ የባሶና የጎላ ጦር ።

የእርሻ ሚኒስቴር ጦር ።

ደጃዝማች አበራ ተደላ (የማይጨው ገዥና አገሩ ስለ ሆነ የአቅጣጫው መሪ በመሆን ጭምር)

ሎንዶን በስደት ሳለን በግራና በቀኝ አቶ ኤፍሬም ተወልዶ መድኃኔ (በላይን ጊዳ) አቶ ሎሬንዮ ታላቁዘ (ታችን ጊዳ)

በስደት ላለፉ ጸ

በስደት ጊዜ በቀኝ በኩል እባ ሐና : አቶ መኩንን ሀብተ ወልድ በግራ ፈታውራሪ አስፋው ከበደ እቶ ሰገሠ ገብረግርጽም
እዛኛ ወርቅነህ ፣ እቶ ለሥዩም

በበይተ ሎንዶን ሰንገረ በግራቸን በኩል የሚታዩት ኢትዮጵያውያን ልዑል ራስ ነሣ፣ አሳዥ ወርቅነህ ልዑል አስፋ ወሰን
አቶ ወልደ ጊዮርጊስ (አሐፊ ትእዛዝ)

በቀኝ ግንባር :

ለቀኝ ግንባር አበጋዝ ልዑል ራስ ሥዩም መንገሻ ሆነው ሰልፈኛውን በሚከተለው አኳኋን መደብንላቸው ።

የሰናድር ያኻፍ ጦር ።

የወለጋ አርጆና የወለጋ ጉድፍ ጦር ።

የፈረስ ዘበኛ ጦር ።

የሊቀ መኳስ ኃይለ ማርያም ወልደ ገብርኤል ጭፍራ ።

በቀኛዝማች ወልደ ዮሐንስ ወልደ አብ የሚታዘዝ የመድፈኞች ጦር ።

ፊታውራሪ ተፈሪ ተድላ : (አገሩ ስለ ሆነ የአቅጣጫው መሪ በመሆን ጭምር ።)

በግራ ግንባር :

ለግራ ግንባር አበጋዝ ራስ ጌታቸው አባተ ሆኖ ሰልፈኛውን በሚከተለው አኳኋን መደብንላት ።

የከምባታ ጦር ።

የዕቃ ቤት ጦር ።

የገንዘብ ሚኒስቴር ጦር ።

በቀኛዝማች ተክለ ማርቆስ ወልደ ገብርኤል የሚታዘዝ የፖስታና የቴሌግራም ሚኒስቴር ጦር ።

በቀኛዝማች አበበ ረዴ የሚታዘዝ የማለፊያ ጠመንጃ ያኻፍ ጦር ።

በቀኛዝማች በዩን በላይነህ የሚታዘዝ የባልደራስ ጦር ።

ደጃዝማች ኃይሉ ከበደ (የአቅጣጫው መሪ በመሆን ጭምር ።)

ከእነዚህም ሌላ በጸሎትና በምህላ ለመርዳት የተከተሉን መንፈሳውያን አባቶች : አቡነ ጳጥርስ የወሎ ጳጳስ : እጩጌ ገብረ ጊዮርጊስ : ሊቁ ገብረ ክርስቶስና ሊቀ ሊቃውንት ገብረ አብ : ካስከተሉዋቸው ካህናት ጋራ እኛ ባለንበት ክፍል አብረው እንዲሰለፉ አደረግን ። ከመሳፍንትና ከመኳንንትም ልዑል ራስ ካሣ ኃይሉና ልዑል ራስ ሥዩም : ፊታውራሪ ብሩ ወልደ ገብርኤል : ደጃዝማች ወንዲራድ : ደጃዝማች ወንድ በወሰን ካሣ : ደጃዝማች አበራ ካሣ : አቶ ወልደ ጊዮርጊስ ወልደ ዮሐንስ : ለምክርና አስፈላጊ ለሆነ ዋና ጉዳይ ከእኛ ዘንድ በቅርብ የሚገኙ ሆነው ተመደቡ ።

የሰልፋ ድርጅትና የአቀራረቡ አቅድ በዚህ አኳኋን እንዲመራ ከአደረግን በኋላ : በጦርነትና በመልእክት ጊዜ የወገንን ወታደር ከጠላት ወታደር ለይቶ ለማወቁያ የሚያገለግል ምልክት ለሠራዊታችን ተሰጠ ። ምልክ

ኩም : እንተ የማን ነህ ? ሲለው ተጠያቂው «የአባ ጠቅል» ብሎ ይመልስ ለታል «ጠቅል ምን አለ ?» ብሎ ሲጠይቀውም :

በጦራ አልታመንም

ጋይል የእግዚአብሔር ነው» አለ ይለዋል ።

ተጠያቂው ይህን ምልክት የመለሰለት እንደ ሆነ ፣ የወገን ጦር ነው ብሎ ያምነዋል ። ይህን ለመመለስ ሲያቅተው ግን የጠላት ጦር መሆኑን ያውቃልና በጠላትነት ይመለከተዋል ግለት ነው ።

ከዚህም በቀር በባዕታዋዮ ዋሻ የተቀመጠውን የጦር መሣሪያና ጥይት፡ ዕቃና ገንዘብ እንዲጠብቁ ለታዘዙት የዘበኞች አለቆች ፣ «ምናልባት ጦራችን ድል የሆነ እንደ ሆነ መሣሪያውና ዕቃው በጠላት እጅ እንዳይገባ ምልክት ስንልክላችሁ እንዲቃጠል አድርጉ» ብለን አስጠንቅቀን ምልክት ሰጠናቸው ። ቃሉም «እምላካችን ከእኛ ጋራ አልወጣም» የሚል ነው ።

ምዕራፍ ፵፮

የማይጨው ጦርነት ።

መጋቢት ፳ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. እሑድ በባዕታዋዮ ሰፈር ሳለን የጠላት አይሮፕላን በየጊዜው እየተመላለሰ በምብና መርዝ ሲጥል ዋለ ። እኛም ጦርነቱ በማግስቱ ሰኞ እንዲጀመር ትእዛዝ ሰጠንና ወደ ጦርነቱ ቦታ ለመጠጋት እሑድ በ፲፩ ሰዓት ከባዕታዋዮ ተነሥተን መሐን ላይ አደርን ። መጋቢት ፳፩ ቀን ሰኞ ለየክፍሉ የተመደበው ጦር ሳይከት ስለ ቀረ የጦርነቱ ግጥሚያ ለሰኞ መሆኑ ቀርቶ እዚያው መሐን ላይ ውሎ አደረግን ። በዚህ ስፍራ ከአይሮፕላን አደጋ የሚከለክል በቂ ዋሻ አልነበረም ። ትንሽ ዋሻ አግኝተው ወደ ዋሻው እንድንሔድ ቢነግሩንም ዋሻው ለሠራዊቱ ሁሉ የማይበቃ ነበርና «እኔስ ዓለሙን ከሕዝቤ ጋራ እንደ ተካፈልሁ መከራውንም ሳልለይ እካፈላለሁ እንጂ ሕዝቤን ትቼ አልሔድም» ብዮቸው እዚያው ዋልሁ ።

መጋቢት ፳፪ ቀን ማክሰኞ ጦርነቱ እንዲደረግ ስለ ወሰንን ፣ ባለፈው ቀን በተዘጋጀው አቅድ መሠረት ሰልፈኛው በየክፍሉ ሌሊቱን ተጉዞ ተጠግቶ ፣ ሲነጋ ውጊያው እንዲጀመር አዘዘን ። ወታደሩ እንደ ታዘዘው በየክፍሉ ሲጓዝና ሲጠጋ አደረ ። እኛም ከሌሊቱ በ፲ ሰዓት ከመሐን ተነሥተን ወደ ጦርነቱ ቦታ ተጓዝን ።

ግንባር ቀዳሚው ጦራችን በጨለማው ሰዓት ተጉዞ ወደ ጠላት ምሽግ ሊቃረብ ሲል የጠላት ቃፈር ወገኑን ለማንቃት የተኩስ ድምፅ ቢያሰማ የእኛም ጦር በጉዞ ላይ እንዳለ የተኩስ ድምፅ በተሰማበት በኩል ይተኩስ

ጀመር = የኢጣልያ ወታደሮችም ምሽግ መሸገው በተቀመጡበት በማይ
ጨው ውስጥ ባለው መሐን በሚባለው ቦታ ይተክሰ ጀመር እንግዲህ
በፊት እንዳሰብነው ሳይሆን በድንገተኛ ተክሰ ውጊያው ስለ ተከፈተ ደንበ
ኛው ጦርነት እንዲጀመር ትእዛዝ ሰጠንና ውጊያው ይካሄድ ጀመር ።

የእኛ ጦር እየተፈከረ ሒዶ ከጠላት ምሽግ ላይ ስለ ደረሰ የጠላት ወታ
ደር አንደኛውን ምሽግ ለቆ ወደ ሌላው ምሽግ እየተደረሰ ሲከላከል ይታይ
ጀመር ።

በአራትና በአምስት ሰዓት ላይ የጠላት አይሮፕላን ደርሶ በምብ እየ
ጣለ ከወደ ጓላ ያለው የእኛ ጦር ፡ ወደ ግንባር ለቀደመው ወታደር ለእርዳታ
እንዳይደርስለት አድርጎ አቋረጠው ። በዚህ ጊዜ የጠላት ጦር እንደ ገና አንሰ
ራራና ለቆት ወደ ነበረው ምሽግ ተመልሶ ለመግባት በብርቱ ይዋጋ ጀመር ።

ጦራችን በጋለ መንፈስና በድፍረት ሲዋጋ ዋለ ። ጦርነቱም ከሌሊቱ
እስከ ፭ ሰዓት ድረስ አላቋረጠም ። በዚህ ቀን ውጊያ ብዙ መኳንንትና የጦር
አለቆች ላገራቸው ሕይወታቸውን በመሠዋት ሞተዋል ።

እኛም በዚህ ዓይነት ውጊያ እንዳለን ቀኑ ስለ መሸ ትናንት አድረገንበት
ወደ ነበረው ወደ መሐን ተመለስን ። ሠራዊታችን በውጊያው ተጎድቶ ስለ
ነበረ አብዛኛው ሌሊቱን ወደ ባዕታዎቹ ሲጓዝ አደረ ። እንዳንድ ወታደርም
በጠላት ምሽግ አጠገብ አድሮ ሌሊቱን ይታኩስ ነበረ ።

መጋቢት ፳፫ ቀን ረቡዕ መሐን ላይ ውሎ አድርገን ቍስለኛ እንዲነሣ
የሞተም እንዲቀበር ትእዛዝ ሰጠን ። ከወታደርም አንዳንዱ ወኔው እየቀሰቀ
ሰው ወደ ጠላት ምሽግ ሒዶ ሲዋጋ ዋለ ።

መጋቢት ፳፬ ቀን ሐሙስ መሐን ላይ ውሎ አደረግን ። በዚህ ቀን ውጊ
ያው እንዲደገም ማሰባችንን ለጦር አለቆች ብናስታውቃቸው ሁናቱውን
የገመቱት ሁሉ እንዲህ እያሉ አመለከቱን ። «ሠራዊታችን ከማክሰኞ ማታ
ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ወደ ባዕታዎቹ ሰፈር ስለ ተጓዘ አሁን በዚህ ያለነው
ጥቂቶች ነን ። ለውጊያው የሚበቃም ወታደር የለንም ። አሁን ያለንበትም
ቦታ ከአይሮፕላን ለመጠበቅ ከሌላ የሚሆን አንዳች ነገር ስለሌለበት አደ
ገኛ ቦታ ነው ። ስለዚህም ወደ ባዕታዎቹ ሒዶን ፡ ጦርን እንደ ገና ሰብስበንና
አስከትተን ብንዋጋ ይሻላል» አሉን ። እኛም «እግራችንን ከዚህ ከነቀልን
የጦርነቱ መደገም ይቀራልና እኛው ያለነው ብንዋጋ ይሻላል» ብለን መለስ
ንላቸው ።

በዚህ ጊዜ ልዑል ራስ ካግና ልዑል ራስ ሥዩም በእኛ ውላኔ ተቸግረው
«ለጦርነት የሚበቃ ወታደር ሳይኖር መዋጋት በከንቱ መሞትና መጥፋት
ነው» እያሉ ምክንያቱን ሁሉ በመዘርዘር ስላስረዱንና የጦር አለቆች ያቀረ
ቡልንን አሳብ በመከተል ከሌሊቱ በ፮ ሰዓት ወደ ባዕታዎቹ ሒዶን ።

መጋቢት ፳፭ ቀን ዓርብ ባዕታዎቹ ከዋሻው ዋልን ። በዚያው ሳለን ፣
ኢጣልያኖች ባለፈው ማክሰኞ ለቀውት የነበረውን ምሽግ እንደ ገና መያዛ
ቸው ተሰማ ። ስለዚህም ተከታትሎ የሚመጣውን ጠላት ለመከላከል እንድ
ንችል በማለት በባዕታዎቹ አካባቢ ለመከላከያ ያመቻሉ በተባሉት ቦታዎች
ላይ በር ጠባቂ ጦር እንዲቀመጥባቸው አደረግንና ለወደፊቱ የጦር አቅድ
ከጦር አለቆች ጋራ እየተመካከርን መሥራት ጀመርን ።

እኛ ያለንበት ባዕታዎቹ መሃል ሰፈር ሆኖ ሌሎቹ በር ናቸው የተባሉት
ቦታዎችና ፡ ለጥበቃ የታዘዙት የጦር አለቆች የሚከተሉት ናቸው ።

፩ኛ ፡ በቦከራ ተራራና በመሐን ተራራ መካከል ባለው በር ደጃዝማች
ጋይሉ ከበደ የሰቆጣን ጦር ይዞ ፤

፪ኛ ፡ ከክሣድ ሐዩ አንሥቶ እስከ አድባማዙ ድረስ ባለው ፫ በር ራስ
ጌታቸው ፤

፫ኛ ፡ ከክሣድ ሐዩ ጀርባ ከዋሻው አንሥቶ እስከ መሐን ድረስ ራስ
ከበደ መንገሻ ፤

፬ኛ ፡ ሐዩ ሚካኤል አጠገብ ባለው በር የግቢ ሚኒስቴር ጭፍራ እንዲ
ሰፍር ተደራጀ ።

ለበር ጥበቃ የመደብናቸው የጦር አለቆች ወደ ስፍራው ከመድረሳቸ
ውና በሩን ከመያዛቸው በፊት የጠላት ጦር ከምሽጉ እየመጣ ባለፈው ዕለት
ዐርፈንበት ወደ ነበረው ወደ መሐን ሲገባ ይታይ ጀመር ። መሐን የተባለው
ስፍራ እኛ ላለንበት ለባዕታዎቹ ቅርብ ነው ።

እኛም ጠላት ጉዞ መጀመሩን ከተመለከትን በኋላ እንግዲህ ከምሽጉ
ከወጣ በሚያ ላይ ልንጋጠም ስለሚቻል ፤ ደግሞም ወደ እኛ ጉዞ መጀመሩ
ስለማይቀር ፤ ቦታ ይዘን እንድንዋጋ በቶሎ ለመታከሻ የሚሆን ቦታ ያዙ
ብለን ለየሹማምንቱ ትእዛዝ አስተላለፍን ። አይሮፕላኖችም እየተመላለሱ
ሰፈራችንን ከመደብደብ አላቋረጠም ነበርና እኛም ራሳችን ሳንቀር አርሊ
ኮን እየተኩስን ተከላከልን ።

መሐን የገባው የጠላት ጦር በሚያ ላይ ውጊያ መግጠሙንና ወደ እኛ
መምጣቱን ትቶ እዚያው መሸገና መድፍ እየተኩሰ በአሸጋጋሪ የወታደሮቻ
ችንን ሰፈር ይደበድብ ጀመር ። በዚህ ጊዜ የእኛ ጦር ከላይ አይሮፕላኖች
በሚያዘንበት ቦምብና መርዝ ፤ ከታችም በመድፍ ተክሰ ብዙ ጉዳት ደርሶ
በት ስለ ተሰቀቀ ጦሩ ተፈታና ፈቱን አዙሮ ወደ ኮረም መጓዝ ጀመረ ።

ባዕታዎቹ ላይ ለመዋጋት ያሰብነው አቅዳችን ሁሉ በዚህ አኳኋን ስለ
ፈረሰ መኳንንትና የጦር አለቆች ወደ እኛ ቀረቡና ፡ «ወደ ኮረም ተመልስን
ወታደሩን ሰብስበን አሸንጌ ላይ ብንዋጋ ይሻላል ። እዚያም ሳይቀናን
ቢቀር በላሰታ ፡ በየጁ ፡ በወሎ ስፍራ እየያዝን ብንዋጋ ይሻላል ።» የሚል

ሐሳብ አቀረቡልን ። ከዚያም በኋላ የጦር አለቆች ሁሉ ተሰብስበው እንዲመክሩ በጎረቤት ስለ ፈቀድን ሁሉም በእኛ ፊት ተሰብስበው የምክር አሳባቸውን በዝርዝር እየገለጹ ተናገሩ ። ያቀረቡትም ምክር ከእውነተኛ ሕሊና የመነጨ መሆኑን እየተናገሩ በመሐላ አረጋገጡልን ።

እኛም «ሰው የእግዚአብሔር መሣሪያ ስለ ሆነና አሁንም የነገራችሁኝ የመደለል ነው እንዳልል ቁርጠኛ መሆኑን በመሐላ ስለ አረጋገጣችሁልኝ እላማጣ ድረስ እሔዳለሁ ፤ ነገር ግን እግዚአብሔርን እየለመናችሁ ቁም በቀል አጥፍታችሁ ጋጢአታችንን እያሰባችሁ ፣ አሸከርና ጭፍራችሁንም እያነቃቃችሁ ፣ መቆምን ሳታስቡ የምትሞቱበትን አስቡ» ብለን አስጠነቀቅናቸው ።

ከዚህም በኋላ ባዕታዋዮ ላይ ያለውን ሥንቅና መሣሪያ ለየጦር አለቆቹ እንዲታደል አደረግንና ፣ የተረፈውም መሣሪያና ሥንቅ ለጠላት እንዳያገለግል እንዲቃጠል ትእዛዝ ሰጠንና ከሌሊቱ በ፫ ሰዓት ተኩል ወደ ኮረም ተጓዝን ።

መጋቢት ፳፮ ቀን ቅዳሜ ጧት እሸንጌ ስንደርስ የጠላት አይሮፕላኖች ብዙ ሆነው መጥተው በአሸንጌ ላይ የሚጓዘውን ሠራዊታችንን በቦምብ ደበደቡት ። እኛም የአሸንጌን ባሕር ወደ ግራ ትተን በስተቀኝ በኩል ባለው በአሸንጌ ማርያም አጠገብ ውሎ አደረግንና ማታውኑ ተጉዞን እዳ አጋፋሪ አደርን ።

መጋቢት ፳፯ ቀን እሁድ እዳ አጋፋሪ ውሎ አደረግን ። በዚህም ቀን አጣልያኖች እኛ ያደርገንበትን የአሸንጌን ቀበሌ ለመክበብ ታቹን በጨርጨር ቆላ ቆርባታ ላይ የነበራቸውን ጦር ልከው ኖሮ የእነርሱ ጦር ከእኛ ቀድሞ ኮረምና አላማጣ ደርሶ ስፍራ መያዙን ሰማን ። የሚጓዘውም ሠራዊታችን በአጣልያኖች አይሮፕላን እየተደበደበና የባላገር ወስላታ አደጋ እየጣለበት ብዙ ሰው አለቀ ። የተረፈውም ተበታትኖ በላስታ መንገድ ስለ ተጓዘ ለመዋጋት ያቀድነውን ለመፈጸም የማይቻል ሆነ ።

ምዕራፍ ፵፯

ወደ አዲስ አበባ ስለ መመለስ ።

ኮረም ላይ እንዋጋለን ብሎ የመከረውና የተማግለው የእኛ ጦር ተበታትኖ በላስታ መንገድ ሕድ ብለውሃል እያለ እርስ በርስ እየለፈፈ ይጓዝ ጀመር ። ከእኛ ጋራ የቀሩትም ሹማምንት የሠራዊቱን ሁናቴ ተመልክተው ፣ ወደ ጓላችን ተመልሰን ላስታ ወይም የጁ ላይ ሆነን ብንዋጋ ይሻላል ብለው አመለከቱን ። እኛም ያለ ሠራዊት ብቻችንን የምንሠራው ጠቃሚ ሥራ አለመኖሩን ስለ ተረዳን መጋቢት ፳፯ ቀን እሁድ በ፲፪ ሰዓት ከእዳ አጋፋሪ ተነሥተን ሌሊቱን ተጓዝንና ላት ጊዮርጊስ ላይ ጉሬዛ ከሚባል ዋሻ አደርን ።

መጋቢት ፳፰ ቀን ሰኞ ላት ጊዮርጊስ ላይ ውሎ አደረግንና በ፲፪ ሰዓት ተጉዞን ጉራ ማርያም ፣ በመጋቢት ፳፱ ቀን በጉራ ማርያም ውለን በ፲፩ ሰዓት ተጓዝንና መረዋ ማርያም ማጎደር በተባለ ስፍራ ፣ በመጋቢት ፴ ረቡዕ ማጎደር ላይ ውለን በ፲ ሰዓት ተነሣንና አዘዘጌ ደረሰን ። በዚያም ጥቂት ቂይተን በ፮ ሰዓት ተኩል ጉዞውን ቀጠልንና ላስታ ግራርቻ ደርሰን አደርን ።

ሚያዝያ ፫ ቀን ቅዳሜ ተከሜን ተሻግረን ተጓዝንና ጥላስፈሬ ሥላሴ ከደረሰን በኋላ የትንሣኤን በዓል ለማክበር ከቤተ ክርስቲያን አደርን ።

ሚያዝያ ፬ ቀን እሁድ ስለ ትንሣኤ በዓል በጥላስፈሬ ሥላሴ ውሎ አድርገን እዚያው አደርን ። ከዚህ ቀን በፊት የተጓዘው ጦር የሦስትና ያራት ቀን መንገድ ተጉዞ ስለ ነበረ ፣ ወደ ፊት በቀደመትና ወደ ጓላ በቀሩት ላይ

ጉዳት እንዳይደርስ በማሰብ ቀጥሎ ያለውን ትእዛዝ አስተላለፍን።

«ይድረስ ወደ ፊት ከቀደማችሁ የጦር አለቆችና ሠራዊት፣ እናንተ ወደ ፊት ሔዳችሁ ከእኛ መለየታችሁ ጉዳት የሚያመጣ ሆኖአልና ይህ ወረቀት እንደ ደረሰላችሁ በየሰፈራችሁበት ቆማችሁ እንድትቆዩን ይሁን። ይህ ቃል ከደረሰላችሁ በኋላ አልፋችሁ ብትሔዱ ግን ለእኔም ለመንግሥቴም ጠላት መሆናችሁ ነው።»

ይህም ቃል ከደረሰ በኋላ ራስ ጌታቸውና ሊጋባ ጣሰው ግምቀኛ በተባለ አገር ሲጠብቁ ቁዩ። ሌላው ሹማምንትና ወታደር ግን ቀድሞ ሔዶ ባላገር እየወጋው ብዙ ሰው አለቀ።

ሚያዝያ ፭ ቀን በ፱ ሰዓት ከጥላስፈሬ ተነሥተን ወደ ቅዱስ ላሊበላ ቤተ ክርስቲያን ለመሔድ ተጓዘን። ከተከተሉን ሰዎች ታላላቆቹ አቡነ ጴጥርስና አፋጌ ገብረ ጊዮርጊስ፣ ልዑል ራስ ካሣ ኃይሉ፣ ደጃዝማች ወንድ በወሰን ካሣ፣ ደጃዝማች አበራ ካሣ፣ ደጃዝማች ወልደ አማኑኤል ሐዋስ፣ ደጃዝማች አደፍርሰው ይናዱ ናቸው።

በዚሁ ቀን ከሚታው በ፱ ሰዓት ላሊበላ ደርሰን በልዑል ራስ ካሣ ቤት አደርን። ከሌሊቱም በ፲ ሰዓት ወደ ቤተ ማርያም ሔደን አስቀደስን።

ሚያዝያ ፮ ቀን ማክሰኞ የቅዱስ ላሊበላን ቤተ ክርስቲያን ሁሉ እየተዘዋወርን ጉብኝን። በዚህም ቀን ላሊበላ ላይ ያሉት የአሜሪካ ሚሲዮናውያን ተቀብለው አስተናገዱን። ቀጥሎም ወደ አሸተን ማርያም ወጥተን ጉብኝ ተን ተመለስንና በራስ ካሣ ቤት አደርን።

ሚያዝያ ፯ ቀን ከሌሊቱ በ፰ ሰዓት ተነሥተን ጉህ ጀመርንና ጧት የቅዱስ ነአዠቶ ለአብን ቤተ ክርስቲያን በሩቅ ተሳለምንና ወደ ገነተ ማርያም አለፍን። እዚያም ስንደርስ የገነተ ማርያም ካሳት ጎሴብሔ እያሉ በዝማሬ ተቀበሉን። ከዚህ በኋላ ወደ ጥላስፈሬ ተመልሰን በ፳ ሰዓት ደርሰን እዚያው አደርን።

በተጓዢው ወታደርና በባላገር መካከል አንዳንድ ግጭት መፈጠሩን ካውን በፊት ሰምተን ስለ ነበረ፣ ወታደሩም ሆነ ባላገሩ የእርስ በርስን ግጭት ትቶ ጠላቱን ብቻ እንዲከላከል ቀጥሎ ያለውን የዐዋጅ ቃል አስነገርን።

ዐዋጅ

«ሞዓ አንበሳ ዘእምነንደ ይሁዳ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ሥዩመ እግዚአብሔር ንጉሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ

ያገሬ የኢትዮጵያ ሰው፣ ጠላታችን በአንድ ወገን ብቻ ሳይሆን በስምንት በኩል ተከፍሎ ስለ መጣብን የጦር ሠራዊታችንን ይዘን በአንድ ቦታ ብቻ ስንቀመጥ ባላገርና ወታደር እየተጣላ መጋደሉ ለአገራችንና ለሕዝባችን ጉዳት ስለ ሆነ፣ እኛም የተነሣብን የኢትዮጵያን ነፃነት የሚያጠፋ፣ ቤተ ክርስቲያንን የሚያቃጥል፣ ርስት የሚነቅል፣ ሃይማኖት የሚያረክስ ስለ ሆነ ተምቤንና መቀሌ ጦር ልከን፣ ማይጨው ላይ እኛው ራሳችን እግዚአብሔር ያስቻለንን ያህል እርዱ ውስጥ ገብተን ሠራን። ነገር ግን የጠላታችንን ኃይል ለመግፋት የምንችለው ብዙ ቀን በመዋጋት ስለ ሆነ፣ ብዙ ቀን በአንድ ቦታ በመቆየትም ወታደርና ባላገር በዘረፋ ምክንያት እየተጣላ እርስ በርስ መጋደሉ ለሕዝባችን ጉዳት የሚያመጣ መሆኑን ስለ ተረዳነው ሥንቅ በሚገኝበት አገር ታላቁን ጦርነት ለማድረግ ወደ ሸዋ ተጉዘናል።

አሁንም የመጣብን ጠላት አንዳንድ ወረቀት እየጻፈ ቃሉን እያሳመረ ቢበትጎልህ እውነት እንዳይመስልህ። አሁን እንኳ በቤተ ክርስቲያናችን በካህናቶችና በመነኮሳት በሴቶችም ላይ የሚያደርገውን ግፍና ርኩሰት በጆሮህ የሰማኸው ባይንህ ያየኸው ነው። ዘራችንን አጥፍቶ፣ ርስታችንን ለልጁ ለማውረስ ቆርጦ ስለ መጣብን ባለ አእምሮ የሆነ ሰው ይቅርና እሾህ እንኳ በስፍራው የመጣበትን እየወጋ ማስቸገሩ የታወቀ ነውና ባገርህ ሲገባ የምትችል ባለ አቅምህ በሰፈረበትና በሚጓዝበት ላይ አደጋ እየጣልህ ባገርህ ላይ እየተዘዋወርህ አገርህ ምድርህ እንዳይደፈር ባለህበት ተዋጋ። አገርህ ላይ ሆነህ መሥራት የሚያስችግርህ ግን ላንተም ለጓዝህም ቀለብህን እኛ እንሰጣለንና አለንበት ድረስ መጥተህ ላገርህ፣ ለርስትህ፣ ለሃይማኖትህ ከኛ ጋራ ሆነህ እንድትዋጋ ይሁን። ጠላታችን ባላባትና ድኃ ሳይል የኢትዮጵያን ዘር ለማጥፋት ስለ ተነሣ በገባበት አገር እየሰበሰበ በመትረየስ መፍጅቱን ተምቤንና አድዋ ላይ የተደረገውን ብትጠይቅ ትረዳለህ። በፈቃዱ የገቡለትን ባላባቶች እንኳ ምንም ጥፋት ሳይገኝባቸው እያሰረ ወሰዱ ቸው። ስለዚህ ብትዋጋም ባትዋጋም ሞቱ የማይቀርልህ ነው። ይህንንም የምንግርህ ለመደለል ወይም ለኔ ጥቅም አይደለም፣ ላንተው ለራስህ ነው። በኋላ የማይረሳ ጸጸት የማይመለስ ጥፋት የሚያገኝህ መሆኑን እርግጡን ስላ

ወቅታት የማውቀውን የማስታወቅህ እግዚአብሔርን ምስክር አድርጌ ነውና ሳትጠራጠር የምንገርህን እመን ።

ሚያዝያ ፳ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ላስታ ጥላስፈሬ ተጻፈ ።

ከዚህም በኋላ በተለይ አብርን ለሚጓዘው ጦር ቀጥሎ የተጻፈውን ትእዛዝ አስተላለፍን ።

«የእንግዲህ መንገዳችን ጥንቃቄ የሚያስፈልገው ስለ ሆነ ፡ አለቃ ለሌላ ለህም አለቃ አድርጌልሃለሁና ከሱ ሳትለይ ፣ አለቃ ያለህም ካለቃህ ሳትለይ ተጓዝ ። ስትጓዝም ሁለት እጁ ሰው ወደ አጀብ ፣ እንደ እጅ ሰው ወደ ጓዙ ይሁን ። ከጓዝም ስትውል ጭንትህን እመሃል ፡ እንተ ፈትና ሳላ ግራና ቀኝ ሆነህ ተጠንቅቀህ ጎራህን ሳትለቅ መጓዝ ነው ። ከደጀን የተረፍክና ከፊታውራሪ ያለፍክ ትቀጣለህ ። የጉዞ አበጋዝ የሆነ ንክም በተራ ወረቀትህን ተቀብለህ ወደፊትም ሳትቀድም ወደ ሳላም ሳትቀር የተሰጠህን ተራ ጠብቀህ ሐድ ። ጥይትም መዋገያህ ነው እንጂ መገበያያህ አይደለምና እንዳትሸጥ ይሁን ።

ሚያዝያ ፳ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ጥላስፈሬ ተጻፈ ።

ሠራዊታችን ተበታትኖ ወደ ሳላው ስለ ተመለሰ ፡ እኛ ከጥቂቶች ሰዎቻችን ጋር ሆነን ብቻችንን የምንሠራው ሥራ ዋጋ ሊኖረው እንደማይችል የታወቀ ነገር ሆነ ። ወደ የጁ ቀድመን ስፍራ ይዘን እንድንዋጋ ያሰብነውም ሳይሳካ ቀረ ። እንዲያውም ለመዋገያ ይሆናሉ ብለን ያሰብናቸውን በታዎች ሁሉ ጠላት እየቀደመ ስለ ያዛቸው ባላሰብነው አቅጣጫና መንገድ ተመርተን እንጓዝ ጀመር ። በተጓዥንባቸውም አገሮች ላይ ለጉዞአችን ችግር የሚሆኑ ነገሮች ሳይገጥሙን አልቀሩም ።

ከማይጨው እስከ አዲስ አበባ የተላለፍንባቸው አገሮች ሰቆጣ ፡ ላስታ ፡ ዋድላ ፡ ደላንታ ፡ ወረሃመኑ ፡ ተንታ ፡ አሊ ቤት ፡ አበይ ቤት ፡ ለጋምቦ ፡ ለገሂዳ ፡ ጅማ ፡ ሚዳ ፡ መርሐቤቱ ፡ ሰላሌ ፡ ፍቼ ፡ ፍቸው ። እነዚህን ሁሉ አልፈን ሚያዝያ ፳፪ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ኅሙስ በ፫ ሰዓት አዲስ አበባ ገባን ።

ምዕራፍ ፵፯

ከአዲስ አበባ ወደ ውጭ አገር ለመሔድ በምክር ስለ መቆረጠና ስለ መሔዳችን ።

ሚያዝያ ፳፪ ቀን ኅሙስ ወደ ዋና ከተማችን ወደ አዲስ አበባ ከገባን በኋላ ሚኒስትሮቹና መኳንንቱ ፣ ታላላቆቹም ሰዎች ሁሉ በቤተ መንግሥታችን ተሰብስበው ታላቅ ምክር ተደረገ ። በምክሩም ላይ ፣ ንጉሠ ነገሥቱ ወደ አውሮጳ ሔደው ኢጣልያ የሠራችብንን ግፍ ሁሉ በቃላቸው ለዓለም መንግሥታት ማኅበር ቢያመለክቱ መልካም ነው ተብሎ በምክር ከተቆረጠ በኋላ ፣ ለእኛ የሚያስፈልገን ከሁለቱ አንዱን መምረጥና መቆረጥ ብቻ ሆነ ።

አንደኛው መዋጋትን ትቶ በምክር እንደ ተቆረጠው ለዓለም መንግሥታት ማኅበር ለማስታወቅ ወደ ጀኔብ መሔድ ፣ ሁለተኛውም በከተማ የተገኙትን ጥቂቶች ወታደሮች ይዘን የሸማግሌውን ፣ የሴቱንና የሕፃኑን ሞት ፣ የከተማውን መቃጠል ሳናስብ መዋጋት ነው ።

በዚህም ብርቱ አሳብ ውስጥ ሳለን ፣ በየሰዓቱ የሚመጣልን ወሬ ፣ ኢጣልያኖች ንጉሠ ነገሥቱ በአዲስ አበባ ከተማ መግባታቸውን ምክንያት እድርገው ከተማውን በቦምብ ሊያቃጥሉት ነው የሚል ነበር ።

ደግሞ ኢጣልያኖች የአዲስ አበባን ከተማ በቦምብ አያጠፉትም ብለን እንዳናምን ፣ የጦር ሠራዊትና መከላከያ መሣሪያ የሌለበትን የሐረርን ከተማ በቦምብ መምታታቸውንና በግምቡም ውስጥ በጣም ተከብረው በሚኖሩ በአባ ጎረቤት እንድርያሰ ላይ ትልቅ ጉዳት ማድረጋቸውን ሰምተናል ።

እኛም ከልጅነታችን ጀምሮ የሚበልጠውን ዘመናችንን ያሳለፍነው በዚህ በሐረር ከተማ ስለ ሆነ፤ በዐምብ መመታቱና መቃጠሉ በተለየ ልባችንን አሳዝኖታል ። እንግዲህ የሐረርን ከተማ ያቃጠለ ጠላት እዲስ አበባን ለማቃጠል ምንም የሚከለክለው ነገር አለመኖሩን ተረድተነው ነበር ። ደግሞ ይህንኑ ለማረጋገጥ ሲሉ ከተማውን እናጠፋለን የሚል ቃል ጽፈው ከጥቁር ባንዲራ ጋራ በአይሮፕላን ጥለው ነበር ። ይልቁንም በአዲስ አበባ ላይ መዋጋትን ብናስብ በሰሜን በኩል በብዙ ሺ የሚቆጠሩት በየተራራውና በየሚዳው ላይ በመርዝ እየተቃጠሉ በጭንቅ የሞተትና የቆሰሉት ወታደሮቻችን፤ ከዚህም በቀር በመርዝ እየተቃጠሉ የሞተት የባላገሮች ሴቶችና ሕፃናት ጭንቀታቸው በዓይናችን ፊት እየተሣለ ይታያል ነበርና፤ አሁን ደግሞ በእኛ ምክንያት በአዲስ አበባ ይህን የመሰለ የሚያስጨንቅ የመከራ አደጋ እንዲደረግ ለመቁረጥ በጣም የሚያስቸግር ነገር ሆነብን ። በምክሩም የነበሩት ሰዎች፤ አገራቸውን የሚወዱ፤ ለእኛም ታማኞች ነበሩና አሁን በአዲስ አበባ ውስጥ ወይም በውጭ ከኢጣልያኖች ጋራ ተዋግተን ድል ለማድረግ የማንችል መሆናችንን እያወቅን፤ ሰላማዊ ሕዝባችንን ለምን እናስፈጅዋለን፤ ከተማውስ ለምን በዐምብ ይቃጠላል ። ስለዚህ ቀድሞ እንደታሰበው መንግሥቱ ወደ ጎሬ ይዛወርና ቢትወደድ ወልደ ጸድቅ በእንደራሴነት እየሠሩ ይቆዩ ። ንጉሠ ነገሥቱ ግን የሚያስፈልጉትን ረዳቶች አስከትለው አቤቱታቸውን ቢያቀርቡ ይሻላል ብለው ነገሩን ስለቆረጡ አሳባቸውን ተቀበልነው ።

ከዚህም በኋላ ቢትወደድ ወልደ ጸድቅ ጎሬ ላይ ሆነው የመንግሥቱን ሥራ ሁሉ እንዲያስሙሩ ትእዛዝ አሳለፉና ። ከንቲባውም የከተማውን ዘበኞች እያዘዘ የሕዝቡ ጸጥታ እንዲጠበቅ፤ ኢጣልያኖችም በአዲስ አበባ ዳር ሲደርሱ እንደ ደንቡ ነጭ ባንዲራ ይዞ በሰላም እንዲቀበላቸው ትእዛዝ ሰጠነው ።

ከዚህም በኋላ በባቡር ተሣፍረን ዓርብ ለቅዳሜ አጥቢያ ወደ ድሬዳዋ ወረድን ። ድሬዳዋም ሚያዝያ ፳፬ ቀን ቅዳሜ ማታ በደረሰን ጊዜ፤ በአዲስ አበባ ሽብር ተነሥቶ ብዙ ሰዎች መሞታቸውንና ብዙ ዕቃም መዘረፉን፤ ብዙ ቤትም መቃጠሉን ሰማን ።

በዚህም በተደረገው ሽብር ምክንያት ኢጣልያኖች ከተማው እንዲቃጠልና ዕቃውም እንዲዘረፍ አዝዘው የሔዱት ንጉሠ ነገሥቱ ናቸው የሚል እጅግ የተነወረና የተጠየረ የሐሰት ወሬ ማውራታቸውን ጅቡቲን ካለፍን በኋላ በጋዜጣ ሰማነው ። በጠላት እጅ እንዳይሞት ስናስብለት የነበረው ሕዝባችን፤ በእኛ ምክር እርስ በርስ እንዲተላለቅና እንዲዘራረፍ እንደምን እናስባለን? ደግሞስ ይህን የመሰለ አሳብ ካለብን ብዙ ገንዘብ አውጥተን

የሠራነውን አዲሱን ቤተ መንግሥት ሳናቃጥል እንደምን ለኢጣልያኖች ትተንላቸው እንሔድ ነበር ።

ይህንንም ጉዞዎችንን ስንጀምር ቀድሞ በ፲፱፻፳፬ ዓ. ም. ዛሬ ነፃነታችንን ለማጥፋት ከመጣው ጠላት ጋራ በተንኩል ተመሳጥረው በኢትዮጵያ ሁከት ለማድረግ ሲሞክሩ ተገኝተው፤ በዚህም ተመስክሮባቸው እስከ ዕድሜ ልካቸው እንዲታሰሩ የተፈረደባቸውንና የታሰሩትን ራስ ኃይሉን እስከ ድሬዳዋ አውርደናቸው ነበርና፤ አገራቸውን ኢትዮጵያን የክዱ በመሆናቸው ሞት የሚገባቸው ሆኖ ሳለ፤ እግዚአብሔር የክዳታቸውን ብድራት ይክፈላቸው ብለን ፈትተን ለቀቅናቸው ።

እርሳቸውም ባለፈው ጊዜ የሠሩት ሥራ ሁሉ በደል መሆኑን አምነው ወደ ፊት በሚቻላቸው ሁሉ እየሠሩ የኢትዮጵያን ነፃነት ለመጠበቅ የመሐላ ቃል ተናግረው ወደ አዲስ አበባ ተመለሱ ።

ከድሬዳዋም በባቡር ተሳፍረን ሚያዝያ ፳፮ ቀን እሑድ ከጧቱ በ፬ ሰዓት ተኩል ጅቡቲ በደረሰን ጊዜ፤ አገረ ገዥውና ሌሎችም የፈረንሳይ መንግሥት ባለሥልጣናት፤ ሕዝቡም ሁሉ ያደረጉልንን የወዳጅነት አቀባበል ለመቸውም አንረሳውም ። ለማረፊያም የተዘጋጀልን በቤተ መንግሥቱ ነበርና ከቤተ ዘመዶቻችን ጋራ ወደዚያ ገባን ።

በዚህ ጎዘን በመላበት ሰዓት ቀድሞ በአንዳንድ ምክንያት ወደ ጅቡቲ በምንወርድበት ጊዜ ከተደረገልን አንዳችም ሳይጉድል የተደረገውን የወዳጅነት አቀባበል ስናይ ልባችን መጽናናቱን ለመናገር እንችላለን ።

ምዕራፍ ፵፰

ከጅቡቲ ወደ ኢየሩሳሌም ስለ መሔዳችን ።

ከአዲስ አበባ ስንነሣ የቆረጥነው አሳብ ወደ ጄኔብ ሐደን ከግፈኛው ከኢጣልያ የደረሰብንን የመከራ ችግር ለመንግሥታት ማገበር በቃላችን አመልክተን ፍርድ እናገኛለን በማለት ነበር ። ነገር ግን አስቀድሞ ለእቴጌና ለቤተ ዘመዶቻችን ከእኛም ጋራ እየተሰደዱ ለወጡት ለብዙዎች የጦር አለቆች ፣ የሚቆዩበት ስፍራ ማዘጋጀት የሚያስፈልግ መሆኑን ስለ ተረዳነው ወደ ኢየሩሳሌም ለመሔድ ቆረጥን ።

ከዚህም በኋላ በሚያዝያ ፳፮ ቀን እንተርፕሪዝ የሚባለው የእንግሊዝ መንግሥት የጦር መርከብ ጅቡቲ ደረሰና ለመሳፈሩ እንደንዘጋጅ ካፒታኑ አስታወቀን ።

ይኸውም የጦር መርከብ በቶሎ ወደ ጅቡቲ የደረሰበት ምክንያት ፣ እኛ በማይጨው ላይ ከኢጣልያኖች ጋራ ከተዋጋን በኋላ ፣ ከአዲስ አበባ ጋራ መገናኛችንን ስልኩንም ራዲዮኑንም በአይሮፕላን በምብ እየጣሉ ስለ አጠፉት ፣ አንድ ወር ያህል ሚኒስትሮቻችን ከእኛ ጋራ ለመገናኘት አልቻሉም ነበርና ፣ ወሬያችን ስለ ጠፋባቸውና ስለ ተቸገሩ እቴጌና ቤተ ዘመዶቻችንን ወደ ኢየሩሳሌም ሰደው እነሱ ወደ ኢትዮጵያ ምዕራብ ሐደው ጎራ ላይ መንግሥቱን ለማቆም አስበው ፣ የእንግሊዝ መንግሥት ለእቴጌ የጦር መርከብ እንዲልክ አዲስ አበባ ካለው ከእንግሊዝ ሚኒስትር ጋራ ተነጋግረው የእንግሊዝ መንግሥት መፍቀዱን አስታውቆ ስለ ቆየ ነው ።

አንዳንድ ሰዎች ግን በእንግሊዝ የጦር መርከብ ስለ መጓዣችን ምክንያት እኛ ወደ እውሮጳ ለመምጣት የቆረጥነው አንድ ወዳጅ የሆነ መንግሥት በነገሩ ገብቶ ስለ መከረ ነው ብለው እስከ ማውራት ደረሱ ። ይህም በላይ ራሽ ሐሰት የሆነ ልብ ወለድ ነው እንጂ እውነት ነገር የለበትም ። ዋናው ምክንያት ግን ከዚህ በላይ እንዳሰረዳነው ነው ። ደግሞም የምንሔደው ወደ እንግሊዝ የማንዴት ግዛት ወደ ኢየሩሳሌም ስለ ሆነ በእንግሊዝ የጦር መርከብ መሔድ የሚገባ መሆኑን ማንም አይስተውም ። ይህንንም አስበው የተናገሩ ሰዎች የእንግሊዝን የእንግዳ ተቀባይነት ባሕርይ ባለማወቃቸው ይሆናል ።

በማግስቱ ሰኞ ሚያዝያ ፳፮ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ከእኩል ቀን በኋላ ፲ ሰዓት ያህል ሲሆን ወደ ጦር መርከብ ገባን ። መርከቡም ጉዞ ሊጀምር ጥቂት ሲቀረው በውጋዴን በኩል ሲከላከሉ የቆዩት የጦር አለቆች ደጃዝማች ነሲቡ ዛማኔል ፣ ደጃዝማች ሀብተ ሚካኤል ይናዱ ፣ ደጃዝማች ዓምዴ ሀብተ ሥላሴ ፣ ደጃዝማች አበበ ዳምጠው ፣ ደጃዝማች መኩንን እንዳልካቸው ፣ ባለፈው የሠሩትን ራፖር ለማሰረከብና ወደ ፊትም ለሚሠሩት ትእዛዝ ለመቀበል ወደ እኛ መጥተው ነበርና ፣ ራፖራቸውን አስረክበው ለወደ ፊትም ትእዛዝ ተቀብለው በታላቅ ጎዘን እየተሰናበቱ ወጡ ። በኋላ ግን ከደጃዝማች ሀብተ ሚካኤል ይናዱ በቀር የቀሩት በሌላ መርከብ እንዲመጡ ሆነ ።

መርከቡም ጉዞ ሲጀምር የፈረንሳይ ሱማሌ ቅኝ አገር መንግሥት መድፍ እያስተኩሰ ፣ አይሮፕላኖችም በምንንዝበት መርከብ ዙሪያ እንዲያንዣብብ አድርጎ የመሰናበት ሰላምታ ስለ አደረገልን ልባችን በደስታ ተነካ ። ሌሎችም አምስት የእንግሊዝ የጦር መርከቦች (ቶርፔዶዎች) እኛ ያለንበትን የጦር መርከብ በሩቅ ይከተሉ ነበር ።

የሰዊዝን ካናል አልፈን ፖርት ሳይድ ስንደርስ ፣ በፖርት ሳይድ ያለው ቆንሰላችንና ሌሎችም ኢትዮጵያውያን ባንዲት ጀልባ ውስጥ ሆነው እጅግ የተከበረውን ሦስት ቀለም ሰንደቅ ዓላማችንን ይዘው ጀልባቸውን በመርከቡ አጠገብ እየቀዘፉ እንባቸውን በመሐረማቸው ሲጠርጉ በማየታችን ያትልቁ ጎዘናችን ተቀስቅሶ ያውከን ነበር ። ይልቁንም መርከቡ በዚያ አልቆ መም ነበርና ሳንገናኛቸው በማለፋችን በሁላችንም ልብ ታላቅ ጎዘን ሆነ ። በጅኛው ቀን በሐይፋ ወደብ ደረሰንና መርከባችን ቆመ ። በዚያም ሌሎች የእንግሊዝ የጦር መርከቦች ተሰልፈው ይጠብቁን ነበር ።

እኛም ከነበርንበት መርከብ ጥቂት ራቅ ብሎ ካርኔይ የሚባል የኢጣልያ መርከብ በባንዲራ አገጣጠ ቆሞ ነበር ። ይኸውም እኛ ከአገራችን ወጥተን በመምጣታችን ላይ አሁን ደግሞ የኢጣልያን መርከብ በማየታችን የምናዝን መስሏቸው በተንኩል ያደረጉት መሆኑ አይጠረጠርም ።

ከመርከብም ስንወርድ የእንተርፕሪዝ መርከብ ሙዚቀኞች የኢትዮጵያን የሕዝብ መዝሙር ድምፅ እየነፋልን ወረድን ። ከመሬትም ወርደን የክብር ሰላምታ ለመስጠት በተሰለፉት ወታደሮች መካከል ስናልፍ ፣ እንደ ዚሁ የኢትዮጵያን ሕዝብ መዝሙር ድምፅ ያሰሙን ነበር ። እርስ በርሳቸውም ጠብ አንሥተው የነበሩት እስራኤላውያንና ዐረቦች እንኳ ጠባቸውን ረስተው ፣ ባንድነት ቆመው በደስታና በአክብሮት ይመለከቱን ነበር ።

ከዚያም ወደ ኢየሩሳሌም ወጥተን በባቡር ማቆሚያ ስንደርስ ፣ የእንግሊዝ መንግሥት ባለሥልጣኖች በክብር ተቀበሉን ። በመጀመሪያ ወደ ጎል ጎታ ገብተን የጌታችንን መቃብር ከተሳለምን በኋላ ወደ ኪንግ ዳዊት ሆቴል ገባን ።

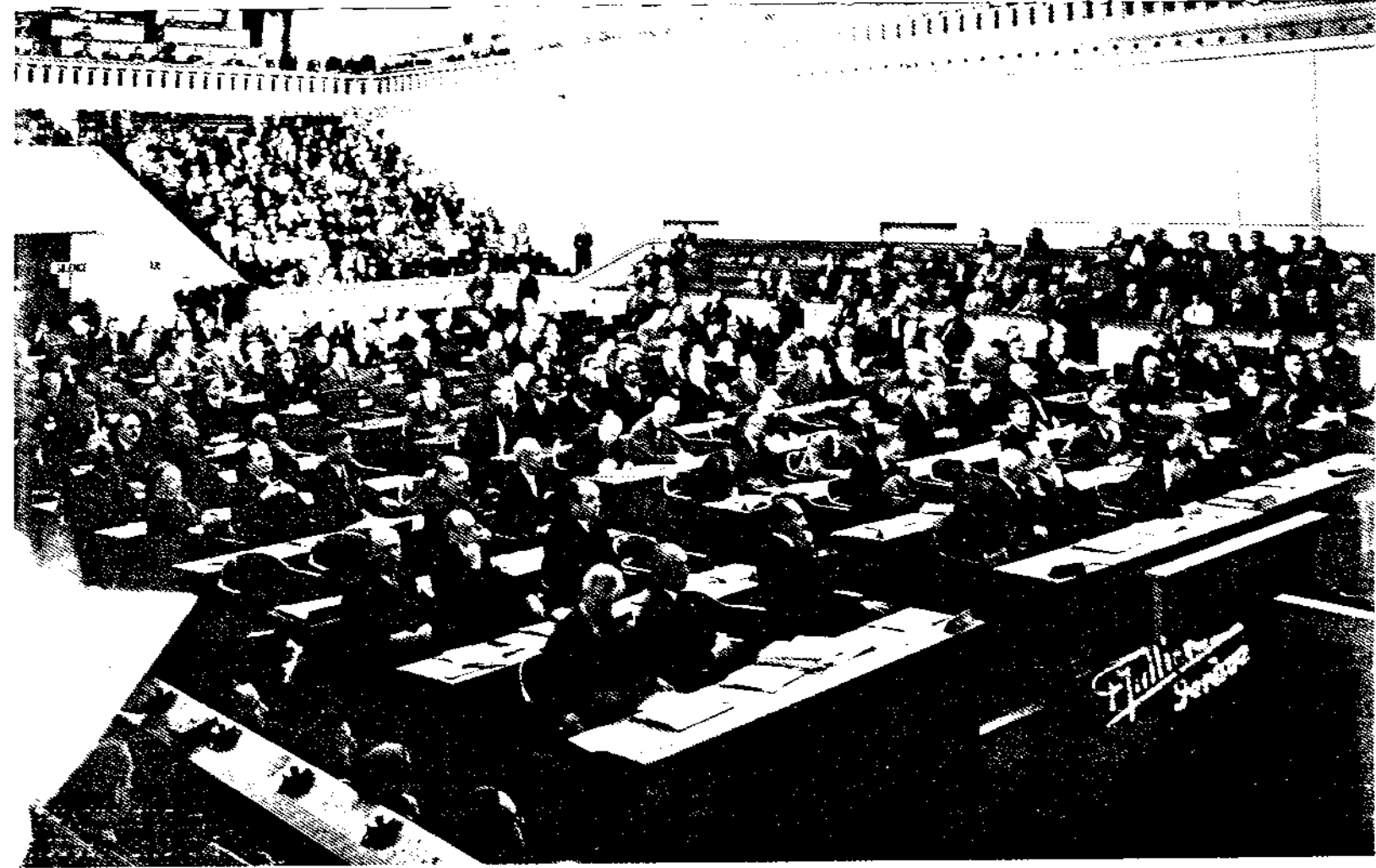
በማግስቱም ደብረ ገነት ወደሚባለው ገዳማችን ወጣን ። በኢየሩሳሌም ከብዙ ዘመን ጀምሮ ጸንቶ የሚኖር ሰፊ ገዳም አለና ፣ በዚያ ከኢትዮጵያ እየመነኑ የሚመጡ ወንዶች መነኩሳትና ሴቶች መነኩሳይያት ተማጥነው ይኖሩበታል ። በዚህም ገዳም በአማርኛ ቋንቋ እየተነጋገሩ ፣ በግእዝ ቋንቋ እየቀደሱ የሚኖሩበት ስለ ሆነ ደስታቸው ትልቅ ነው ። አሁን ግን አጥቂው ጠላታችን በዋናው ከተማችን በአዲስ አበባ መግባቱን በመስማታቸውና እኛም ከአገራችን ወጥተን ወደ ባዕድ አገር መምጣታችንን በማየታቸው ፣ ይልቁንም በኢጣልያ ጦርነት ብዙ አብያተ ክርስቲያናትና ብዙ መጻሕፍት መቃጠላቸውን ፣ ብዙ መነኩሳትና ካህናት ሴቶችና ሕፃናት ፣ ሽማግሌችም በጋዝ መርዝና በቦምብ ማለቃቸውን ስለ ነገርናቸው በእንባ ይራጩ ጀመር ።

ከዚህ በኋላ ከአዲስ አበባ ስንነጣ እንዳሰብነው ከአገራችን ወጥተን የመጣንበትን ምክንያቱን ለማስረዳት ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ለመንግሥታት ማኅበር ወደ ጄኔብ አሳለፍን ።

የመንግሥት ማኅበር ዋና ጸሐፊ ፡
ጄኔብ ።

ማኅበረተኞች ለሆኑት መንግሥቶች ከዚህ ቀጥሎ ያለውን እንዲያስታውቁልን እንለምናለን ።

የኢትዮጵያ ሕዝብ ፈጽሞ እንዳያልቅ ስንል ወደ ውጭ አገር በመውጣታችን ባዲሱ ዘመን ታይቶ ተሰምቶ የማያውቅና የማይመዘዘን ፣ ከሰው የተፈጥሮ ባሕርይ የተላለፈ የግፍ ጦርነት እንዲያልቅ ለማድረግና ጥንታዊ የሆ

የኢትዮጵያን ተጻፎ ለማመልከት በገጠናዋ ተባብሮ በተገኘነበት ሰዓት ።

በገጠላው ጉባኤ የኢትዮጵያን ጉዳይ ለማመልከት ንግግር በምናደርግበት ሰዓት

ነው የኢትዮጵያ ነፃነትና የዓለም መንግሥቶች ሰላም መሠረት የዓለምም መንግሥቶች የውጭ ግዴታ መከበር ከኢጣልያ ጠንቅ እንዲጠበቅ ለማድረግ ራሳችንን በሰላምና በነፃነት እንድንሰጥላት ቆርጠናል ።

ከመጀመሪያው አንሥተን ሰላም እንዳይናወጥ የሚቻለንን ሁሉ አድርገናል ። ኢጣልያ እንደ ዝናብ አድርጋ በጋዝ መርዝ መውጋት እስክትጀምር ድረስ መከላከላችን ሊቀጥል አለመቻሉ ፡ ባንከላከልም ፍሬው የኢትዮጵያ ሕዝብ ማለቅ ብቻ እንደሚሆን ግልጥ እስኪሆን ለአገራችን በመታመን ተከላክለንላታል ።

አሁንም የመንግሥታት ማኅበር ፡ ውል እንዲከበር ለማድረግ የሚደክመውን ድካም እንዳያቋርጥ ፤ በማይገባ በሠራዊት ጉልበት የውል ግዴታዎቿን ጥላ ገዥ ነኝ የምትለውንና ግዛት ማስፋቷን እንዳያውቁላት እንጠይቃለን ።

ግንቦት ፲፩ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ኢ.የሩሳሊያ ፡
ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ
ንጉሠ ነገሥት ።

ምዕራፍ ፵፱

ከኢየሩሳሌም ወደ ሎንዶን ስለ መሔዳችን ።

ከኢየሩሳሌም ወደ ሎንዶን ለመሔድ ፈቃድ ጠይቀን ከተፈቀደልን በኋላ እቴጌንና ቤተ ስሙዶቻችንን ፣ ከእኛም ጋራ የመጡትን የወር አለቆች በኢየሩሳሌም እንዲቆዩ አድርገን ፣ ከልጆቻችን አልጋ ወራሻችንን መርድ አዝማች አስፋ ወሰንንና የሐረር መስፍን መኩንንን ፣ ሴቲቱ ልጆችንን ፀሐይን ፣ ለሰሜኑ ጦር ጠቅላይ አድርገንው የነበረውን ራስ ካግን አስከትለን ፣ በግንቦት ፲፮ ቀን ከኢየሩሳሌም ወደ ሐይፋ ወረድን ። ከዚያም ከፕታውን በሚባል በእንግሊዝ የወር መርከብ ተሳፍረን ወደ ጅብራልታር ተጓዝን ።

ከጅብራልታርም አረያን ላይን በሚባል በመንገደኞች መርከብ ተዛውረን ሳውትሔምቶን በሚባል በእንግሊዝ የወደብ ከተማ ከመርከብ ወርድን ከዚያ በባቡር ወደ ሎንዶን ተጓዝን ።

በሎንዶንም የባቡር ማቆሚያ የእንግሊዝ ሕዝብ የክብር አቀባበል ካደረገልን በኋላ ፣ ለማረፊያ ወደ ተዘጋጅልን ስፍራ ሔድን ። በዚያም የተሰበሰበው ሕዝብ የገዛናችን ተካፋይ መሆኑን ስለ ገለጠልን የእንግሊዞችን ርኅሩኅነታቸውንና ደግነታቸውን አደነቅን ።

ከጥቂት ቀን በኋላ ፣ እኛ ብዙ ሕዝብ በሚሰበሰቡበት ፣ ልጆችን ፀሐይም ብዙ ሴቶች በሚሰበሰቡበት ስፍራ እየሔድን ፣ ኢጣልያ በክርስቲያኑና በየዋሁ በኢትዮጵያ ሕዝብ ላይ የወራሻውን የጭካኔ ሥራ እየገለጥን ስላስረዳናቸው ፣ የእንግሊዝ ሕዝቦች ግፍን የማይወዱ ፣ የእውነት ፍርድን የሚፈ

ልጉ በመሆናቸው ቀድሞ በወራ የሰሙትን የመከራችንን ነገር ፣ አሁን ደግሞ በቃላትን ስላስረዳናቸው ሁሉም የገዛናችን ተካፋዮች መሆናቸውን ገለጠልን ።

ነገር ግን ኢጣልያ በኢትዮጵያ ላይ የወራሻውን የግፍ ሥራ ለመንግሥታት ማንበር አመልክተን ነበርና ማንበሩ መክሮ ያቀረበውን የዕርቅ አሳብ እኛ ተቀብለን ኢጣልያ ሳትቀበል ስለ ቀረችና ወሰን አልፋ አደጋ ስለ ጣለች በማንበሩ ቃል ኪዳን በ፲፮ኛው ክፍል እንደ ተጻፈ ጭቆና አድርገው ባት ጭቆናው ፀሥር ወር ያህል ከቆየ በኋላ ፣ ነገሩ በእንግሊዝ ፓርላሜንት ተነሥቶ ፣ ኢጣልያ ምንም ጭቆና (ሳክሲዮን) ቢደረግባት በኢትዮጵያ ላይ የግፍ ሥራዋን እያበዛች ከመሔድ በቀር ፣ ለኢትዮጵያ የሚጠቅም ነገር አልተገኘምና በከንቱ የዓለምን ንግድ ከማሰናከል ጭቆናው ቢቀር ይሻላል በማለት ብዙ ቀን ተከራክሩበት ። ከዚያም በኋላ ከሕዝቡ ወገን ብዙዎቹ ፣ ኢጣልያ የግፍ ሥራዋን እያበዛችና እየጨመረች ከሔደች ሌላ ጭቆና እንዲጨመርባት ያስፈልጋል ብለው ነበር ። ነገር ግን መቼም ቢሆን ከሕዝብ አሳብ የመንግሥት አሳብ እንዲያሸንፍ የታወቀ ነውና ጭቆናው እንዲቀር መቆረጡን ሰማን ።

ምዕራፍ ፶

ከሎንዶን ወደ ጄኔቭ ሔደን ከመንግሥታት ማኅበር ፍርድ ስለ መጠየቃችን ።

እኛ ከወልወል አደጋ በፊት ፡ ከዚያም በኋላ በቢያን እምነታችንን በመንግሥታት ማኅበር እያጸናን መሔዳችንን አልተውንም ነበርና ፡ ይህን የሚያዩ አንዳንድ ሰዎች በፊትም በቢያን በመንግሥታት ማኅበር ላይ መታመናችሁን ትታችሁ ለመርነት ተዘጋጅታችሁ ቆይታችሁ በነበረ ፡ ይህ ሁሉ አደጋ እያደርሰባችሁም ነበር ፡ አሁንም ወደ ፊት በመንግሥታት ማኅበር ላይ መታመናችሁ ከንቁ ነው እያሉ በልባችን ጥርጣሪ ለማግባት ይሞክሩ ነበር። እኛ ግን እንኳን የሃጂ መንግሥታት ቃል ኪዳንና የሁለት ሰዎችም ቃል ኪዳን በቢያን ተከብሮ መኖር የሚገባ መሆኑን እናውቃለንና እስከ መጨረሻው ቀን እምነታችንን ከመንግሥታት ማኅበር ላይ አናጎድልም በማለታችን ከመጽናት በቀር ፡ አሳባችንን አለወጥነውም ። ከአገራችንም ወጥተን የመጣነው ማኅበሩ ትክክለኛ ፍርድ አያሳጣንም በማለት ችግራችንን ለማግባት በቃል ለማስረጃት ነው ።

በሎንዶንም ሳለን የመንግሥታት ማኅበር ፲፱፻፵፮ ዓ. ም. በጁን ጅጅ (ሰኔ ፲፱ ቀን ፲፱፻፳፰) በኢትዮጵያና በኢጣልያ መካከል የተነሳውን ጠብና የሌላውንም ትንንሽ ጉዳይ ለመነጋገር ቀጠሮ ማድረጉን ስለ ሰማን ወደ ጄኔቭ ለመሔድ ቀርጥ አሳብ አደረግን ። ለቀጠሮውም ስምንት ቀን ሲቀረው ከወዳጆቻችን አንዳንዶቹ እየመጡ ጃንሆይ ወደ ጄኔቭ ባይሔዱ ይሻ

ላል ፡ ምክንያቱም ራስዎ ሔደው በጉባኤው ፊት ቀርበው ከተነጋገሩ በኋላ ትክክለኛ ፍርድ ሳያገኙ የቀሩ እንደ ሆነ ፡ የባሰ ጎዘን ይሆንብዎታልና ሙላ ከተኞች ቢልኩ ይሻላል በማለት ነው ይሉን ነበር ። አንዳንዶቹ ደግሞ በእሁኑ በትልቁ ችግርም ጊዜ ራስዎ በጉባኤው ፊት ቀርበው ማናቸውንም ነገር በቃልም እያስረዱ ካልተናገሩ መላክተኞች ብቻ ልከው በቀሩ ነገሩ ለጉባኤው ከብዶ አይታይምና ባይቀሩ ይሻላል እያሉ የወዳጅነት ምክር ይመክሩን ነበር ።

እኛም ከአገራችን ከኢትዮጵያ ወጥተን የመጣንበት ምክንያቱ ራሳችን በመንግሥታት ማኅበር ፊት ቀርቦን ግፋችንን በቃላችን ለማመልከት እንጂ መልክተኛ ለመላክ አልነበረምና ፡ በሰኔ ፲፱ ቀን ልዑል ራስ ካሣን ፡ ደጃዝማች ነሲቡን ፡ ብላቴን ጌታ ጎሩይን ፡ አቶ ወልደ ጊዮርጊስ ወልደ ዮሐንስን ፡ አቶ ሎሬንሶ ታእዛዝን ፡ አቶ ኤፍሬም ተወልደ መድኅንን አስከትለን ከሎንዶን ተነሥተን በፓሪስ ላይ አልፈን በማግስቱ ጧት በባቡር ጄኔቭ ደረሰን ። ከዚያም በኋላ በሰኔ ፳፫ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. የሃጂ መንግሥታት እንደራሴዎች በተሰበሰቡበት ቤት ገብተን አሳባችንን ለመናገር ቀጠሮ ተደርጎልን ነበርና ፡ በቀጠሮው ቀን ሔደን በማንበቢያው ስፍራ ስንቆም ፡ ለወሬ የመጡት ኢጣልያኖች ንግግራችንን ለማሰናከልና እንዳይሰማ ለማድረግ ሲሉ እያከታተሉ ያፏጩ ጀመር ። በዚህ ጊዜ የሩማንያ መልእክተኛ ሙሴ ተቱሌስኪ «ስለ ፍርድ ስትል እነዚህን አውሬዎች ዝም አሰኝ» ብሎ ለጉባኤው ፕሬዚዳንት ለሙሴ ሻን ዚላንድ አመለከተ ።

የጉባኤውም ፕሬዚዳንት ኢጣልያኖቹ በብዙ መንግሥታት እንደራሴዎች ፊት የብልጣና ሥራ መሥራታቸውን አይቶ ዘበኞች በግድ እንዲያስወጡ ጧቸው ስለ አዘዘ እየያዙ አስወጧቸው ።

ከዚህም በኋላ እኛ በአማርኛ ቋንቋ አነብብንና ወዲያው በፈረንሳይኛና በእንግሊዝኛ እየተተረጉመ ጉባኤው ሁሉ እንዲሰሙት ተደረገ ። ቃሉም ከዚህ ቀጥሎ ያለው ነው ።

Haile Selassie's speech before the League of Nations, June 30, 1936
ከቡር ፕሬዚዳንት

ከቡራን የመንግሥታት መልክተኞች ።

በፈረንሳይ ቋንቋ ብንግራችሁ እወድ ነበር ። ነገር ግን አሳቤን በመንፈሱ ኃይል ሁሉ ከልቤ ለመናገር የሚቻለኝ በአማርኛ ቋንቋ ስለ ሆነ ፡ በፈረንሳይ ቋንቋ ባለመናገሪ የመንግሥታት ማኅበር ዋና ጉባኤ ይቅርታ እንዲያደርግልኝ እለምናለሁ ።

እኔ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት፡

የዛሬ ስምንት ወር አምሳ ሁለት መንግሥታት የዓለምን መንግሥታት ሕግ የተላለፈ የአጥቂነት ጦርነት በኢትዮጵያ ላይ መደረጉን አረጋግጠው ካስታወቁ በኋላ ለሕዝቤ ይደረግለታል ብለው ቃል የገቡለትን እርዳታና የሚገባውንም ትክክለኛ ፍርድ ለመጠየቅ ዛሬ ከዚህ ቀርቦአለሁ።

ለነዚህም ለአምሳ ሁለት መንግሥታት የኢትዮጵያን ሕዝብ አቤቱታ ለማቅረብ ከንጉሠ ነገሥቱ የሚበልጥ ሌላ ሰው አይገኝም።

በዚህ ጉባኤ ያንድ መንግሥት ንጉሠ ነገሥት ወይም ፕሬዚዳንት ቀርቦ ሲናገር ምናልባት ገና ዛሬ መጀመሩ ነው። ደግሞ ያንድ አገር ሕዝብ ይህን የመሰለ ግፍ ሲሠራበት አሁንም በአጥቂው እጅ ለመውደቅ ሲደርስ የታየው በእርግጥ ዛሬ ብቻ ነው።

ደግሞ አንዱ መንግሥት የሌላውን መንግሥት አገር በጦርነት እንዳይወስድበትና ንጹሐን የሆኑትንም የሰው ወገኖች ኃይለኛ በሆነው በጋዝ ቶክ ሲክ መርዝ እንዳይፈጅቸው ተብሎ በዓለም ካሉ መንግሥቶች ጋራ በተዋዋለው ውል በክብርና በግልጥ የሰጠውን ቃል ኪዳን ተላልፎ፡ በጨካኝነት መሣሪያ ያንዱን ሕዝብ ዘር በቁርጥ ለማጥፋት ከዚህ ቀደም የተነሳና ምሳሌ የሆነ መንግሥት አልታየም። ስለዚህ በኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥትነቴ ወደ ጄኔብ የመጣሁበት ምክንያት ለጦር ሠራዊቱ ዋና መሪ ሆኜ ራሴ ከተዋጋሁ በኋላ ከብዙ ሺ ዘመናት በፊት ጀምሮ የቆየውን ነፃነቱን ለመጠባበቅ ስለሚታገለው ስለ ኢትዮጵያ ሕዝብ ለመከላከልና ይህንም ከፍ ያለ የተገባኝን ሥራ ለመፈጸም ነው። እነዚህም የተከተሉኝ ሹማምንቶች ራሳቸው ከደረሰባቸውና ምስክር ከሆኑት ከሚያስቅቅ ነገር በሕዝቤም ላይ ከተደረገው ስቃይ የዓለምን መንግሥታት እግዚአብሔር እንዲጠብቃቸው እለምናለሁ።

በጄኔብ የተሰበሰቡትና ለብዙ ሚሊዮን ሰዎች ሴቶችና ሕፃናት ሕይወት አላፈ ለሆኑት መንግሥታት እንደራሴዎች በእነዚህ ፍጥረቶች የደረሰባቸውን የሞት አደጋ በኢትዮጵያ ላይ የደረሰባትን ዕድል በዝርዝር አስረዳለሁ።

የኢጣልያ መንግሥት ጦርነት ያደረገው በኢትዮጵያ ወታደሮች ላይ ብቻ አይደለም። ይልቁንም ከጦርነቱ ስፍራ በራቁት በሰላማዊ ሕዝብ ላይ በድንጋጤ ለመግደልና ዘራቸውንም ለማጥፋት አደጋ እየጣለ ወጋቸው።

ጦርነቱ እንደ ተጀመረ በ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. የኢጣልያ አይሮፕላኖች በጦር ሠራዊቶቹ ላይ ጋዝ ላክሪዎዎችን ያለበት ሰምብ ጣሊባቸው። ይህም ሰምብ እጅግ አልጉዳቸውም ነበር። ምክንያቱም ወታደሮቹ ሰምብ በወደቀ ጊዜ ጋዙን ነፋስ እስኪወስደው ድረስ መበታተኑን ስለ ዐወቁበት ነው።

ከዚህ በኋላ የኢጣልያ አይሮፕላኖች ኤፒሪት የተባለውን ጋዝ መጣል ጀመሩ። በኢትዮጵያ የጦር ሠራዊት ላይ ኤፒሪት ያለበት በርሚል ወደቀባቸው፤ ይኸውም ሆኖ የኤፒሪቱ ጋዝ ያደረገው ጉዳት የለም። ምክንያቱም የኤፒሪቱ ውሃ የሚያገኛቸው ወታደሮች ጥቂቶች ስለ ነበሩና በርሚል በመሬት ላይ ሲወድቅ ወታደሮቹ ሕዝቡም መርዝ ያለበት መሆኑን ስለ ዐወቁት ነው።

የኢጣልያ የጦር ጠቅላይ ሹም መቀሌን የኢትዮጵያ ወታደሮች በከበቡ ጊዜ የኢጣልያ የጦር ሠራዊት መፈታተን ስለ ተረዳውና ስለ ሠጋ ሌላ ዓይነት የኤፒሪት አጣጣል አደረገ። ይህንም አደራረግ አሁን ለዓለም ገልጦ ማስታወቅ የተገባኝ ነው።

በአይሮፕላኖቹ ላይ የኤፒሪቱን ውሃ የሚረጭ መኪና ተዘጋጅቶ ሰፊ በሆነው አገር ላይ ሞትን የሚያመጣ ረቂቅ ዝናብ እንዲወርድበት ተደረገ። የኢጣልያም አይሮፕላኖች አንድ ጊዜ ፱፡፲፭፡፲፰ም እየሆኑና እየተመላለሱ የኤፒሪት ዝናብ ሳያቋርጥ እንዲወርድ አደረጉ። በጥር መጨረሻ ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ጀምሮ በወታደሮቻችን በሴቶችና በልጆች፣ በከብቶችና በፈሳሽ ወንዞች፣ በኩራዎችና በከብት መሰማሪያዎች በታዎች ላይ ሳያቋርጥ ሞት የሚያመጣ ይህ ዝናብ ዘንበባቸው። ፍጡር የሆኑትን ሁሉ በፍጹም ለማጥፋት ውሃውንና ለከብት የሚሆነውንም ሣር መርዝ ብቻ ለማድረግ የኢጣልያ የጦር ሹም አይሮፕላኖቹ ይህን ሥራቸውን እየተመላለሱ እንዲሠሩ አደረገ። ዋና የጦርነት መሣሪያ ያደረገው ይህን ነው።

ይኸም በረቂቅነት የሚሠራ የጭካኔ ሥራ ጦርነት ከሚደረግበት በታበራቁት በታዎች የሚገኙትን ሕዝብ አጠፋቸው። አገራቸውንም ምድረ በዳ አደረገው። አሳቡም በሚበዛው በኢትዮጵያ ግዛት ክፍል ላይ ድንጋጤ ነና ሞትን ለመዝራት ነበር።

እጅግ የሚያሳዝን ነገር የሚያመጣ ይህ ብልሃት ተፈጸመበት። ሰውም ከብቱም በፍጹም አለቀ። ከአይሮፕላንም የሚወርደው የሞት ዝናብ የሚነካውን ሁሉ እያሰቃየ ያባርር ነበር። ይህም የመርዝ ዝናብ የዘነበበትን ውሃ የሚጠጡ መርዙም የሚነካውን ምግብ የሚመገቡ በታላቅ ሥቃይ አለቁ። በኢጣልያ ኤፒሪት ምክንያት በብዙ ሺ የሚገመቱ ሰዎች ሞቱ። እኔም ወደ ጄኔብ ለመምጣት የቆረጥሁት የኢትዮጵያ ሕዝብ የደረሰበትን ሥቃይ ለሠለጠነው ዓለም ለማስታወቅ ነው።

ይህንንም የማያከራክር ምስክርነት ከእኔና ከነዚህ ከተከተሉኝ በጦርነቱ ላይ ከነበሩት ሰዎች የተሻለ ለመንግሥታት ማንበር የሚያስረዳ አይገኝም።

አውሮጳም ይህን ነገር እንዳለቀ አድርጎ ቢቆጥረው በራሱ የሚደርስበት

ትን የሚጠብቀውን ይህን ዕድል ማሰብ ይገባዋል ።

ይህ ሁሉ መከራ በጦር ሠራዊቱና በሕዝቡ ላይ ሲወርድበት መላክተኞቹ ለመንግሥታት ማኅበር የሚያቀርቡት አቤቱታ ምላሽ ሳያገኝ ቀረ ። መላክተኞቹም በጦርነቱ ውስጥ አልነበሩምና በኢትዮጵያ ላይ የደረሰውን መከራ እነሱ ያላዩት ስለ ሆኑ በሕዝቡ ላይ የተፈጸመበትን የወንጀል ሥራ ለማስረዳት ራሱ ለመምጣት ቆረጥሁ ።

በኢትዮጵያ ላይ በየጊዜው የደረሰውን ዛሬ ለተሰበሰበው ለመንግሥታት ማኅበር ዋና ጉባኤ ማሳሰብ የሚያስፈልግ አይደለምን ?

ከሃያ ዓመት በፊት ጀምሮ የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት መንግሥት አልጋ ወራሽና እንደራሴ ሆኜ ፣ በኋላም ንጉሠ ነገሥት ተብሎ የሕዝቡ መሪ ሆኜ ስሠራ ላገሬ ያዲሱ ሥልጣኔ ጥቅም እንዲደርሰው ፣ በተለየም ጉረቤት ከሆኑት መንግሥቶች መልካም የጉርብትና መገናኛ ለማቆም መድከሜን አላቋረጥም ። በተለየም ከኢጣልያ መንግሥት ጋራ በማናቸውም ምክንያት ቢሆን ጦርነት እንዳይነሣ የሚከለክል ፣ በሁለቱ መንግሥቶች መካከል የሚነሣው ክርክር በወዳጅነትና በሽምግልና ጻኞች እንዲጨረስ የሚያደርግ የሠለጠኑት የዓለም መንግሥታት ለሕዝብ ሰላም እንዲሆን መሠረት ያደረጉትን የወዳጅነት ውል በ፲፱፻፳ ዓ. ም. ተዋዋልሁ ።

የዐሥራ ሦስቱ መንግሥታት ጉባኤ በመስከረም ፳፭ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ባቀረበው ማስታወቂያ የደከምሁበትን ሥራ ዐውቆ በግልጽ ተናግሮልኛል ። የተናገረውም ቃል ይህ ነው ።

«ኢትዮጵያ ወደ መንግሥታት ማኅበር በመግባት ግዛት ለእንዳይነካባትና ነፃነት ለእንዳይጠፋ አዲስ መተማመኛ በመስጠት አሁን ካለችበት የሥልጣኔ ደረጃ ከፍ ወዳለው እንድትደርስ መንግሥታት አስበው ነበር ። አሁን ባለችው በኢትዮጵያ ውስጥ በ፲፱፻፲፮ ዓ. ም. ይታይ የነበረው የጸጥታ ማጣትና የሽብር ኑሮ አይታይባትም ። ይልቁንም አገሩ ከፊተኛው ይበልጥ እንድትሆናለች ። የዋናውም መንግሥት ሥልጣን ከቀድሞው ይበልጥ ይከበራል» ይላል ።

የኢጣልያ መንግሥት በኢትዮጵያ ሽብር ለማንግዛት አንዳንድ ሰው በመግፋት ፣ ለዐመጦችም መሣሪያ በመስጠት ይህንም የመሰለ ብዙ ዓይነት ችግር ባያደርግብኝ ለሕዝቤ የሠራሁት ሥራ ከዚህ የበለጠ ፍሬ አፍርቶ ይጠቅም ነበር ።

የሮማ መንግሥት ዛሬ በግልጽ ማድረግ እችላለሁ ብሎ የተነሣበትን ኢትዮጵያን በጦርነት ለመውሰድ ያሰበውን አሳብ ባለማቋረጥ ሲያዘጋጅ ፣ ለእንዲሁም ከእኔ ጋራ የፈረመው ውል ሁሉ ከልዩ አልነበረም ። ይህንንም የወዳጅነት ውል የፈረመው አሳብን ለመሸፈኛ እንዲያገለግለው ፍርድ ይላል ።

የኢጣልያ መንግሥት ዛሬ በጉልበት ያገኘውን ለመሥራት ከ፲፱ ዓመት ጀምሮ መዘጋጀቱን አረጋግጦ አስታውቋል ። ስለዚህ በ፲፱፻፲፭ ዓ. ም. ኢትዮጵያ በመንግሥታት ማኅበር እንድትገባ በነገሩ መደገፍና ጦርዳቱ ፣ በ፲፱፻፳ ዓ. ም. የወዳጅነት ውል መዋዋሉ ፣ ጦርነት ከሕግ የወጣ ነገር ለመሆኑ በፓሪስ ላይ የተደረገውን ውል መፈረሙ ፣ የዓለምን እምነት የሚጎዳ ሥራ ለመሥራት ነው ማለት ይቻላል ። የኢትዮጵያ መንግሥት ግን በዚህ በታላቅ ክብር በተደረገው ውል ሁሉ ይታየው የነበረው በሰላም መንገድ ላይ ሆኖ አገሩን ወደ ሥልጣኔ ለመምራት በሙሉ ልቡና በሙሉ ኃይሉ ለመሥራት የጀመረውን ሥራ ለመፈጸም እንዲቻለው እንደገና መተማመኛ የሚሆነው ነገር ማግኘቱ መስሎት ነበር ።

በጎዳር ወር ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. የተደረገው የወልወል ጠብ ለእኔ በድንገት ከሰማይ እንደ ወረደ መብረቅ ቁጣ ሆኖ ተሰማኝ ። ኢጣልያ ጠብ እንዲነሣ መፈለግ ግልጽ ነበር ። እኔም ይህንኑ ለመንግሥታት ማኅበር ማሰማቴን አልተውሁም ። ስለዚህም በ፲፱፻፳ ዓመተ ምሕረት በተደረገው ውል በተጻፈው ቃል ፣ የመንግሥታት ማኅበርም በቆመበት መሠረት ፣ በሽማግሌም ጻኝነት ፣ በዚህ ሁሉ መንገድ ነገሩ እንዲታይ ጠየቅሁ ።

ነገር ግን የኢትዮጵያ መጥፎ ዕድል ሆኖ አንዳንድ መንግሥቶች በአውሮጳ እኳ እን ምክንያት በማናቸውም ረገድ ቢሆን የኢጣልያን ወዳጅነት ማግኘት በግድ የሚያስፈልግ መስሎ ታያቸው ፣ የኢጣልያም መንግሥት በኃይል ለጠየቀው ጥያቄ የተሰጠው ዋጋ የኢትዮጵያን ነፃነት አላልፎ መስጠት ሆነ ። በመንግሥታት ማኅበር ውል ፣ የዓለም መንግሥታት የገቡት ግዴታ ፣ ቀርቶ ይህ በስውር የተደረገው ውል በዚያ ጊዜ ለተነሣው ለኢትዮጵያ ጉዳይ ሁሉ እጅግ የተጫነው ሆነ ። በዚሁም ምክንያት በተደረገው ጥፋት ኢትዮጵያና ዓለም ሁሉ እጅግ ተቸገሩበት ፣ እስካሁንም ድረስ ይህ ችግር አላቋረጠም ።

ይኸውም በመጀመሪያ ጊዜ የተደረገው የመንግሥታት ማኅበር ውል መሻር እንደ ጊዜ ብቻ ሆኖ አልቀረም ። የሮማ መንግሥት በኢትዮጵያ ላይ የሚያደርገውን ፖለቲካ የሚያበረታታለት ስለ ሆነ ፣ በኢትዮጵያ ላይ በመጫን የተጀመረው ሥራ የኢትዮጵያ ሕዝብ የኢጣልያን ገዢነት እንዲቀበል ለማድረግ የማይበቃ የሆነ እንደ ሆነ በጦርነት አደርጋለሁ ብሎ ይዘጋጅ ጀመረ ። ለዚሁም ፣ ጊዜ ማግኘት የማያስፈልግ ሆነበት ፣ ለዕርቅ የተመረጡት የሽምግልና ጻኞች ሥራቸውን ለመጀመር እንዳይችሉ በብዙ ዓይነት ተንኮል እየተደረገ በልዩ ልዩ ረገድ ነገሩ እንዲጎተት ሆነ ። ይኸውም የሽምግልና ጻኞች ሥራ እንዳይፈጸም ብዙ ዓይነት መሰናክል ተደረገበት ። እንዳንዶቹም መንግሥቶች ለዚህ ለሽምግልና ጻኝነት የሚሆን ሰው ከዜጎቻቸው

ቸው ውስጥ እንዳይመረጥ ለመከላከል ፈለጉ = የሽምግልናውም ዳኝነት ሥራ ከተቋቋመ በኋላ ነገሩ ለኢጣልያ በመልካም መንገድ እንዲፈረድ ዳኞቹን ተጭነዋቸው ነበር = ነገር ግን ይህ ሁሉ በከንቱ ተደክመውት = ሁለት የኢጣልያ ሰዎች የነበሩትም የሽምግልና ዳኞች ባንድ ቃል ሆነው በወልወልም ነገር ቢሆን ከዚያም በኋላ በተደረገው ነገር ቢሆን ኢትዮጵያን በዓለም መንግሥታት ፊት አላፊ የሚያደርጋት ነገር የለም ብለው ፈረዱ =

ይህም ፍርድ ከተፈረደ በኋላ የኢትዮጵያ መንግሥት ከኢጣልያ ጋራ አዲስ የወዳጅነት ዘመን ይጀምራል በማለት በእርግጥ ተማምኖ ነበር = ለሮማም መንግሥት በእውነተኛ መንገድ ለማግኘት እጇን ዘረጋሁ =

ከገዳር ወር ፲፱፻፳፮ ዓ. ም. ጀምሮ እስከ መስከረም ፳፫ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. በየጊዜያቱ የሆነውን ነገር ሁሉ በዝርዝር በመስከረም ፳፭ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. የተሰበሰበው የ፲፫ መንግሥቶች ኮሚቴ ባደረገው ራፖርት ለዋናው ማኅበር ጉባኤ አስታወቀ =

በዚሁም ራፖርት ከተጻፈው ከተቆረጠው ነገር በቀጥታ ፳፬ : ፳፭ና ፳፮ ብቻ የተጻፈውን ቃል አሁን አስታውሳለሁ =

የኢጣልያ ማስታወሻ ለምክሩ ጉባኤ የተሰጠው በነሐሴ ፳፱ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ነው = የኢትዮጵያ ማስታወሻ የተሰጠው ግን የመጀመሪያው አቤቱታ በታኅሣሥ ፩ ቀን ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. ነው = በነዚህ በሁለቱ ጊዜያቶች መካከል የኢጣልያ መንግሥት ነገሩ በምክሩ ጉባኤ ፊት ቀርቦ እንዳይታይ ሲል በ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. በኢትዮጵያና በኢጣልያ መካከል በተደረገው ውል በተጻፈው ቃል ብቻ ነገሩ ይፈጸማል እያለ እንዲቆይ አደረገ = በዚህም ጊዜ ሁሉ በምሥራቅ አፍሪቃ በኩል የኢጣልያ ወታደር እየተከታተለ ይላክ ነበር = የኢጣልያ መንግሥት ወታደር የላከበት ምክንያት የኢትዮጵያ መንግሥት ለጦርነት የሚዘጋጅ በመሆኑ ለቅኝ አገሩ የሚያሠጋው ስለሆነ ለመከላከል የሚያስፈልገው በመሆኑ ነው ብሎ ነገሩን ለምክሩ ጉባኤ ምስጢሩን ሰውሮ አመለከተ = የኢትዮጵያ መንግሥት ግን ይልቁንም በኢጣልያ አገር በአፈሲዬል በተነገረው የዲስኩር ቃል እንደሚታየው የኢጣልያ መንግሥት ለጠብ ማሰቡ ምንም የማያጠራጥር ነው ሲል በየጊዜያቱ አስታወሰ =

ጠቡ ከተነሣ ጀምሮ የኢትዮጵያ መንግሥት ነገሩን በሰላም ለመጨረስ ፈለገ = በመንግሥታት ማኅበር ውል በተጻፈው ቃል ነገሩ እንዲታይ ጠየቀ = የኢጣልያ መንግሥት ግን በ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. በኢትዮጵያና በኢጣልያ መካከል በተደረገው ውል ቃል ብቻ ነገሩ እንዲታይ ስለ ፈቀደ የኢትዮጵያም መንግሥት ይህንኑ ተቀበለ = የሽምግልና ዳኞችም ነገሩን በመልካም ሳይፈረዱለት ቢቀሩ እንኳ ፍርዱን በመልካም ፈቃድ እፈጽማለሁ ብሎ አስ

ታወቀ የሽምግልና ዳኞቹም ወልወል የማን ግዛት እንደ ሆነ ነገሩን እንዲያዩ ኢጣልያ ሳትፈቅድ ስለ ቀረች ኢትዮጵያ ይህንም ተቀበለች = ይህንም ነገር የሚመረምሩ ነፃ የሆኑ ሰዎች በአገሩ እንዲላኩ የምክሩ ጉባኤ ጠየቀ = የምክሩ ጉባኤ በፈቀደው ዓይነት የቆረጠውን ምርመራ ለመቀበል የተዘጋጀ መሆኑን አስታወቀ = የኢጣልያ መንግሥት በበኩሉ የወልወል ነገር በሽማግሌዎች ታይቶ ካለቀ በኋላ የፈቀደውን ሥራ ለመሥራት እንዲችል ነፃነቱን ለመጠየቅ የማመልከቻውን ዝርዝር ለምክሩ ጉባኤ አቀረበ = ከኢትዮጵያ ጋራ ያለውን ነገር ሁሉ ለመጨረስ በማኅበሩ ውል የተጻፈውን ቃል ለማስፈጸም ብቻ የሚበጅ ነገር የለበትም ብሎ አስረገጠ = ደግሞ ለኢጣልያ ይህ ነገር ዋና የሕይወቱ ጥቅም ያለበት ስለሆነና ራሱን ለመጠበቅ ዋና መጀመሪያ የሚያስፈልገው ስለ ሆነ ተስፋውን በጭራሽ ከኢትዮጵያ ላይ ካላነሣና የራሱን ጥቅምና ቅኝ አገሩንም ለመጠበቅ የሚያስፈልገውን ነገር ለማድረግ ሙሉ ነፃነቱን ካላገኘ በቀር ኢጣልያ ከሁሉ ያነሰ መጀመሪያ ማድረግ የሚገባውን ሥራ ማጥደል ይሆንበታል ብሎ አደላድሎ አስታወቀ =

የዐሥራ ሦስቱ መንግሥቶች ምክር ቤት ያቀረበው ራፖርት ቃል ይህ ነው = የምክሩና ዋናውም የማኅበሩ ጉባኤ በአንድነት ሆነው «የኢጣልያ መንግሥት የማኅበሩን ውል ቃል ማፍረሱንና አጥቂ መሆኑን» በግልጽ አስታወቀ =

እኔም በግድ የመጣብኝን ጦርነት ለማድረግ አለመፈለጌን በየጊዜው ከማስታወቅ አላቋረጥሁም = የምዋጋውም የሕዝቤ ነፃነቱና የኢትዮጵያም ሙሉ ግዛት እንዳይነካባቸው በማለት ብቻ መሆኑንና በዚሁም ጦርነት የምከላከለው የታላቅ መንግሥቶች ኅረቤት የሆኑ ትንንሽ መንግሥቶች ሁሉ በኃይል አገራቸውን ለመውሰድ እንዳይችሉ የነርሱን ጉዳይ ጭምር ነው =

በ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. በጥቅምት ወር ዛሬ የሚሰሙኝ ህጅቱ መንግሥቶች «አጥቂው አያሽንፍም : የሕግ መንግሥት እንዲኖርና እንዲጸና ከሕግ ተላልፎ በኃይል የሚሠራ ሥራ እንዲፈረስ በማኅበሩ ውል የተጻፈው ቃል ሁሉ እንዲፈጸም እናደርጋለን» ብለው ቃል ሰጥተውኝ ነበር =

በዓለም ሁሉ አጥቂነቱ ከተፈረደበት መንግሥት ሕዝቤ እንዲከላከል ያደረግሁት : እምነቱን የገለጥሁት የዛሬ ስምንት ወር ህጅቱ መንግሥቶች የተከተሉትን ፖለቲካ እኔም ተከትሎ ነውና ይህንኑ ፖለቲካቸውን እንዳይዘነጉት አሳስባለሁ =

ምንም የጦር መሣሪያዬ ከአጥቂው ያነሰ ቢሆን አይርጥላን : መድፍሌላም መሣሪያ የቀሰለኛ ማሳከሚያ በጭራሽ ባይኖረኝ ተስፋዬ በመንግሥታት ማኅበር ውል ላይ ነበር = ህጅቱ መንግሥቶች ከነዚሁም በዓለም የበለጡ ያሉባቸው በአንድ አጥቂ በሆነ መንግሥት ብቻ ሊሸነፉ የማይቻል

ነው ብዬ አስብ ነበር ። በውል ኃይል ተማምኜ በአውሮጳ አንዳንድ ትንንሽ መንግሥቶች እንደ ደረሰባቸው ሁሉ ለጦርነት አልተዘጋጀውም ነበር ። አደ ጋው የሚያጣድፍ በሆነ ጊዜና በሕዝቢም ፊት ያለብኝ አላፊነት ሕሊናዬን የሚነካ ስለ ሆነ በ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. መሣሪያ ለማግኘት ሞከርሁ ። ብዙ መንግሥቶችም እኔን ለመከላከል ሲሉ መሣሪያ ካገር እንዳይወጣ ከለኩ ። የኢጣልያ መንግሥት ግን በካናል ስዊስ በኩል መሣሪያና ጥይት ወታደርም ሳያቋርጥና ማንም ሳይከለክለው ለማስተላለፍ ችሎ ነበር ። በመስከረም ፳፫ ቀን የኢጣልያ ወታደር ግዛቴን አገሬን ወረረው ፡ ከጥቂት ሰዓት በኋላ ብቻ ወታደር እንዲሰበሰብ የክተት ዐዋጅ አደረግሁ ። ሰላምን ጠብቆ ለመኖር በመፈለግ አሳብ በታላቁ ጦርነት ጊዜ ጦርነቱ ሊደርስ አቅራቢያ አንድ ታላቅ መንግሥት እንደ አደረገው ሁሉ በማናቸውም ምክንያት ጠብ ፈላጊ ነት እንዳይነሣ በማለት ወታደሮቼ ፴ ኪሎ ሜትር ያህል ወደ ኋላ እንዲመለሱ አደረግሁ ። ከዚህም በኋላ ጦርነቱ ለምክሩ ጉባኤ እንዳመለከትሁት ሁሉ በታላቅ ግፍ ይቀጥል ጀመር ።

በዚህ በማይወዳደር ጦርነት አርባ ሁለት ሚሊዮን ሕዝብ የሚገዛ ፡ የሚያስፈልገውንም መሣሪያና ገንዘብ ለማግኘት የሚችል ፡ የሰውን ሕይወት ለማጥፋት በያይነቱ የሆነ መሣሪያ ለመሥራት የቴክኒክ ጥበብ ሁሉ ያለው መንግሥት ፣ ያለ መሣሪያ ያለ ገንዘብ ትክክል ፍርድንና የነገሥታትን ማኅበር ቃል ብቻ ተማምኖ ከተቀመጠው ትንሽ ከሆነ ከ፲፪ ሚሊዮን ሕዝብ ጋራ በተደረገው በዚህ በማይወዳደር ጦርነት የሮማ መንግሥት የማኅበሩን ውል አፍርሷል ተብሎ ከተፈረደና አጥቂውም እንዳያሸንፍ እንከላ ከላለን ከተባለ በኋላ ለኢትዮጵያ መንግሥት የተደረገው ያገኘውም እርዳታ እንደ ሌለ እናንተ ልትገምቱት ትችላላችሁ ።

በማኅበሩ ያለው አንዳንድ መንግሥት ሁሉ በማኅበሩ ውል በ፲፯ኛው ክፍል ተጽፎ የፈረመው ፊርማ እንደሚያዘው ሁሉ አጥቂው ያደረገው ጦርነት በያንዳንዱ ማኅበረተኛ ላይ በራሱ እንደተደረገበት ሁሉ ቆጥሮት የለምን ?

ይህ ውል የተገባበት ቃል ይፈጸማል ብዬ ሙሉ ተስፋዬን በርሱ ላይ አድርጌ ነበር ። ተስፋዬም ደግሞ አጥቂው ዋጋ አያገኝም ። ኃይልም በሕግ ፊት እንዲሸነፍ ይደረጋል ተብሎ በማኅበሩ ጉባኤ የተነገረው ቃል የሚያደላድል ተስፋ አግኝቶ ነበር ።

በታኅሣሥ ወር ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ኢትዮጵያ እንድትከፋፈል ተብሎ የቀረበውን ድርድር በዓለም ሁሉ ያለው ብዙ መቶ ሚሊዮን የሚሆን ሰው እንደ ተቃወመው ሁሉ የምክሩም ጉባኤ አሳቡ ይህ ነው ሲል በግልጥ አስታውቆ ነበር ። ብዙም ጊዜ «ይህ የተነሣው ጠብ የኢትዮጵያና የኢጣልያ ጠብ

ብቻ አይደለም ፣ ጠብ የኢጣልያ መንግሥትና የመንግሥታት ማኅበር ጠብ ነው» ተብሎ ተነግሮ ነበር ።

እኔም ራሴ ሕዝቢም የመንግሥታት ማኅበርን ውል የሚያስወግድ ለራሴ ጥቅም የሚሆን ያቀረቡልኝን ድርድር ሁሉ አልቀበልም ብዬ መመለሴ ስለዚህ ነበር ። እኔም የተከላከልሁት ለጥቃት የሚያሠጋውን የትንንሹ መንግሥቶች ጉዳይ ጨምሬ ነበር ። እናደርግልሃለን ተብለው የተሰጡኝ ቃሎች ሁሉ ወዴት ደረሱ ?

ከታኅሣሥ ወር ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ጀምሮ ሦስት መንግሥቶች በማኅበሩ ውል የገቡበትን ግዴታ ዋጋ እንደሌለው ሁሉ አድርገው በማየታቸው በታላቅ ጎዘን ተመለከትሁ ። ከኢጣልያ ጋራ ያላቸው አገባብ ኢጣልያ በአጥቂነት ያደረገችውን ሥራ ለማቆም ማናቸውንም ነገር እንዳይቀበሉ አደረጋቸው ።

ይልቁንም ደግሞ ለእኔ የተስፋዬን አሳብ የቆረጠብኝ ያንዳንዶቹ መንግሥቶች ሥራ ነው ። እነዚህም መንግሥቶች በመንግሥታት ማኅበር ላይ ያላቸውን እምነት ሳያቋርጡ እየተናገሩ የመንግሥታት ማኅበር ሕግ እንዳይፈጸም ደግሞ ሳያቋርጡ ይደክማሉ ። አንዳንድ መንግሥቶች የአጥቂውን ሥራ በቶሎ የሚያስቀር ደገና ነገር በቀረበ ጊዜ እንኳንስ ነገሩ እንዲፈጸምና ነገሩ ለክርክር እንዳይቀርብ በብዙ ምክንያት ያቆዩታል ። በጥር ወር ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. የተደረገው የምስጢር ውል ይህን የመሰናክል ሥራ አስቀድሞ ያመለከተ ናሯልን ?

የኢትዮጵያ መንግሥት በቀጥታ ጥቅማቸው ያልተነካባቸው ሌሎች መንግሥቶች የመንግሥታትን ማኅበር ውል ለመከላከል የወታደሮቻቸውን ደም ያፍስሱ ብሎ አልጠበቀም ። የኢትዮጵያ ጦረኞች ጠይቀው የነበሩት ለመከላከያ የሚሆናቸውን ነገር ብቻ ነበር ። ስለዚህም ብዙ ጊዜ መሣሪያ ለመግዣ የሚሆን ገንዘብ ለማግኘት ጠይቁ ነበር ። ይህንም እርዳታ ተከለከለው ። በመንግሥታት ማኅበር ውል በ፲፯ኛው ክፍል የተጻፈው ቃልና መንግሥቶች እየተባበሩ በመረዳዳት ጸጥታ እንዳይጠፋ ያደርጋሉ የተባለው የአፈጻጸሙ ትርጓሜ ምን ይሆን ?

ከጅቡቲ እስከ አዲስ አበባ ያለው የምድር ባቡር ለኢትዮጵያ የሚሆን መሣሪያ እንዲተላለፍበትና ለኢትዮጵያ መንግሥት እንዲያገለግል በተጠየቀ ጊዜ መሣሪያው በዚያ በኩል እንዳይገባ ብዙ ችግር ተደረገ ። ላሁኑ ሰዓት ግን በኢትዮጵያ ውስጥ ያላገባብ ለገባው ለኢጣልያ ሠራዊት ዋና የሥንቅና የመሣሪያ ማመላለሻ ሆኗል ። የገለልተኝነት (የነትራሊቲ) ደንብ እንኳ የኢጣልያ ወታደሮች እስካሉበት ድረስ ይህን የመሰለው ነገር እንዳይሜን ይከለክላል ። ይህ ከሆነ የመንግሥታት ማኅበር ውል በ፲፯ኛው ክፍል

በተጻፈው ቃል ማህበረተኞች የሆኑት መንግሥቶች ሁሉ አንድ መንግሥት ሌላውን በአጥቂነት የወጋው እንደ ሆነ ሌሎች ገለልተኛ መሆናቸው ቀርቶ መርዳት የሚገባቸው ለአጥቂው ሳይሆን ለተጠቂው ስለ ሆነ የነትራሊቴ ደንብ እዚህ መነሣት አይገባውም ። በዚህ አኳኋን የመንግሥታት ማህበር ውል ከዚህ ቀድሞ ተጠብቋል? ዛሬም እንደ ተጠበቀ ነው ለማለት ይቻላል?

አሁን በመጨረሻው በመንግሥታት ማህበር ታላቅ አገባብ ያላቸው ታላላቅ መንግሥቶች በምክር ቤታቸው አጥቂው የኢጣልያ መንግሥት የኢትዮጵያን መሬት አንዱን ክፍል ከያዘ በገንዘብ ጥቅም ረገድ ይህ እንዳይሆን ያቆምነውን መከላከያ መቀጠል አያስፈልግም ብለው አስታወቁ ።

በአርጀንቲን መንግሥት ጥያቄ በአጥቂው በኢጣልያ ምክንያት የሆነውን ነገር ለመመርመር የተሰበሰበው የመንግሥታት ማህበር ዋና ጉባኤ ዛሬ በፊቱ የሚገኘው አኳኋን ይህ ሆነ ።

ዛሬ የመንግሥታት ማህበር ዋና ጉባኤ በፊቱ ያለው ጉዳይ ኢጣልያ በአጥቂነት የሠራቸውን ለመጨረስ ብቻ አይደለም ። በሙሉ የዓለምን መንግሥታት የሚነካ መሆኑን አረጋግጦ አስታውቃለሁ ። ይህም ጉዳይ ለዓለም ጸጥታ እንዲሆን መንግሥታት ለመረዳዳት የሚገባቸው የጋራ ጸጥታ (ሴኩራቲ ኮሌክቲቭ) የተባለው የመንግሥታት ማህበር ሕይወት የዓለም መንግሥቶች ለተዋዋሉት ውል መስጠት የሚገባቸው እምነት ትንንሾቹም መንግሥቶች አገራቸውና ነፃነታቸው እንዳይነካ የተቀበሉት ቃል ኪዳን የሚከበርበትና ዋጋው የሚገመትበት የመንግሥቶች ትክክልነት የተመሠረተበት መሠረት ይህን ለማጽናት ወይም ትንንሾች መንግሥቶች የጋይለኞች መንግሥቶች ተገዥ ለመሆን መቀበል ይገባቸው እንደ ሆነ ለመፍረድ ነው ። በአጭር ቃል የተነካውና የተበደለው የዓለም ሕዝብ የተገባ አንዋወር ነው እንጂ ኢትዮጵያ ብቻ አይደለችም ። በአንድ ውል ላይ የተፈረሙ ፊርማዎች ዋጋቸውን የሚያገኙት አንዱ በሌላው ላይ የግል ጥቅሙን በቀጥታና በፍጥነት ለማግኘት ለመፈጸም እንዲችል እንዲረዱት ሲሆኑ ነው? ።

በረቂቅ መንገድ መበላለጥ ዋናውን ነገር ሊለውጠው ወይም የክርክርን መንገድ በሌላ በኩል ሊመራው አይገባም ። ይህንም ማመልከቻ ለመንግሥታት ማህበር ዋና ጉባኤ የማቀርበው በእውነተኛነት ከልቤ ነው ።

ከእግዚአብሔር መንግሥት በተቀር የፍጡር መንግሥት ሁሉ አንዱ ካንዱ የሚያበላልጥ ሥራ የለውም ። ነገር ግን በምድር ላይ ኃይለኛ የሆነው መንግሥት ምንም በደል የሌለበትን የሌላውን መንግሥት ሕዝብ ለማጥፋት የሚገባው መስሎት በተነሣበት ጊዜ ፣ ተጠቂው ወገን ለመንግሥታት ማህበር የተበደለውን የሚያቀርብበት ሰዓት ነው ። እግዚአብሔርና ታሪክ ፣ ለም

ትሰጡት ፍርድ ምስክር ሆነው ይመለከታሉ ።

ሕዝቤ ዘሩ ሊጠፋ በደረሰበት ፣ የመንግሥታት ማህበርም እርዳታ ከጥፋት ለማዳን በሚችልበት ጊዜ ፣ ማናቸውንም ሳላስቀርና ሳላቆይ በተዛዋሪ ቃል ሳይሆን እውነቱን አውጥቼ እንድናገር ሊፈቀድልኝ የተገባ ነው ።

ከዚህ ቀድሞ የተደረገው ሳይበቃ የቀረው ሳንክሲዮን የታሰበውን ፍሬ አላፈራም ተብሎ በማረጋገጥ ቃል ሲነገር እሰማለሁ ። በማናቸውም ጊዜ በማናቸውም ምክንያት ቢሆን በፈቃድ እንደማይበቃ የተደረገና ደግሞ አፈጻጸሙ እንደሚገባ ያልሆነ ሳንክሲዮን አጥቂውን ለማቆም እንደማይችል የታወቀ ነው ። አጥቂውን ሳናቆመው ቀረን ያሰኛል እንጂ የማይቻል ስለ ሆነ ነው ለማለት አይቻልም ። ኢትዮጵያ በገንዘብ እርዳታ እንዲረረግላት ከዚህ ቀድሞ ጠየቀች ። አሁንም ትጠይቃለች ። ይኸስ ሊፈጸም የማይቻል ነው? ።

የመንግሥታት ማህበር ግን በሰላም ጊዜ እንኳ በአጥቂው ላይ ሳንክሲዮን አናደርግበትም ላሉ ለሌሎች መንግሥቶች በገንዘብ እርዳታ አድርጎላቸው ነበር ። የኢጣልያ መንግሥት የጨካኝነት መሣሪያ እንዲያገለግለው በማድረግ ብዙ ጊዜ እየደጋገመ የዓለምን መንግሥታት ሕግ ሁሉ በመተላለፍ ምክንያት ዛሬ ሳንክሲዮን ይነሣለት የሚል አሳብ መታሰቡን ልቤ እጅግ እያዘነ ተመለከትሁ ። ይህስ አደራረግና አሳብ ኢትዮጵያን አጥቂው መንግሥት የፈቀደውን ይፈጽምባት ብሎ መተው አይደለም? በመንግሥታት ማህበር ዋና ጉባኤ ፊት ለሕዝቤ በታላቅ ብርታት ለመከላከል ባቀረብሁበት ጊዜ ጥቂት ቀደም ብሎ ይህ አሳብ መታሰቡ የመንግሥታት ማህበር ማህበረተኞች ከሆኑት መንግሥቶች ኢትዮጵያ እርዳታንና መተማመኛን እንዳታገኝ አንደኛውን መጨረሻውን ዕድሷን የሚቆርጥባት አይደለም? የመንግሥታት ማህበር ሥራ መሪ ለመሆን ሥልጣን ባላችሁ በታላላቅ መንግሥቶች እርዳታ የሚገኘው የመንግሥታት ማህበርና ማህበረተኞች በሚገባ ተስፋ አድርገው የሚጠብቁት ይህን የመሰለውን ፍጻሜ ነው? ።

ኢጣልያ በአጥቂነት በሠራቸው ሥራ ነገሩ እዚህ በደርስ የመንግሥታት ማህበረተኞች የሆኑት መንግሥቶች የጋይለኛውን ፈቃድ በመፈጸም ምሳሌ ለመተው ፈቃዳቸው ይሆናል? ።

የመንግሥታት ማህበር ውል እንዲሻሻልና የመንግሥታት መረዳዳት የሚሰጠው መተማመኛ የተፈተነ እንዲሆን ለማድረግ ተብሎ በእርግጥ ለመንግሥታት ማህበር ዋና ጉባኤ አሳብ መቅረቡ ነው ። መለወጥ የሚገባው ውሉን ፍርዋል? ውሉን የፈረሙት በሙሉ የተጻፈውን ቃል ለመጠበቅ ፈቃዳቸው ካልሆነ ውሉ ቢለወጥስ እንዲጠበቅ ምን መተማመኛ ይገኛል? የጉደለው ከዓለም መንግሥታት አሳብ ነው እንጂ ከመንግሥታት ማህበር ውል አይደለም ።

የመንግሥታት ማኅበረተኛ በሆነው በኢትዮጵያ ሕዝብ ስም ሆኖ የመንግሥታት ማኅበር ውል እንዲከበር የሚያስፈልገው ነገር እንዲፈጸም ጉባኤውን አጠይቃለሁ ።

በኢትዮጵያ ሕዝብ ላይ ከውል የተላለፈ ነገር ስለ ተደረገበት በዚህ በተደረገበት ግፍ ምክንያት ከዚህ ቀድሞ ያቀረብሁትን መቃወም አሁንም እንደ ገና እቃወማለሁ ። በዓለም ፊት ሆኖ የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት ፡ የኢትዮጵያ መንግሥትና ሕዝብ በኃይል የተደረገባቸውን ነገር አይቀበሉም ። ሥርዓት እንዲያሸንፍ የመንግሥታት ማኅበር ውል እንዲከበር የሚገባቸውም ሥልጣንና ግዛት እንዲመለስላቸው የሚቻላቸውን ነገር ሁሉ ማድረጋቸውን እገልጻለሁ ።

በተጠቃችሁ ጊዜ አጥቂ እንዳያሸንፉችሁ እንረዳችኋለን ብለው ለኢትዮጵያ ሕዝብ ቃል ኪዳን የገቡት ሃይ መንግሥቶች ቃል ኪዳናቸውን አጽንተው እንዲረዱ እርዳታቸውን አጠይቃለሁ ። ለኢትዮጵያ ምን ልታደርጉ ላት ትፈቅዳላችሁ ?

ታናናሽ መንግሥቶች እንዳይጠፉ ፡ በኢትዮጵያ የደረሰባት ዕድል እንዳይደርስባቸው መንግሥቶች እንዲረዳዱ መተማመኛ ለማድረግ ቃል ኪዳን የገቡትም ታላላቅ መንግሥቶች የኢትዮጵያ ነፃነት እንዳይጠፉ ፡ ግዛቷም እንዲከበር ምን ዓይነት እርዳታ ለማድረግ አስባችኋል ?

እዚህ የተሰበሰባችሁ የዓለም እንደራሴዎች ሆይ ፡ አንድ ንጉሠ ነገሥት በደረሰበት ኅዘን ማድረግ የሚገባውን ሥራውን ለመፈጸም ጄኔብ ወደ እናንተ መጥቻለሁ ።

ለሕዝቤ ምን ምላሽ ልውሰድለት ?

በጊዜያዊ ሁኔታ አዘጋጅተነው የነበረው የሕይወት ታሪካችን በጊዜያዊ ሁኔታ በጎ ትመት ላይ እንዳለ ብላቱን ጌታ ማኅተመ ሥላሴ ወ/መስቀል በጊዜያዊ ሁኔታ አዘጋጅተው ያቀረበልንን የንጉሥ ማህለ ሥላሴን የዘር ሐረግ ተመልክተን ሕዝባችን እንዲያውቀውና የታሪክ ማስታወሻ እንዲሆነው በማሰብ ከዚህ መጽሐፍ ጋር እንዲወጣ ተደርጓል ።